

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ห่อภูมิ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ชฎาภา บรรพพงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ห่อภูมิ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ชฎาภา บรรพพงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2550

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ห่อภูมิ

บทคัดย่อ
ของ
ชฎาภา บรรพพงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชฎาภา บรรพพงศ์. (2550). การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ห่อภิมาณ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ เกษรแพทย์,
รองศาสตราจารย์คุษฎี โยเหลา

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) และ การวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta Analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหานั้นเป็นการบรรยายสรุปข้อมูลเบื้องต้น สรุปผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 100 เรื่อง ส่วนการวิเคราะห์ห่อภิมาณได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาจากงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบและเชิงสหสัมพันธ์ จำนวน 28 เรื่อง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นปรินญานิพนธ์ หรือวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปีการศึกษา 2542-2547 จำนวน 100 เรื่อง สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ จำนวน ร้อยละ และการบรรยายสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะของงานวิจัย ส่วนการวิเคราะห์ห่อภิมาณใช้สูตรการเปรียบเทียบของกลาสในการหาค่าขนาดอิทธิพล ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. จากการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการบรรยายสรุปตามลักษณะของงานวิจัยพบผลการวิจัยดังนี้

ผลการบรรยายสรุปลักษณะเบื้องต้นของงานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่า สถาบันที่ศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษาที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุดคือ คือปี พ.ศ. 2546 ประเภทของการวิจัยมากที่สุดคือ การวิจัยเชิงสำรวจ โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างการสุ่มอย่างง่าย ถูกนำมาใช้มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุดเป็นผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า มีการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย มากที่สุด สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุดคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบสมมติฐาน t-test

ผลการสรุปซึ่งได้จากผลการวิจัย พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยพบการดำเนินงานการประกันคุณภาพอยู่ในระดับมาก รองมาเป็นศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพ พบผลการวิจัยส่วนใหญ่แสดงระดับความพร้อมอยู่ในระดับมากทั้งผู้บริหารและครู และการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ โดยพบสภาพปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามตัวแปรสถานภาพพบ ผล

การดำเนินงานการประกันคุณภาพไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนพบผลการวิจัยที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกัน โดยงานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

2. ผลการวิเคราะห์ห่อภิมาณ จำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียนและตัวแปรตำแหน่ง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากัน เท่ากับ .179 โดยพบค่าความแปรปรวนของตำแหน่งและขนาดโรงเรียนมีค่าเท่ากับ .044 และ .031 ตามลำดับ

THE SYNTHESIS OF RESEARCH RESULTS ON QUALITY ASSURANCE
IN EDUCATION : CONTENT ANALYSIS AND META ANALYSIS

AN ABSTRACT

BY

CHADAPHA BUNPAPONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2007

Chadapha Banphapong. (2007). The Synthesis of Research results on Quality Assurance in Education: Content Analysis & Meta Analysis. Thesis, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Dr. Poungrat Kesonpat, Assoc.Prof. Dr.Dussadee Yolao.

The purposes of this research were to synthesize the research results on Quality Assurance in Educational. The content analysis was to conclude the fundamental data and the results of one hundred researches reports using descriptive, correlation and comparatives researches that related to Quality Assurance. The meta analysis was analyzed researches reports related to Quality Assurance in which twenty-eight researches reports were using comparatives and correlation researches.

One hundred researches samples were consisted of master degree thesis that were published between 1999 and 2006. Source materials analyses were used basic statistics methods such as percentage, frequency and descriptive research results. For meta analysis was used Glass technique.

The results were as follows:

1. The synthesis by content analysis was as follows:

The conclusion from the fundamental researches found that mostly researches were in 2003, from Mahasarakham University and mostly used the survey researches. About researches method, Simple Random Sampling was mostly used and studied from school administrators. Mostly statistics were calculated by percentage, mean, standard deviation and t-test.

The conclusion from result found that mostly researches were studied about the operation of school administrators and teachers on Quality Assurance and showed that administrators and teachers had proceeded in quality assurances at high level. Besides that there were the researches about readiness on quality assurances and showed that administrators and teachers had the readiness in quality assurances at high level. The researches about the problem in quality assurance found that the school had the problem at average level. In considering status factor, there were the same result but school size factor found that there were the same and different result, mostly researches showed the different opinion.

2. The results on meta analysis showed that school size and position factor had the same effect size at .179 and the variance were .044 and .031 in order.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ห่อภูมิาน

ของ
ชฎาภา บรรพพงศ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิต
วิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
วันที่ พฤษภาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

..... กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภฤทัย โยเหลา)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพฑูรย์ อ่อนมั่ง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความเมตตา กรุณา จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ รองศาสตราจารย์ ดร. คุษฎี โยเหลา ที่ได้สละเวลาให้คำปรึกษาในการทำปริญญานิพนธ์ ตลอดจนข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง และอาจารย์ ดร. จารุวรรณ พลอยดวงรัตน์ ที่ให้คำแนะนำและแนวทางแก้ไขให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ทุกท่าน

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ และครอบครัวที่เป็นกำลังใจสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ จนประสบผลสำเร็จ

ขอขอบพระคุณอีกหลาย ๆ ท่าน ที่ไม่ได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ ที่คอยเป็นกำลังใจในการศึกษาและการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้จนเกิดความสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ หากพึงมี ขอน้อมบูชาในพระคุณพ่อ-แม่และครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนและประสิทธิ์ประสาทวิทยาการต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัย

ชฎาภา บรรพพงศ์

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถ รวมทั้งพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล กระบวนการดังกล่าวถือเป็นปัจจัยและพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และ การเมือง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานและประสิทธิภาพดีพอที่จะพัฒนาพลเมืองเยาวชนในประเทศให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในกระแสโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้เพราะคุณภาพการศึกษาของคนในประเทศเป็นสิ่งสำคัญที่จะชี้นำการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในอนาคต (ไพบุลย์ แจ่มพงษ์, 2541: 37)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 มุ่งให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนและสังคมให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ คนไทยในอนาคตต้องเป็นคนมองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม มีวิจรรณญาณที่ดีเป็นคนที่มีความรู้เข้าสู่ความเป็นมาตรฐานสากล (อรุณ จันทวานิช, 2542: 86) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 2) ที่ได้กำหนดอย่างชัดเจนถึงความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจะต้องจัดระบบประกันคุณภาพภายใน และประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาทุกปี พร้อมทั้งให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก โดยองค์กรประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นองค์กรมหาชนในสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อย 1 ครั้งทุก 5 ปี (อนุศักดิ์ สมิตสันต์, 2546: 2) ระบบการประกันคุณภาพจะต้องอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งกระจายอำนาจทางการศึกษาให้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School-based Management) ภายใต้อำนาจมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยสถานศึกษาต้องแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ภายใต้อำนาจประกันคุณภาพการศึกษา 3 ระบบคือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษา (ธเนศ จำเกิด, 2543: 72)

การประกันทางการศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งที่จะผลักดันให้เกิดการพัฒนา โดยจะเป็นทั้งแนวทางและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในการผลักดันให้ทุกปัจจัยมีคุณภาพและนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง นั่นคือ เป้าหมายสุดท้ายนักเรียนจะต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม (ไพบุลย์ แจ่มพงษ์, 2541: 38) ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจึงเป็นการให้หลักฐาน ข้อมูล แก่ประชาชนว่าบุคคลในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน และสาธารณชนมั่นใจว่านักเรียนจะมีคุณภาพตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (อุทุมพร จามรมาร, 2544: 2)

ปัจจุบันหน่วยงานต่าง ๆ มีความเข้าใจและมีความตื่นตัวที่จะดำเนินการประกันคุณภาพภายในมากขึ้น หน่วยงานในส่วนกลาง หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่กำกับดูแลในพื้นที่หลายแห่งได้ดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เช่น จัดทำโครงการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำคู่มือพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ และพัฒนาให้สถานศึกษามีกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการประชุมปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในค่อนข้างมาก ทั้งที่จัดโดยหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยปฏิบัติทั้งที่เป็นการจัดประชุมภายในแต่ละสถานศึกษา และการประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษาต่าง ๆ ในแต่ละสภวิทยาเขตแต่ละกลุ่ม แต่ละจังหวัด และแต่ละเขตการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาสามารถดำเนินการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (อนุศักดิ์ สมิตสันต์, 2546: 15) อย่างไรก็ตามพบว่าเอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่หน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ ผลิตและเผยแพร่ออกมานั้น สร้างความสับสน ความไม่เข้าใจ ให้เกิดขึ้นกับครูอาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษาค่อนข้างมาก อีกทั้งกระบวนการเผยแพร่ในเรื่องดังกล่าวที่ผ่านมานั้น ยังไม่สามารถสร้างความตระหนักในภารกิจที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาหลายแห่งมีความรู้สึกต่อต้านในเรื่องดังกล่าวอยู่ลึก ๆ ค่อนข้างรุนแรง คงจะเป็นเพราะความสับสน ความไม่เข้าใจในหลักการพื้นฐานของเอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของการใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School-Based Management) ก็เป็นไปได้ (จำรูญ เรืองขจร, 2543: 42) และจากการสำรวจความพร้อมของสถานศึกษาในช่วงปลายปี พ.ศ. 2541 ของโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้รับความร่วมมือจาก รศ.ดร. สุวิมล ว่องวาณิช และคณะในการดำเนินการนั้น ปรากฏว่าจากสถานศึกษา 65 แห่ง มีสถานศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งที่ได้มีการประเมินผลภายใน และไม่ได้ใช้การประเมินผลตามมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่ทำการประเมินผลภายในนั้น ส่วนใหญ่ประเมินผลตาม

มาตรฐานด้านปัจจัย มากกว่ามาตรฐานด้านกระบวนการและด้านผู้เรียน โดยเฉพาะทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนมีการประเมินน้อยมาก (อนุศักดิ์ สมิตสันต์, 2546: 16) ประกอบกับปัญหาการศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในระดับโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันฝึกอบรม ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนหรือผู้รับการอบรมเกิดการเรียนรู้ได้ตามที่ต้องการ (สัญญา เศรษฐพิทยากุล, 2541: 8) ความพร้อมขององค์ความรู้และศักยภาพด้านการแข่งขันของคนไทยอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง (สุนทร พูนพิพัฒน์, 2542: 7) สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษายังมีความต้องการที่จะได้รับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องช่วยกันดำเนินการในเรื่องนี้โดยเร่งด่วน เพื่อให้สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และคุณภาพทางการศึกษา (อนุศักดิ์ สมิตสันต์, 2546: 16)

การประกันคุณภาพเป็นสิ่งที่อยู่ในกระบวนการบริหารและกระบวนการทำงานปกติ แต่ในสภาพปัจจุบันยังมีสถานศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้ทำและในขณะเดียวกันผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาหลายแห่งมักจะจัดการศึกษาโดยไม่เน้นการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาบางแห่งอาจจะจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีการวางแผน บางแห่งอาจจะมีการวางแผนแต่ไม่มีการตรวจสอบประเมินผล และไม่ได้นำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงเท่าที่ควร (อนุศักดิ์ สมิตสันต์, 2546: 29) ด้วยเหตุนี้ในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีผู้ศึกษาวิจัยในเรื่องการประกันคุณภาพของสถานศึกษา โดยผลของงานวิจัยทั้งในเชิงบรรยายและเชิงสถิติมีความหลากหลายทั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกัน รวมทั้งเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีซึ่งไม่สามารถสรุปผลในภาพรวมได้ และจากการสำรวจของผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษาเป็นจำนวนมากและอยู่อย่างกระจัดกระจายนั้น ยังมีได้นำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพราะงานวิจัยยังไม่มีผู้ใดสังเคราะห์สรุปรวมเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ขึ้นมาด้วยวิธีการทางสถิติ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันมีอยู่จำนวนมาก แต่ยังเป็นไปในรูปการวิจัยที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และยังขาดการรวบรวมสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ โดยใช้วิธีการทางสถิติ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์อภิมาน (Meta Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการในการบูรณาการข้อค้นพบจากงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาลักษณะเดียวกัน แล้วนำผลงานวิจัยมานำเสนออย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นเป็นตอน รวมทั้งการวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติในหาค่าคะแนนมาตรฐาน หรือที่เรียกว่า ค่าดัชนีมาตรฐานมาสังเคราะห์ ซึ่งค่าดัชนีมาตรฐานมี 2 แบบ คือ ค่าขนาดอิทธิพล (Effect Size) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Co-efficient) ทำให้ผลที่สรุปนั้นมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ ถือเป็นวิธีการวิเคราะห์สรุปผลการวิจัยที่ปราศจากความลำเอียง อันเนื่องมาจากผู้วิจัย ผลการวิเคราะห์ที่ได้จะมีขอบข่ายองค์

ความรู้กว้างขวางมากกว่าองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยเพียงเรื่องเดียว ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยผลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยนี้จะประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นักวิจัย นิสิต นักศึกษา หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพของสถานศึกษา และสามารถนำข้อมูลผลการสังเคราะห์ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และส่งเสริมการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในการศึกษาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการบรรยายสรุปตามลักษณะของงานวิจัย 2 ประการดังนี้

1.1 การบรรยายสรุปลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัย ได้แก่ จำนวนงานวิจัย จำแนกตามสถาบันการศึกษาและปีการศึกษาที่วิจัย ประเภทของการวิจัย ระดับการศึกษา ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา สมมติฐานการวิจัย การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ สถิติวิเคราะห์ข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรอิสระ

1.2 การบรรยายสรุปผลงานวิจัย และข้อเสนอแนะ

2. เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมาณ โดยศึกษาค่าขนาดอิทธิพลตามตัวแปรที่ศึกษา และ ความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการสังเคราะห์การประกันคุณภาพการศึกษาทำให้ทราบถึงปริมาณขนาดอิทธิพลของการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษาว่ามีการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด ซึ่งให้ผลสรุปที่ชัดเจน และมีความเชื่อถือได้ และผลสรุปที่ได้ยังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น คือ ตำแหน่งของผู้ปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน ที่มีผลต่อตัวแปรตามคือการดำเนินการประกันคุณภาพสถานศึกษา

2. ผลที่ได้จากการสังเคราะห์การประกันคุณภาพการศึกษาจะสามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการการดำเนินงานประกันคุณภาพของสถานศึกษาได้

3. การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้ได้ใช้กระบวนการเชื่อมโยงความรู้จากงานวิจัยที่มีอยู่ ประกอบพิจารณาการสังเคราะห์หาค่าขนาดอิทธิพลและสัมพันธ์กัน เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนเกิดความรู้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นแนวทางเพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งสังเคราะห์งานวิจัยเฉพาะปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาโท ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวบรวมงานวิจัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 - 2547 จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและแหล่งอื่น เช่น หอสมุดแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นงานวิจัย ปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากเป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัย ผู้วิจัยต้องใช้งานวิจัยจำนวนมากมาใช้ในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้องแม่นยำ และครอบคลุมเรื่องการประกันคุณภาพของสถานศึกษามากที่สุด จากการสืบค้นจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ของแต่ละแห่ง และการเข้าเว็บไซต์ ระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่ากลุ่มตัวอย่างงานวิจัยที่สามารถนำมาสังเคราะห์ได้จริง มีจำนวน 100 เรื่อง สำหรับการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนงานวิจัยที่สามารถนำไปวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อภิมานนั้นได้จำนวน 28 เรื่อง โดยมีเกณฑ์และขั้นตอนในการเลือกงานวิจัย ดังนี้

1. ศึกษารายชื่องานวิจัยเฉพาะปริญญาโทและวิทยานิพนธ์ของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาโท ในช่วงปี 2542-2547 ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์ในห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และหอสมุดแห่งชาติ โดยถือการสำรวจครั้งสุดท้ายเดือนตุลาคม 2547 เป็นเกณฑ์
 2. เลือกงานวิจัยที่ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ขั้นตอน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ
 3. เลือกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้ปฏิบัติงานระดับผู้บริหาร โรงเรียน ผู้บริหารระดับกลาง ครู และ เจ้าหน้าที่
 4. ศึกษางานวิจัยเชิงเปรียบเทียบและเชิงสหสัมพันธ์ ที่มีค่าสถิติ t , F , r หรือ χ^2 ที่มีค่าสถิติที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์อภิมาน
- งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหานั้นจะต้องมีเกณฑ์ในข้อ 1-3 และสำหรับการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคอภิมานจะต้องมีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ ทั้ง 4 ข้อ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 ตำแหน่งของผู้ปฏิบัติงาน
 - 1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1.2 ครู
 - 1.2 ขนาดโรงเรียน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย
 - 2.1 การควบคุมคุณภาพ
 - 2.2 การตรวจสอบคุณภาพ
 - 2.3 การประเมินคุณภาพ

นิยามศัพท์

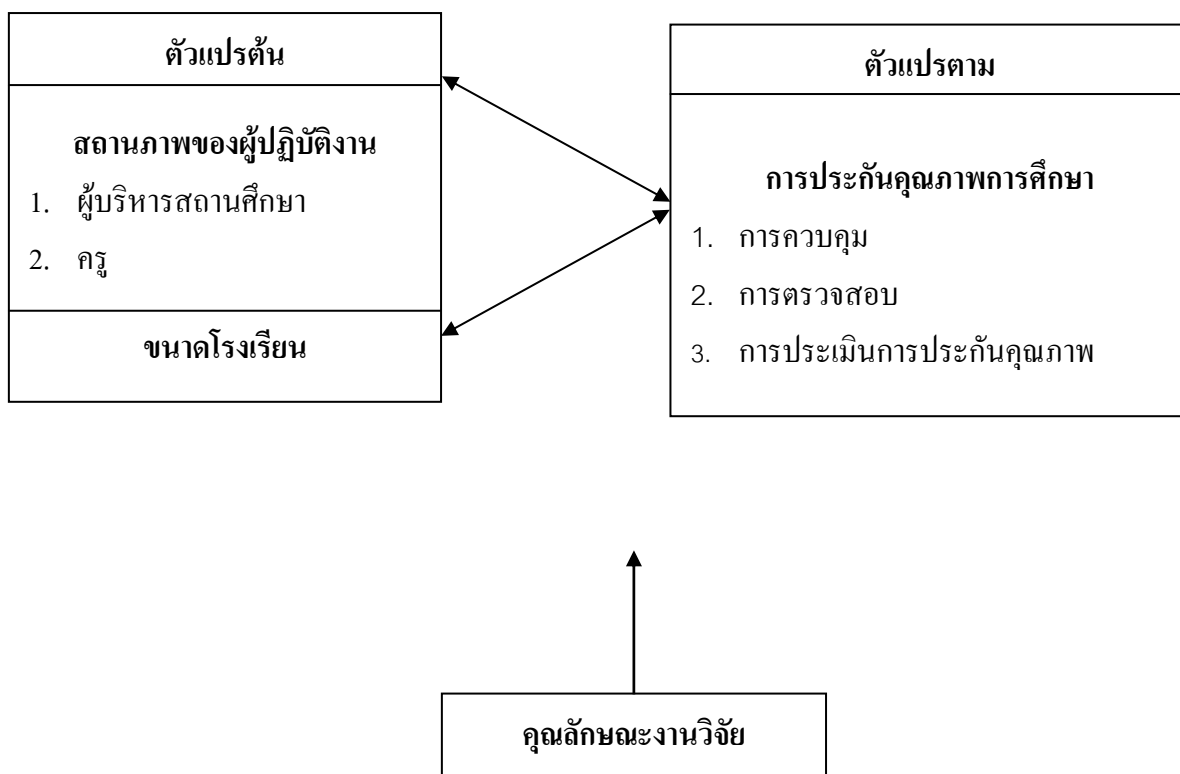
1. การประกันคุณภาพ หมายถึง การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนและมุ่งสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้รับบริการการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษากำหนด
2. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนสำคัญ คือ
 - 2.1 การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่นำสถานศึกษาเข้าสู่คุณภาพ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา และการนำแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ
 - 2.2 การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) หมายถึง การดำเนินการตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 2.3 การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) หมายถึง กระบวนการในการ เตรียมรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอก การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด
3. สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งของผู้ปฏิบัติงานภายในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ครู
4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และหัวหน้าหมวดวิชา
5. ครู หมายถึง ผู้ที่สอนรายวิชาต่าง ๆ ครูประจำชั้น อาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียน และ ครูที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

6. การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง การรวบรวมงานวิจัยระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรี ตั้งแต่ปี 2542 – 2547 ที่ศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และ มีปัญหาเดียวกัน หรือใกล้เคียงด้วย เพื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ห่อภิมาณ เพื่อหาข้อสรุปของงานวิจัยที่ต้องการศึกษา

7. การวิเคราะห์เนื้อหา หมายถึง เทคนิควิธีการในการสังเคราะห์งานวิจัย โดยใช้วิธีการบรรยายสรุปข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยทั้งหมด ได้แก่ จำนวนงานวิจัย จำแนกตามสถาบันและปีการศึกษา ประเภทของงานวิจัย ขนาดประชากรกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา สมมติฐานการวิจัย วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และสถิติการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งสรุปผลงานวิจัย และข้อเสนอแนะของงานวิจัย

8. การวิเคราะห์ห่อภิมาณ หมายถึง การใช้กระบวนการทางสถิติในการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาการวิจัยที่คล้ายคลึงกัน โดยคำนวณหาค่าขนาดอิทธิพลตามตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสรุปในดัชนีมาตรฐานของผลการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมาณของกลาส (Glass)

9. ขนาดอิทธิพล หรือ ขนาดของผล (Effect Size) หมายถึง ค่าสถิติที่วัดในหน่วยมาตรฐานหรือดัชนีมาตรฐาน ที่คำนวณจากผลการวิจัยเชิงเปรียบเทียบและผลการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์เกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนและผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อตัวแปรตามคือการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการนำขนาดอิทธิพลทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย รวมทั้งหาค่าความแปรปรวนที่เกิดขึ้นจากคุณลักษณะงานวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการสรุปผลรวมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้ปฏิบัติงานและขนาดโรงเรียนที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา โดยได้ศึกษาจากแนวคิดและข้อมูลจากงานวิจัยที่นำมาใช้ในการสังเคราะห์ สามารถกำหนดกรอบแนวคิดได้ดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษาของ อโณมา คงตะแบก (2544: 34-37) อารุง จันทวานิช (2542: 88) ได้แบ่งการดำเนินงานการประกันคุณภาพ เป็น 3 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1.1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่นำการศึกษาเข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย การกำหนดมาตรฐาน ด้านผลผลิต ปัจจัยและกระบวนการ และการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน

1.2. การตรวจสอบ (Quality Audit) คือ กระบวนการหรือแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาและการจัดทำรายงานของสถานศึกษาต่อประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.3. การประเมินผลคุณภาพทางการศึกษา (Quality Assessment) คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย การทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมหรือการประเมินคุณภาพการศึกษา

2. ศึกษาผู้ปฏิบัติงานที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ที่กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2546 : 21) ที่ได้กำหนดหลักสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาว่าเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ติดตาม และพัฒนาปรับปรุงในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ซึ่งสามารถแบ่งผู้ปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาได้ดังนี้

2.1. ผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และหัวหน้าหมวดวิชา

2.2. ครู ได้แก่ ผู้ที่สอนรายวิชาต่าง ๆ ครูประจำชั้น อาจารย์ที่ปรึกษาของนักเรียน และครูที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังได้เสนอตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. แนวคิดการประกันคุณภาพ
 - 1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพ
 - 1.2 หลักการและแนวคิดการประกันคุณภาพ
 - 1.3 มาตรฐานการศึกษาในการประกันคุณภาพ
 - 1.4 ประโยชน์ของการประกันคุณภาพ
2. การประกันคุณภาพภายใน
 - 2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน
 - 2.2 หลักการของการประกันคุณภาพภายใน
 - 2.3 ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
 - 2.4 กลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน
 - 2.5 บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. การประกันคุณภาพภายนอก
 - 3.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายนอก
 - 3.2 หลักการของการประกันคุณภาพภายนอก
 - 3.3 วัตถุประสงค์ในการประเมินคุณภาพภายนอก
 - 3.4 การประเมินคุณภาพภายนอก
4. การประกันคุณภาพการศึกษา
 - 4.1 ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพ
 - 4.2 ธรรมนูญสถานศึกษา
5. การสังเคราะห์งานวิจัย
 - 5.1 การวิเคราะห์เนื้อหา
 - 5.2 การวิเคราะห์ข้อถกเถียง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

นักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

กรมสามัญศึกษา (2542: 14) ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการศึกษาตั้งแต่การวางแผนไว้ตั้งแต่ต้นเพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน และผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ (สมศ.:2544:15)

ประกันคุณภาพ (สงบ ลักษณะ. 2547: ออนไลน์) คือ การวางแผนและการปฏิบัติของหน่วยผลิตที่มุ่งจะผลิตสิ่งที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ผลผลิต ดังนั้นการประกันคุณภาพทางการศึกษาจึงเป็นกระบวนการวางแผน แลกระบวนการจัดการของผู้ที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่าจะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบบไว้ในหลักสูตรและตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2543: 156) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนมีแนวทางจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการ นโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ และโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพทางการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน

การประกันคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก (สมคิด พรหมจักษ์ และ สุพัชร์ พิบูลย์. 2544: 4)

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และ เฉลิมชัย หาญกล้า (2546: 50) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กลไกหรือกระบวนการในการจัดการศึกษาที่ได้มีการวางแผนและจัดระบบไว้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าจะนำไปสู่การได้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีมาตรฐานตามที่กำหนดไว้

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (กรมวิชาการ. 2542: 36) คือระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอันที่จะสร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของนักเรียนที่จะต้องออกไปดำรงชีวิตในชุมชนและบริหารการประถมศึกษาเพื่อสร้างและบรรลุในระดับความพึงพอใจและระดับความศรัทธาในการบริจาคจากหน่วยงานในสังกัดของกลุ่มลูกค้า

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามที่สังคมต้องการ (กรมสามัญศึกษา. 2545: 1)

กล่าวโดยสรุปการประกันคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการวางแผนและจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการทางการศึกษาทางตรงคือ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ซึ่งได้แก่ประชาชนและสังคม ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและครบถ้วนตามมาตรฐานของหลักสูตรและตรงกับความมุ่งหวังของสังคม โดยมีการประเมินทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.2 หลักการและแนวคิดการประกันคุณภาพ

ปัจจุบันนี้การแข่งขันทางการศึกษาเป็นไปอย่างกว้างขวาง ทั้งการแข่งขันภายในประเทศและการแข่งขันกับนานาชาติ โดยเฉพาะการเปิดการค้าเสรีขององค์การค้าโลก WTO ทำให้สถาบันการศึกษาและมหาวิทยาลัยของต่างประเทศ มีโอกาสเข้ามาตั้งสถาบันการศึกษาในประเทศไทยอย่างเสรีมากขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารและการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (สมหมาย จันทรเรือง. 2544: 215-217) ประกอบกับการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้สนับสนุนให้มีการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไปยังระดับท้องถิ่นและสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องมีระบบการประกันคุณภาพเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ผู้เรียนไม่ว่าจะอยู่ในท้องถิ่นใดก็ตามจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน (สมศ. 2546 : 8) ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ที่กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความ

รับผิดชอบต่อสังคมของสถานศึกษาและหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาที่เพียรพยายามจะให้ การศึกษาพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพดีที่สุด มีคุณสมบัติครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่สังคม ต้องการ (สงบ ลักษณะ. 2547: ออนไลน์)

ดังนั้นในการประกันคุณภาพการศึกษานั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการต่าง ๆ เพื่อให้การ ประกันคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้มีนักวิชาการหลายท่านรวมทั้งหน่วยงานด้าน การศึกษา ได้ให้ทัศนะในเรื่องดังกล่าว ดังต่อไปนี้

อรุณ จันทวานิช (2540: 128) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับหลักการการประกันคุณภาพ การศึกษาไว้ ดังนี้

1. การสร้างความมั่นใจและความพอใจในคุณภาพการศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการศึกษาของทุกฝ่ายทั้งผู้ให้และผู้รับบริการ
3. ความร่วมมือทางวิชาการขององค์กร บุคลากรในพื้นที่
4. การดำเนินงานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับและทุกขั้นตอน
5. มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน
6. มีการรายงานผลสู่สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง

สมศักดิ์ สันธุระเวช (2542: 151) ได้ให้หลักการประกันคุณภาพดังนี้

1. รัฐต้องกระจายอำนาจการกำหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรให้เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท
2. รัฐจะต้องสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วม รับผิดชอบในการจัดการศึกษา
3. รัฐจะต้องจัดให้มีการควบคุมคุณภาพการศึกษา มีระบบการตรวจสอบ และ แทรกแซงคุณภาพการศึกษา และระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา

อโณมา คงตะแบก (2544: 37) ได้ให้ข้อคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการ ประสานงาน และร่วมมือ ร่วมวางแผน ร่วมประเมิน และร่วมปรับปรุง
2. ควรมีการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ และนำระบบสารสนเทศใช้ในการ เก็บข้อมูลเนื่องจากสถานศึกษาอาจไม่ผ่านการประกันคุณภาพภายนอก หากขาดหลักฐานที่ สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของตน
3. ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการจัดทำรายงานศึกษาตนเอง ของสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับ การตรวจสอบจากภายนอกต้องระลึกไว้เสมอว่าจงทำตามที่ได้เขียนไว้และให้เขียนตามที่ทำ เนื่องจากผู้ ตรวจสอบจากภายนอกประเมินตามที่เขียนไว้ และหลักฐานที่ปรากฏ

4. การประกันคุณภาพการศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ด้วยความเห็นร่วมกัน และความเชื่อมั่นในระบบของผู้บริหารและทุกคนภายในองค์กร

กรมวิชาการ (2542: 35) ได้กล่าวถึงการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สำนักงานบริหารและการจัดการศึกษานั้น ควรจะเริ่มดำเนินการโดยใช้หลักการต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.การกระจายอำนาจทางการศึกษาในรูปแบบที่ผสมผสานกันระหว่างรูปแบบที่เรียกว่า การแบ่งอำนาจ (Deconcentration) และ การใช้อำนาจ (Devolution)

2.การมีส่วนร่วมในทางการศึกษาทั้งในแง่ของการร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมิน และร่วมพัฒนา ในรูปของการผสมผสานกันระหว่างรูปแบบของการมีส่วนร่วม (Participation) และการร่วมคิด (collaboration)

3.การจัดการและบริหารการศึกษา โดยใช้แผนยุทธศาสตร์ปรับปรุงโรงเรียน (SSIP: School Strategic Improvement Plan) กับธรรมนูญโรงเรียน (School Charter) เพื่อสร้างพันธกรณีร่วมกันในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ

4. การยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการบังคับรัฐให้ดำเนินการและสนับสนุนการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย กระบวนการประกันคุณภาพศึกษานัยสำคัญของกฎหมายดังกล่าวควรระบุสาระสำคัญของระบบ accountability และระบบ accreditation ด้วย

สรุปแล้วหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาที่ต้องคำนึงถึง ควรประกอบด้วย การกระจายอำนาจทางการศึกษา การมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ต้องมีการประเมินผลทั้งจากภายในสถานศึกษาเองและจากภายนอกซึ่งเป็นหน่วยงานที่เป็นกลาง รวมทั้งต้องมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถสำเร็จลุล่วงไปได้

1.3 มาตรฐานการศึกษาในการประกันคุณภาพ

ในการประกันคุณภาพศึกษานั้น คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ร่วมกันจัดทำมาตรฐานการศึกษา ซึ่งหมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ให้ความร่วมมือจัดทำ ได้แก่ กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา กรมพลศึกษา กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สภาสถาบันราชภัฏ กรมการศาสนา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรมการศึกษานอกโรงเรียน ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชนและกองบัญชาการ

ตำรวจตระเวนชายแดนรวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งสิ้นประมาณ 60 คน มาร่วมประชุมร่างมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาของชาติ (ยิ่ง กิริตบูรณะ. 2543: 62-65) สำหรับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยมาตรฐานขั้นต่ำ 14 มาตรฐาน และ 53 ตัวบ่งชี้ โดยแบ่งเป็นมาตรฐาน 3 ด้าน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2547: 85) คือ

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน
2. มาตรฐานด้านครู 2 มาตรฐาน
3. มาตรฐานด้านผู้บริหาร 5 มาตรฐาน

หรือพิจารณาได้เป็นสามส่วน (กมล สุดาประเสริฐ. 2547: ออนไลน์) คือ

(1) ปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ตัวนักเรียน/ผู้เรียนทั้งในด้านพื้นฐานความรู้ ทักษะและเจตคติ ตัวครูผู้สอนพร้อมด้วยความรู้ ทักษะ และเจตคติในการสอน ตัวพ่อแม่ผู้ปกครองของผู้เรียนพร้อมด้วยแรงจูงใจที่ปลูกฝังให้แก่ลูก สื่อการสอนการเรียนรวมถึงอาคารสถานที่ และการจัดการการศึกษา พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1 ผู้เรียน โรงเรียน/สถานศึกษา มีกลุ่มผู้เรียนที่เป็นกลุ่มปกติหรือไม่ หรือเป็นกลุ่มที่มีการคัดเลือกเอาแต่ผู้ที่มีประสิทธิภาพดี ๆ ไปหมดแล้วหรืออย่างไร พ่อแม่ผู้ปกครองของกลุ่มผู้เรียนสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรบ้างหรือไม่

1.2 ครู โรงเรียน/สถานศึกษามีกลุ่มครูที่มีโครงสร้างที่ถูกต้อง เช่น มีครูที่มีประสิทธิภาพในการสอนวิชาต่าง ๆ ครบครัน มีครูฝีมืออาชีพและครูชำนาญการที่ทำหน้าที่เป็น พี่เลี้ยงแก่ครูใหม่ อย่างสมดุลหรือไม่อย่างไร

1.3 หลักสูตร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ โรงเรียน/สถานศึกษามีหลักสูตร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนเอาไว้ครบครันหรือไม่ (หรือว่ายังต้องวิ่งซื้อหาปีต่อปี) โรงเรียน/สถานศึกษา ยังปล่อยให้ขาดศูนย์สื่อที่ไม่อยู่ในสภาพเป็นโรงเรียน/สถานศึกษาที่ดีหรือไม่อย่างไร

1.4 งบประมาณ การเงิน โรงเรียน/สถานศึกษามีงบประมาณ การเงินที่เพียงพอในการดำเนินงานตลอดปีหรือไม่ งบประมาณคิดเป็นรายหัวที่เหมาะสมหรือไม่ มีการหารายได้เพิ่มเติมหรือไม่ อย่างไร

1.5 การบริหารจัดการการศึกษา โรงเรียน/สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการหรือไม่ มีคณะกรรมการบริหารจัดการโรงเรียน/สถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร มีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือไม่

(2) กระบวนการ ของการเรียนการสอนประกอบด้วยกระบวนการและวิธีการเรียนแบบต่างๆ และการสอนที่หลากหลาย ตลอดจนวิธีการวัดผลประเมินผลนักเรียน ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดี พิจารณาได้ ดังนี้

- 2.1 วิสัยทัศน์ โรงเรียน/สถานศึกษาและชุมชน โรงเรียนมีการสร้างวิสัยทัศน์ให้เห็น จุดหมายทิศทางของการทำงานร่วมกันของโรงเรียน/สถานศึกษาหรือไม่อย่างไร
- 2.2 ภาระหน้าที่ โรงเรียน/สถานศึกษามีการกำหนดภาระหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการโรงเรียน อาคารสถานที่ บริการนักเรียนให้แก่คณะผู้ปฏิบัติงานหรือไม่อย่างไร
- 2.3 งานสำคัญที่ต้องปฏิบัติ โรงเรียน/สถานศึกษามีการกำหนดงานหลักที่ต้องพัฒนา (key performance areas) ในสาขาต่างๆ โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นจุดเน้นหรือไม่อย่างไร
- 2.4 เป้าหมาย มาตรฐานการศึกษา โรงเรียน/สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย มาตรฐาน การศึกษาจากงานหลักเหล่านั้นหรือไม่อย่างไรมีเป้าหมายในด้านการเรียนการสอนที่ชัดเจนตรงกัน หรือไม่ว่าจะให้เด็ก/ผู้เรียนมีความเป็นเลิศในด้านอะไรและด้วยวิธีการใด
- 2.5 แผนยุทธศาสตร์ โรงเรียน/สถานศึกษามีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการ บริหารจัดการการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน และการประเมิน โครงการต่างๆ เพื่อนำไปสู่ เป้าหมายและมาตรฐานที่กำหนด หรือไม่ อย่างไร มีนวัตกรรมใดบ้างที่มีประโยชน์ต่อการเรียน การ สอน เช่น แผนปรับปรุงโรงเรียน (School Improvement Plan) หรือไม่
- 2.6 การปฏิบัติงาน โรงเรียน/สถานศึกษามีการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์อย่างไร บ้าง โรงเรียน/สถานศึกษาใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการและพัฒนาการเรียนการสอนจากฐานข้อมูล นักเรียนหรือไม่อย่างไร
- 2.7 การติดตามประเมินผล โรงเรียน/สถานศึกษามีระบบการติดตามประเมินผล หรือไม่ อย่างไร มีการนำเอาผลการเรียนมาวิเคราะห์ให้รู้แจ้งเห็นจริงบ้างหรือไม่อย่างไร
- 2.8 การตอบสนองกลับ โรงเรียน/สถานศึกษามีการนำเอาผลการติดตามประเมินผล มาจัดทำรายงานให้สาธารณชนได้ทราบหรือไม่อย่างไร และนำมาใช้ในการกำหนดวิสัยทัศน์ วางเป้าหมายการศึกษาของโรงเรียน/สถานศึกษาใหม่บ้างหรือไม่

(3) ผลลัพธ์หรือผลผลิตที่บังเกิดขึ้นในตัวเด็ก/ผู้เรียนในด้านต่างๆ ซึ่งแสดงถึงคุณภาพที่ได้ มาตรฐานด้านเนื้อหาวิชา มาตรฐานด้านผลการปฏิบัติงานและมาตรฐานโอกาสการเข้ารับการ ศึกษา ความคิดรวบยอดของการประเมินจึงน่าจะจะต้องครอบคลุมระบบดังกล่าวนี้

- 3.1 มาตรฐานด้านเนื้อหาวิชา โรงเรียน/สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนได้ มาตรฐานในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างไร มีความเป็นเลิศในเนื้อหาวิชาด้านใดบ้าง

3.2 มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานของนักเรียน โรงเรียน/สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนได้มาตรฐานในการปฏิบัติงานของนักเรียนเป็นอย่างไร ทักษะการอ่านเป็นอย่างไร ทักษะการเขียนเป็นอย่างไร ทักษะการคิดเลขเป็นอย่างไร และทักษะการคิดวิเคราะห์วิจารณ์เป็นอย่างไร เป็นต้น

3.3 มาตรฐานด้านโอกาสการเข้าเรียน โรงเรียน/สถานศึกษาจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสในการเข้าเรียนสู่พหุปัญญาด้านต่างๆ ได้มากน้อยเพียงใด หรือว่าเน้นแค่การเรียนภาษาและคณิตศาสตร์

เมื่อนำมาพิจารณาในประเด็นที่ว่า การดำเนินการขององค์กรระบบและองค์การจะกระทำกับปัจจัยดำเนินการตัวใดบ้าง ที่จะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นและความมั่นใจทั้งในแง่ของผลผลิตและกระบวนการ ซึ่งอาจจะนำปัจจัยต่างๆ มาพิจารณาได้ว่าปัจจัยที่สำนักงานการประถมศึกษาควรจะตระหนัก และให้ความสำคัญการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนมีดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2541: 38)

1. ปัจจัยตัวป้อน ได้แก่

- 1.1 ปรัชญา พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน
- 1.2 หลักสูตรทั้งที่เป็นหลักสูตรแกนและหลักสูตรท้องถิ่น
- 1.3 บุคลากร ระดับและประเภทต่างๆ
- 1.4 แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้

2. ปัจจัยกระบวนการ ได้แก่

- 2.1 การจัดการเรียนการสอน
- 2.2 กิจกรรมนักเรียน
- 2.3 การบริหารและการจัดการ
- 2.4 การเงินและงบประมาณ
- 2.5 อาคารสถานที่ อุปกรณ์การศึกษา สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศในการปฏิบัติงาน
- 2.6 การวิจัย
- 2.7 การวัด และประเมินผล
- 2.8 การติดตามและรายงาน
- 2.9 การชุมชนสัมพันธ์

3. ปัจจัยผลผลิต ได้แก่ ผู้เรียน

ปัจจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ ศรัทธา ความเชื่อมั่น ความมั่นใจในกระบวนการผลิตนักเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ทุกฝ่ายร่วมกำหนดและผลักดันให้เป็นไปตามนั้น โดยอาศัยแนวคิดของการกระจายอำนาจทางการศึกษาและการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.4 ประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา

ได้มีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้

อโณมา คงตะแบก (2544: 36 – 37) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

1. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจะสามารถยืนยันถึงคุณภาพของสถานศึกษา การตรวจสอบจะตรวจสอบตามหลักฐานที่ปรากฏ การประกันคุณภาพศึกษานั้นต้องมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้
2. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจะส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรในสถาบันการศึกษาเป็นอย่างมาก ในแง่ของผู้บริหารจะมีการพัฒนาการบริหารและการจัดการ ลักษณะการบริหารงานเป็นแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น เนื่องจากการประกันคุณภาพศึกษานั้นมิใช่การคิดคนเดียว ต้องมีการร่วมคิดร่วมทำ และร่วมกันรับผิดชอบ ต่อการพัฒนาสถานศึกษาของตน
3. การประกันคุณภาพการศึกษาจะส่งผลต่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากการประกันคุณภาพมิใช่บ่งชี้ว่าใครดีหรือใครไม่ดีแต่เป็นการให้ตนเองตอบตนเองให้ได้ว่าต้องทำอะไร จะทำอย่างไรเพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และผลผลิตนั้นควรมีลักษณะอย่างไร ซึ่งคำตอบที่จะได้รับจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม
4. สิ่งที่สำคัญที่สุดของการประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นการยืนยันคุณภาพของผลผลิตที่สถานศึกษาจะผลิตออกไปรับใช้สาธารณชน และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนว่าสถานศึกษาได้ใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพแท้จริง

สอดคล้องกับข้อสรุปของ วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2540: 158) ถึงประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า

1. ทำให้สถานศึกษาได้รับความนิยมนับและศรัทธา
2. ทำให้สถานศึกษาค่่องตัวการบริการ
3. ทำให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาและประเมินตนเอง
4. ทำให้สถานศึกษาสามารถยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล
5. เป็นแบบอย่างให้แก่ภาครัฐ
6. นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพมากยิ่งขึ้น
7. กระบวนการรับรองมาตรฐาน คุณภาพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เมื่อสถานศึกษาได้ตระหนักถึงหลักการและประโยชน์ข้างต้นแล้ว สถานศึกษาต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาตามองค์ประกอบในการประกันคุณภาพการศึกษา (อุทุมพร จามรมาน: 2541) คือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและการประกันคุณภาพการศึกษาโดยภายนอก ดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นการควบคุม และตรวจสอบโดยตัวเองเพื่อให้รู้จุดบกพร่อง เพื่อการแก้ไขปรับปรุงกับเสริมจุดแข็งให้เพิ่มขึ้น

2. การประกันคุณภาพการศึกษาโดยภายนอก เป็นการตรวจสอบจากกลุ่มผู้มีความรู้ความสามารถหรือเกี่ยวข้องกับการใช้งานบัณฑิต การตรวจสอบจากภายนอก มักจะใช้การเยี่ยมชมเพื่อข้อมูลมาตัดสินใจตามเกณฑ์ที่กำหนด

การประกันคุณภาพสถานศึกษาเป็นแนวทางที่มุ่งพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีมาตรฐานตามที่กำหนด ทำให้สถานศึกษาเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาไปสู่มาตรฐานสากล โดยจะต้องตระหนักว่าการประกันคุณภาพมิใช่เพียงหน้าที่ของผู้บริหารเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะร่วมคิด ร่วมทำและร่วมรับผิดชอบต่อสถานศึกษา

2.การประกันคุณภาพภายใน

2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน

นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายใน ไว้ดังนี้

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่าเป็นการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือ โดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์ (2544: 5) ได้ให้ความหมายของ การประกันคุณภาพภายในว่า หมายถึง การติดตามตรวจสอบและตัดสินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2543: 5) ได้ให้ความหมายของ การประกันคุณภาพภายในว่า หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

จากความหมายของการประกันคุณภาพภายในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายในหมายถึงการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น

2.2 หลักการการประกันคุณภาพภายใน

การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องที่บุคลากรภายในองค์กรทำกันเอง อย่างเช่น การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษาจะเป็นผู้คอยตรวจติดตามการดำเนินงานในสถานศึกษาด้วยพวกเขาเอง จึงเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเกิดความลำบากเพราะไม่ต้องอาศัยคนอื่นมาช่วยทำให้ เพียงแต่บุคลากรเหล่านั้นมีความมุ่งมั่นที่อยากจะปรับปรุงพัฒนางานในความรับผิดชอบโดยอาศัยการประเมินเป็นพื้นฐานอย่างจริงและต่อเนื่อง (จรัส นองมาก, 2544: 34-35) ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลของการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ดังนี้

โดย อนุศักดิ์ สมิตสันต์ (2546: 21) ได้ให้หลักสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้า โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน
 2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน
 3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคมและประเทศชาติ
- กระทรวงศึกษาธิการ (2544: 15-16) ได้กำหนดหลักการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. การประกันคุณภาพจะเน้นการสร้างเสริมความถึงพอใจให้กับผู้บริโภครวมทั้งภายในและภายนอก โดยได้กำหนดคุณภาพภายใน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะของผู้เรียนที่สร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับช่วงต่อในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิต หรือทุกระดับชั้นเรียน
2. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบของสถานศึกษา และเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการวางแผนและเตรียมการป้องกันล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ไม่ใช่การแก้สถานการณ์เฉพาะหน้าเพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว

3. การประกันคุณภาพเป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา หลักฐาน ข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้ กระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ หลัก ธรรมและความสมเหตุสมผล

4. การตรวจสอบ การวัด และประเมินผลในบริบทของการประกันคุณภาพมีจุดประสงค์ สำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับสำหรับการใช้ในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มิใช่การจับผิดหรือการตัดสินให้รางวัลหรือลงโทษ

5. คุณภาพของการออกแบบและกระบวนการทำงานเป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

6. การประกันคุณภาพการศึกษาเน้นความสำคัญของการสร้างความรู้ ทักษะ และความ มั่นใจ แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม อย่างประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7. การประกันคุณภาพการศึกษาให้ความสำคัญต่อการประสานสัมพันธ์ภายในระหว่าง หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ และการร่วมมือของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด

8. ภาวะความเป็นผู้นำและความเอาใจจริงเอาใจของผู้บริหารสถานศึกษา และการกระจาย อำนาจความรับผิดชอบที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

สุกัลยา ธรรมรักษา (2546: 66) ได้เสนอแนวทางในการประกันคุณภาพภายในดังนี้

1. สร้างระบบและกลไกควบคุมคุณภาพ หมายถึงการสร้างขั้นตอนการดำเนินงานที่มี ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ ปรัชญาของหน่วยงาน เป้าหมาย หรือ พันธกิจของสถาบันและอาศัยบุคลากร ทรัพยากรและปัจจัยต่างๆ ให้การดำเนินงาน บรรลุเป้าหมาย

2. สร้างองค์ประกอบและดัชนีวัดคุณภาพ เป็นระบบ หลักเกณฑ์ ปัจจัยและวิธีการประกัน คุณภาพซึ่งมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์หรือตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และตัวบ่งชี้การ ดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบเป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด

3. การพัฒนาระบบคุณภาพ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการบริหาร จัดการคุณภาพที่มีการวางแผน มีการดำเนินการควบคุม ตรวจสอบ ประเมิน และปรับปรุงตาม องค์ประกอบของคุณภาพที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาระบบคุณภาพเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาให้ดีขึ้น

4. การตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการ ดำเนินการประกันคุณภาพและเพื่อให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค ในการหาทางปรับปรุงแก้ไข โดยศึกษา

วิเคราะห์จากรายงานการศึกษาตนเอง (Self Study Report) ของหน่วยงานพร้อมทั้งหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนการตรวจเยี่ยมหน่วยงาน

5. การประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการตรวจสอบคุณภาพ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดมากน้อยเพียงไรโดยจัดเป็นระดับของการบรรลุเป้าหมาย โดยศึกษาวิเคราะห์จากรายงานการประเมินตนเองของหน่วยงานพร้อมทั้งหลักฐานเอกสารต่าง ๆ

ธเนศ จำเกิด (2543: 76) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับมโนทัศน์การประเมินผลภายใน ดังนี้

1. เป็นการให้ข้อมูลที่ช่วยให้มีการปรับปรุงตนเองให้ทำงานได้ดีขึ้น
2. เป็นงานที่ต้องทำในวงจรการทำงานอยู่แล้ว ไม่ใช่การเพิ่มภาระ
3. เป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง
4. เป็นงานของทุกคน ไม่ใช่การสร้างผลงานทางวิชาการของใคร
5. เป็นงานที่ต้องทำด้วยใจเป็นกลาง สะท้อนผลตามความเป็นจริง
6. เป็นงานที่ทุกคนทำด้วยความเต็มใจและอยากทำ
7. เป็นงานที่ต้องทำให้ถูกต้องตามหลัก วิธีการ ผู้ทำต้องมีความรู้ในการทำ
8. เป็นเรื่องที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันทำให้สำเร็จ
9. เป็นงานที่ต้องเอาผลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง
10. เป็นงานที่ต้องเผยแพร่ผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ

โดยสรุปการประกันคุณภาพภายในมีหลักการสำคัญที่ควรคำนึงคือ

1. การมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกคนภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นคนสำคัญในการผลักดันในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

2. ควรจะต้องมีประสานสัมพันธ์ภายในระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ
3. จะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน
4. ต้องมีการตรวจสอบ การวัด และประเมินผล
5. วัตถุประสงค์ของการประกันภายใน คือ เพื่อความพอใจให้กับผู้บริโภครวมทั้งภายใน

และภายนอก

6. และการกระจายอำนาจความรับผิดชอบที่เหมาะสมเป็นปัจจัย

2.3 ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและสร้างความมั่นใจว่าผู้เรียนจะมีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนดของ

สถานศึกษา จึงมีนักวิชาการได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับขั้นตอน หรือ วิธีการดำเนินประกันคุณภาพภายใน ดังนี้

ยิ่ง กิริติบุรณะ (2543: 66-67) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินประกันคุณภาพภายในดังนี้

1. สถานศึกษาต้องจัดทำธรรมนูญของสถานศึกษาซึ่งก็คือข้อตกลงที่กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและธรรมนูญสถานศึกษานี้ก็คือ แผนแม่บทในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษานั้นๆ เป็นพื้นฐานในการพัฒนา
2. การบริหารจัดการคุณภาพเป็นเรื่องของการนำทรัพยากรที่เรียกว่าปัจจัยนำเข้าและวิธีการต่างๆ รวมทั้งกระบวนการต่างๆ มาดำเนินการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีระบบคุณภาพ มีมาตรฐาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นด้านการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ตามสภาพจริงและด้านการบริหารจัดการ
3. การตรวจสอบเป็นการทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประเมินสภาพและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษาทุกปี เพื่อการปรับปรุงการพัฒนายอย่างต่อเนื่อง
4. การรายงานคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องของการสื่อสารให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบถึงความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในธรรมนูญสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

อโณมา คงตะแบก (2544: 34-37) ได้ให้ความเห็นว่าการประกันคุณภาพภายในถือเป็นความรับผิดชอบของสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการ ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) หมายถึง การจัดให้มีระบบและกลไกในการควบคุมคุณภาพภายใน สถานศึกษาสามารถสร้างระบบควบคุมขึ้นเอง โดยพิจารณาตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา รวมทั้งจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงาน เมื่อมีระบบที่เหมาะสมแล้วสถานศึกษาจะพิจารณาองค์ประกอบหลักในการประกันคุณภาพที่เหมาะสม และสอดคล้องกับภารกิจหลักของสถานศึกษา
2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) สถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบระบบการประกันคุณภาพตามที่กำหนดไว้ โดยควรตรวจสอบทุกปี การตรวจสอบเป็นการตรวจสอบว่าได้มีการกำหนดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ และได้มีการปฏิบัติตามระบบที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อความมั่นใจในคุณภาพของผลผลิต การตรวจสอบจะตรวจสอบตามเป้าหมายและองค์ประกอบที่สถานศึกษานั้นๆ กำหนดไว้

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) สถานศึกษาทำการประเมินตนเองโดยประเมินตนเองตามภารกิจหลักว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้น

สอดคล้องกับอรุณ จันทวานิช (2542: 88) ที่แบ่งการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในเป็น 3 ประการ คือ

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่นำการศึกษาเข้าสู่คุณภาพ ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดมาตรฐาน (Quality Control) ด้านผลผลิต ปักจักษ์ และกระบวนการ

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน หมายถึง การพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารทางการศึกษาและการสนับสนุนปัจจัยที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. การตรวจสอบและการแทรกแซงคุณภาพการศึกษา (Quality Audit and Intervention) คือกระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 การประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาและการจัดทำรายงานของสถานศึกษาต่อประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีลักษณะเป็นการติดตามและตรวจสอบของสถานศึกษา

2.2 การติดตามและตรวจสอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 มาตรการปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินผลคุณภาพทางการศึกษา (Quality Assessment) คือ กระบวนการหรือแนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

3.1 การทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

3.2 การประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3.3 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมหรือการประเมินคุณภาพการศึกษา

วิโรจน์ ภูมิสินศิริ (2547: 11) ได้เสนอกระบวนการวางระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

1.1 ประชุมวางแผนดำเนินงาน

1.2 สํารวจ รวบรวมและวิเคราะห์สภาพความต้องการพัฒนาของโรงเรียนหรือสํารวจ/
วิเคราะห์มาตรฐานโดยเทคนิค SWOT

1.3 สรุปรวบรวมข้อมูล

1.4 กำหนดจุดยืน / ดำเนินการพัฒนา

2. กำหนดวิสัยทัศน์

2.1 ประชุมวางแผนการกำหนดวิสัยทัศน์

2.2 วิเคราะห์สถานการณ์ดำเนินงานของโรงเรียน

2.3 นำผล ฯ มาวางแผนในการกำหนดวิสัยทัศน์

2.4 กำหนดสรุปวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

2.5 ปรับปรุง / เพิ่มเติมให้เหมาะสม

3. กำหนดภารกิจ

3.1 วางแผน กำหนดภาระงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์

3.2 แบ่งกลุ่มกำหนดภาระงาน

3.3 เสนอการวิเคราะห์กำหนดภารกิจ

3.4 สรุปรวบรวมผลภารกิจของโรงเรียน

3.5 ปรับปรุง แก้ไข ให้เหมาะสมกับวิสัยทัศน์

4. กำหนดยุทธศาสตร์

4.1 ประชุมวางแผนกำหนดนโยบาย / วัตถุประสงค์ เป้าหมายความต้องการ จุดเน้นหรือ

จุดพัฒนา

4.2 แบ่งกลุ่มดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์

4.3 สรุปรวบรวมผล

4.4 ปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับภารกิจ

5. กำหนดแผนปฏิบัติการประจำปี

5.1 วางแผนดำเนินงานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

5.2 ประชุมชี้แจงการทำแผนปฏิบัติการ

5.3 แบ่งกลุ่มจัดทำแผนปฏิบัติการ

5.4 แบ่งกลุ่มจัดทำแผนของแต่ละฝ่าย

5.5 ดำเนินการจัดทำแผน

5.6 นำเสนอผลงาน

5.7 สรุปและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

6. ดำเนินการตามแผน

- 6.1 ประชุมชี้แจงการปฏิบัติงานตามแผน
- 6.2 กำหนดปฏิทินการดำเนินงานตามแผน
- 6.3 ศึกษา / วิเคราะห์ วางแผนปฏิบัติงาน
- 6.4 ดำเนินงาน / โครงการ / กิจกรรมตามแผน ฯ
- 6.5 ประชุมการวางแผนจัดทำเครื่องมือ

7. การติดตามตรวจสอบผล

- 7.1 สร้างเครื่องมือกำหนดคุณลักษณะ และแผนการตรวจสอบติดตาม
- 7.2 ควบคุม กำกับ ดูแลตรวจสอบตามแผนของโรงเรียน
- 7.3 นำผลติดตามมาตรวจสอบมาสรุปผลเพื่อรายงาน
- 7.4 นำผลประเมินมาแก้ปัญหา / พัฒนางาน

8. ประเมินตนเอง

- 6.1 ประชุมชี้แจงเหตุผลความจำเป็นเรื่องการประเมินตนเอง
- 6.2 กำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมิน
- 6.3 กำหนดวัตถุประสงค์ หัวข้อการประเมิน
- 6.4 กำหนดวิธีการ เครื่องมือการประเมิน
- 6.5 เก็บรวบรวมข้อมูลตามวิธีการ / เครื่องมือที่กำหนด
- 6.6 วิเคราะห์ / ประมวลผลข้อมูลและสรุปการประเมิน

7. การรายงานผล

- 7.1 แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงาน
- 7.2 รายงานผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นระยะอย่างน้อยปีละครั้ง
- 7.3 รวบรวมรายงานตามรูปแบบรายงานการประเมินตนเองที่สถานศึกษากำหนดเพื่อ

พร้อมขอรับประเมินภายนอกของ สมศ.

- 7.4 รายงานผลประเมินตนเองของโรงเรียน

จากแนวการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสามารถนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติจริงในเชิงประจักษ์ (จารุณ เรืองขจร. 2543: 44-47) ดังนี้

1.การประเมินสภาพปัจจุบันตามมาตรฐานและตัวชี้วัด (บ่งชี้) มาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นตอนนี้เป็นการนำเอามาตรฐานและตัวชี้วัด (บ่งชี้) มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดมาประเมินสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาโดยเทียบเคียงกับสารสนเทศที่จำเป็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นรายมาตรฐาน เป็นรายตัวชี้วัด (บ่งชี้) ผลเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นมี 2 ประการ คือ

1.1 สามารถทราบสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาตามมาตรฐานและตัวชี้วัด มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อจะได้ลำดับความสำคัญ ความจำเป็นก่อน-หลัง ในการที่จะกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในลำดับต่อไป

1.2 สามารถทราบจุดเด่น จุดด้อย ของสถานศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อที่จะได้นำไปกำหนดเป็นจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในขั้นที่ 5 ต่อไป

2. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ขั้นตอนนี้ให้นำผลการประเมินสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาตามมาตรฐานตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดที่ลำดับความสำคัญเอาไว้ในขั้นที่ 1 นโยบายเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในในแต่ละปีการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ศักยภาพของสถานศึกษา และความต้องการของชุมชน สาธารณชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา (Stakeholders) มาเป็นปัจจัยประกอบการพิจารณากำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เมื่อสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาดำเนินการมาได้ถึงขั้นนี้ ให้รวบรวมหลักฐานการดำเนินงานในขั้นที่ 1-2 และรวบรวมเอกสารมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละปีการศึกษาให้ครบถ้วน ครบคลุมทุกมาตรฐาน ทุกตัวชี้วัดของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อความเป็นระเบียบ เป็นระบบที่สามารถตรวจสอบได้ และเพื่อจะได้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในขั้นตอน ๆ ไป ให้จัดเก็บรวบรวมไว้เป็นหมวดหมู่ เป็นแฟ้มพัฒนางาน (Working Portfolio) เอาไว้

3. การจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เมื่อข้อกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นรายปีการศึกษาครบถ้วน ครบคลุมมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดในขั้นตอนที่ 2 แล้ว สถานศึกษาต้องวิเคราะห์ออกมาให้ได้ว่า ในแต่ละตัวชี้วัด ในแต่ละมาตรฐานนั้นๆ เกี่ยวข้องสัมพันธ์ กับฝ่าย / หมวด / งานใดของสถานศึกษามากที่สุด ภายใต้บริบทโครงสร้างการบริหารจัดการของแต่ละสถานศึกษา เพื่อจะได้ร่วมกันกำหนดคณะบุคคลของสถานศึกษานั้นๆ ให้เป็นผู้รับผิดชอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ครบถ้วนทุกตัวชี้วัดและทุกมาตรฐาน

4. การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นขั้นตอนที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องมาร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาในแต่ละมาตรฐาน ในแต่ละตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 2 จำแนกเป็นรายปีการศึกษา เพื่อหาแนวทางการแก้ไข ปรับปรุง และ พัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ครบถ้วนทุกตัวชี้วัด ทุกมาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อจะได้ร่วมกันแสวงหายุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จซึ่งเป็นเป้าหมายแห่งคุณภาพการศึกษา

5. การกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อสามารถกำหนดยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จซึ่งเป้าหมายแห่งคุณภาพการศึกษาครบถ้วนทุกตัวชี้วัดและทุกมาตรฐานในขั้นที่ 4 แล้ว

ขั้นตอนต่อไปเป็นการร่วมกันแสวงหายุทธวิธีสู่เป้าหมายของแต่ละยุทธศาสตร์ เป็นการแสวงหาวิธีการแสวงการกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแต่ละยุทธศาสตร์นั่นเอง ทั้งนี้วิธีการยุทธวิธีหรือกิจกรรมที่ร่วมกันคิดค้นขึ้นมานั้น อาจจำเป็นต้องใช้หลาย ๆ วิธีการ หลายยุทธวิธี และหลายกิจกรรมจึงจะบรรลุเป้าหมายของแต่ละยุทธศาสตร์ก็ได้ ขึ้นอยู่กับมติของสมาชิกทุกฝ่ายในสถานศึกษา

6. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการนำเอาหลักการสำคัญที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 1-5 มาประมวลเป็นความเรียงอย่างเป็นระบบ กะทัดรัดและชัดเจน จัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะ 3 ปี ของสถานศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาจะจัดทำเป็นแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะ 3-5 ปีก็ได้ โดยยึดหลักการแสดงความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ (Accountability) เป็นหลัก โดยมีองค์ประกอบของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

6.1 ภาพรวมของสถานศึกษา ได้แก่ ความเป็นมา สภาพปัจจุบัน และทิศทางในอนาคต/ความคาดหวัง/วิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดภายในระยะเวลาอีก 3 ปีข้างหน้า

6.2 เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

6.3 การกำหนดจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

6.4 แผนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

6.5 บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยนำสาระของตัวชี้วัดด้านปัจจัยของมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาฝ่ายต่างๆ มาพิจารณาประกอบการกำหนดบทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้ครบถ้วนสมบูรณ์

6.6 แนวปฏิบัติสำหรับนักเรียน ให้นำตัวชี้วัดด้านผลผลิต (ผู้เรียน) อันเป็นคุณลักษณะที่ถึงประสงค์ของนักเรียน ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด มาพิจารณาประกอบการกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียนให้ครบถ้วนสมบูรณ์

6.7 แผนงบประมาณ

6.8 การกำกับ ตรวจสอบและรายงาน ให้นำสาระของกระบวนการตรวจสอบ ทบทวน ปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาประกอบด้วยกระบวนการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนากระบวนการประเมินเพื่อตรวจสอบทบทวนมาตรการการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา มาตรการการพัฒนามาตรฐานการศึกษา และกระบวนการรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปีของสถานศึกษา

7. การจัดทำแผนปฏิบัติการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการนำเอา ยุทธวิธี วิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ร่วมกันกำหนดไว้มาจัดทำเป็นโครงการ งาน กิจกรรมให้ครบถ้วน

กรมวิชาการ (2543: 9 -11) ได้ให้ความเห็นถึงลำดับภาระงานที่สำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. การจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษา สถานศึกษาทุกแห่งมีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา ครู นักเรียน และชุมชนอยู่แล้ว ควรได้นำมาวิเคราะห์ และแปลผลให้มีความหมายโดยอาจเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ต้นสังกัดกำหนดให้ เพื่อนำมาใช้ตัดสินใจกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ให้รูปแบบที่อ่านเข้าใจง่ายและรวดเร็วในการจัดรับข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพทุกด้านของสถานศึกษาที่เป็นปัจจุบัน ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ เช่น เวลาการเรียนของนักเรียน คุณภาพและปริมาณครู สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีต่าง ๆ ประสิทธิภาพของหลักสูตร โครงการและบริการที่จัดให้เรียน การมีส่วนร่วมของ บิดา มารดา ผู้ปกครอง และชุมชน และที่สำคัญคือ ผลสัมฤทธิ์และความประพฤตินักเรียน

2. กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับ ของสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากสารสนเทศของสถานศึกษาเอง วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของสถานศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร และร่วมมือกับทุกคนร่วมทั้งชุมชนกำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นเกณฑ์เทียบเคียงในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

3. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยปกติทุกสถานศึกษามีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปีอยู่แล้ว ควรได้ร่วมมือกับทุกฝ่าย วิเคราะห์ข้อมูลจากสารสนเทศของสถานศึกษา และศักยภาพของสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน ใช้บทเรียนจากจุดเด่นและจุดด้อยที่ผ่านมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายการจัดการของสถานศึกษาให้ชัดเจน โดยพยายามใช้ศักยภาพของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า ประหยัด และมีประสิทธิภาพ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานี้ เป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและนำไปสู่การประกันคุณภาพภายในและรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ต้องเริ่มประเมินจากแผนว่าเป็นแผนที่ดีใช้ข้อมูลศักยภาพสถานศึกษาอย่างเต็มที่แล้ว และประเมินผลสำเร็จของงานตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาจึงเป็นแผนที่ทุกฝ่าย ทุกคน ควรมีส่วนร่วมต้องทำความเข้าใจร่วมกันให้ชัดเจน

4. ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเข้าใจตรงกัน ดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน มีการเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์ในทุกขั้นตอนของกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ ควรได้พิจารณาทบทวนโครงสร้างการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและให้ทุกคนมีส่วนร่วม มีการกำหนดบทบาท หน้าที่รับผิดชอบ และภาระงานอย่างชัดเจนและควรมีคณะทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจากทุก

หน่วยงานของระบบบริหารจัดการเพื่อร่วมกันรับผิดชอบงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ควรจัดทำเป็นเอกสารให้ทุกคนรับทราบ และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

5. ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการประเมินภาพในสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เกิดคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การประเมินภายในนี้ต้องเริ่มต้นจากครู และบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาต้องประเมินตนเอง ตามแผนปฏิบัติงานของตนเองโดยการบันทึกภาพความสำเร็จไว้ เพื่อนำไปสู่การประเมินคุณภาพโดยรวมของสถานศึกษาได้ การประเมินภายในถือเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องทุกคนต้องยอมรับผลการประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนางานให้มีคุณภาพ การประเมินต้องครอบคลุม วัสดุทัศน ภารกิจ แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการเรียนการสอน ผลการเรียนรู้และคุณสมบัติต่างๆ ของผู้เรียนตามหลักสูตร ตลอดจนความร่วมมือสนับสนุนส่งเสริมจากชุมชน

6. การประเมินมาตรฐานการศึกษาเป็นการที่สถานศึกษาร่วมมือกับเขตพื้นที่หรือต้นสังกัด จัดให้นักเรียนทุกคนในระดับชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 ได้รับการประเมินด้วยเครื่องมือมาตรฐานเพื่อสร้างความเชื่อถือในการพัฒนาคุณภาพและเป็นเกณฑ์เทียบเคียงกับมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีเป็นผลจากการประเมินภายในของสถานศึกษาที่ได้พัฒนาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ทุกคนมีส่วนร่วมและดำเนินงานมาตลอดปีการศึกษา จัดทำเป็นรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา ทั้งในด้านความสำเร็จและปัญหา อุปสรรคที่ต้องการความร่วมมือในการแก้ไขหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

8. การผลจกระบบประกันคุณภาพการศึกษา งานพัฒนาคุณภาพเป็นกระบวนการต่อเนื่องสถานศึกษาควรได้มีการศึกษาค้นคว้าเทคนิควิธีที่จะสนับสนุนให้ระบบการประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสร้างความรู้สึกร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มุ่งมั่นพัฒนาสู่คุณภาพที่สูงขึ้น

สรุปได้ว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสามารถแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานได้เป็น 3 ลักษณะ คือ การควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพสถานศึกษา ซึ่งเป็นการทำงานภายในโดยบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันปฏิบัติตามนโยบายและแนวทางที่กำหนดไว้โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

2.4 กลยุทธ์การประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้นำเสนอแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามแนวคิดที่ ดร. เดมมิง (Dr. Edwards Deming) ได้นำมาเผยแพร่ คือ วงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (P-Plan) เป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อทำงานให้บรรลุ งานในส่วนนี้ของสถานศึกษาก็คือ ธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งจะประกอบด้วยแผนงาน งาน / โครงการต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจะดำเนินการเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

2. การปฏิบัติตามแผน (D-Do) เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากการวางแผน กล่าวคือ ผู้เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ให้เป็นไปตามลักษณะงาน ระยะเวลา และความรับผิดชอบของแต่ละส่วน โดยผู้บริหารอาจจะต้อง นิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม หากพบปัญหาอุปสรรคอะไรก็คอยแนะนำช่วยเหลือให้งานทั้งปวงได้เป็นไปตามที่ตั้งความหวังไว้

3. การตรวจสอบประเมินผล (C-Check) เป็นการประมาณค่าการดำเนินงานว่า เค้น ด้วย ดี ไม่ดี มากน้อยแค่ไหน เพียงใด โดยการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ กับสิ่งที่ทำได้จริง ถ้าสิ่งที่ทำได้จริงมากกว่าที่คาดหวังเอาไว้ ก็แสดงว่าดี ประสบผลสำเร็จ แต่ถ้าสิ่งที่ทำได้จริงน้อยกว่าที่คาดหวังเอาไว้ ก็แสดงว่าไม่ดี ต้องปรับปรุงแก้ไข การประเมินในขั้นตอนนี้มุ่งที่จะได้ทราบสภาพการดำเนินงานจริงว่าเป็นไปแค่ไหน จะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ผลจากการประเมินจึงมุ่งเพื่อการพัฒนา มากกว่าการจับผิดผู้ปฏิบัติ

4. การปรับปรุงงาน (A-Act) เป็นการนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงเพื่อพัฒนางาน กล่าวคือถ้าผลการปฏิบัติในห้วงเวลาที่ผ่านมายังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ก็จะต้องแสวงหาวิธีดำเนินการให้เหมาะสมกว่าเดิม แต่ถ้าผลการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายแล้วในการดำเนินการต่อไปก็จะได้เปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้นจะได้เป็นการท้าทายการทำงานของบุคลากร และเป็นการสร้างหลักประกันว่าการดำเนินงานในองค์กร มีแต่พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ ไม่มีหยุดอยู่กับที่

การดำเนินงานตามวงจร PDCA จะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เช่นเดียวกัน เมื่อปฏิบัติกิจกรรมในขั้นที่ 1 เสร็จ ก็ต่อไปขั้นที่ 2 ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 ตามลำดับ เมื่อครบรอบหนึ่งในขั้นที่ 4 แล้วก็จะขึ้นขั้นที่ 1 ในรอบต่อไปอีกวนเวียนอยู่เช่นนี้ (จรัส นองมาก, 2544: 39-44)

ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพจะเป็นสิ่งที่อยู่ในกระบวนการบริหารและกระบวนการทำงานตามปกติก็ตาม แต่ในสภาพปัจจุบัน ยังมีสถานศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้ทำ จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบดังกล่าวให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เสมือนกับเป็นการปฏิรูปกระบวนการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา

โดย สมศ. (2544: 61-63) ได้เสนอยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแกนหลักในการบริหารและดำเนินการร่วมกับ แกนนำอื่นๆ เพื่อช่วยผลักดัน ส่งเสริม สนับสนุน และประสานให้บุคลากรภายในสถานศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายนอก ร่วมกันทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาระบบการประเมินตนเองของสถานศึกษา ให้ผสมผสานกับการวางแผน การดำเนินงาน และการปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้เป็นระบบครบวงจร รวมทั้งกำกับดูแลให้มีการดำเนินงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

ภาวะผู้นำและความตระหนักของผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบและเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในแบบใดก็ตาม ถ้าจะทำให้สำเร็จ ผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญ เข้ามาบริหารจัดการและมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นและคอยติดตาม กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง

2. ยุทธศาสตร์การทำงานเป็นทีม

การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา มิใช่เป็นเรื่องของคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ และมีใช่เป็นการดำเนินงานแบบต่างคนต่างทำ แต่เป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และมีความเชื่อมโยงระหว่างภารกิจต่าง ๆ ของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทางด้านวิชาการ ด้านบริหาร กิจกรรมนักเรียน ฯลฯ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ

โดยจะต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วางแผนการทำงาน ออกแบบการประเมินตนเอง ช่วยกันทำและพัฒนาปรับปรุง โดยเรียนรู้แลกเปลี่ยน ปรีกษาหารือ และพึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน การทำงานเป็นทีมจะทำให้บุคลากรรู้สึกอบอุ่น สบายใจ ซึ่งถ้าสถานศึกษามีการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง ก็จะทำให้การประกันคุณภาพภายในมีความต่อเนื่องและยั่งยืน ถึงแม้จะเปลี่ยนผู้บริหารหรือบุคลากรบางคน ก็ยังดำเนินการต่อไปได้เพราะทีมงานยังอยู่

3. ยุทธศาสตร์การสร้าง ความตระหนักและความรู้ความเข้าใจ

การที่สถานศึกษาจะการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็งได้นั้น ทุกคนในทีมจะต้องมีความตระหนักและมองเห็นความสำคัญของการประเมินตนเองว่า เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน คุณภาพของสถานศึกษา และคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งจะมีความสำคัญต่ออนาคตของสถานศึกษาและประเทศชาติ รวมทั้งจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจว่าการประเมินตนเองก็คืองานในหน้าที่นั่นเอง ไม่ใช่งานที่เป็นภาระเพิ่มเติม

นอกจากนั้นจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพภายในด้วย จึงจำเป็นต้องสร้างความตระหนัก และความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรของสถานศึกษา โดยการจัดประชุมชี้แจงและฝึกอบรม การเรียนรู้จากเอกสาร คู่มือต่าง ๆ โดยผู้บริหารก็ต้องแสดงความตระหนักให้ผู้อื่นเห็นเป็นแบบอย่าง และเข้ามามีส่วนร่วม

4. ยุทธศาสตร์การกำหนดผู้รับผิดชอบ

ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษาที่ร่วมกันทำงานเป็นทีม นั้น จำเป็นจะต้องมีผู้ที่รับผิดชอบในการประสานและกำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความมั่นใจในการดำเนินงาน จึงควรมอบหมายให้มีคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อเป็นตัวกลางในการประสาน กำกับดูแลให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และการดำเนินงานให้เชื่อมโยงกัน

โดยคณะกรรมการดังกล่าวอาจจะใช้คณะกรรมการที่สถานศึกษามีอยู่แล้ว หรือในกรณีที่ยังไม่มีกรรมการใด ๆ เลย ก็อาจตั้งขึ้นมาใหม่โดยพิจารณาตามโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษา เพื่อรับผิดชอบการประกันคุณภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ เป็นต้นว่า ฝ่ายวิชาการรับผิดชอบเกี่ยวกับคุณภาพของครู กระบวนการเรียนการสอน และผู้เรียน ฝ่ายบริหารรับผิดชอบเกี่ยวกับคุณภาพของบุคลากรฝ่ายบริหารและกระบวนการบริหาร ในขณะที่เดียวกันก็มีคณะกรรมการกลางประสานการดำเนินงานในภาพรวม ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและผู้แทนของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ

5. ยุทธศาสตร์การวางแผนและการกำกับดูแล

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในจำเป็นต้องมีการวางแผน และการกำกับดูแลที่เป็นระบบ เพื่อให้มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผน การกำกับ ดูแล และจัดให้มีการประชุมตามระยะเวลาที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรายงานความก้าวหน้าของงานที่ทำไปแล้ว และช่วยกันพัฒนางานที่จะทำต่อไป

6. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา นอกจากจะต้องทำงานกันเป็นทีมระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษาเองแล้ว ควรจะต้องทำงานร่วมกับบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานในเขตพื้นที่และหน่วยงานที่กำกับดูแลในส่วนกลาง เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นการระดมการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อช่วยกันพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

นอกจากนั้น ควรมีการประชุมปรึกษาหารือกับสถานศึกษาอื่น ๆ ในเขตพื้นที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพราะทำให้เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และช่วยให้สถานศึกษามีโลกทัศน์ที่กว้างขวางมากขึ้น ก่อให้เกิดแนวคิดและแนวทางที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับตนเอง นอกจากนั้นยังเป็นกลไกในการกระตุ้นให้สถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า เพื่อตามให้ทันคนอื่นอีกด้วย จึงควรที่สถานศึกษาจะมาประชุมและปรึกษาหารือร่วมกัน อาจจะเป็นภาคเรียนหรือปีละ 1 ครั้ง 2 ครั้ง

การประกันคุณภาพภายในให้สำเร็งนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งจากผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ร่วมกันทำงาน รวมทั้งปรึกษารื้อกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อช่วยกันพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.5 บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เนื่องจากการประกันคุณภาพภายในมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ในขณะเดียวกัน สถานศึกษาที่มีคุณภาพ ก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ด้วยเหตุนี้ การประกันคุณภาพภายในจึงเป็นเรื่องที่ผู้ได้รับประโยชน์และผู้เกี่ยวข้องควรเข้ามามีบทบาทร่วมกัน มิใช่เป็นเรื่องของบุคลากรในสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียว ถึงแม้ว่าบุคลากรในสถานศึกษาควรจะเป็นแกนหลัก และมีหน้าที่โดยตรงในการประกันคุณภาพภายในก็ตาม รวมทั้งหน่วยงานรัฐซึ่งมีบทบาทในการดำเนินการประกันคุณภาพดังนี้

1. บทบาทกระทรวง มีนโยบายมาตรการ แผนงานประกันคุณภาพการศึกษาชัดเจน แผนดำเนินงานควรมีตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานของกระทรวง กรม จังหวัด อย่างเป็นรูปธรรม มีระบบการพัฒนาส่งเสริมทางวิชาการ เช่น

- แนวการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ ร่วมการกำหนดดัชนีชี้วัดมาตรฐาน
- แนวการทำข้อมูลพื้นฐาน (Baseline)
- แนวการทำธรรมเนียมโรงเรียน
- แนวการวางแผนระดับโรงเรียน
- ระบบนวัตกรรมเทคโนโลยี
- ระบบการติดตามประเมินผลและการนิเทศ
- ระบบการวัดในสภาพจริง พร้อมตัวอย่างเครื่องมือ
- ระบบการรวบรวมทำแฟ้มผลงาน
- แนวการตรวจสอบโดยองค์กรภายนอก
- ระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติของโรงเรียนทั้งโดยสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อ

อิเล็กทรอนิกส์ และสื่อทางไกล

2. บทบาทของหน่วยงานระดับจังหวัด มีแผนงานโครงการรองรับ มีระบบข้อมูลชี้ชัดเจนของโรงเรียนในสังกัด ที่เข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีระบบการพัฒนามูลฐานและส่งเสริมทางวิชาการ จัดระบบการติดตาม นิเทศ ประเมินผล จัดตั้งคณะกรรมการที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบ

การได้มาตรฐานของโรงเรียน ประเมินและให้การยกย่องเชิดชูเกียรติโรงเรียนผู้บริหารและครูที่สามารถปฏิบัติงานโดยผลตามมาตรฐานคุณภาพ

สำหรับบทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง อันได้แก่ บุคลากรของสถานศึกษา และบุคคลอื่นที่ควรเข้ามามีส่วนร่วม (อนุศักดิ์ สมิตสันต์. 2546: 26-27) สรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลให้มีการประกันคุณภาพภายในที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้บริหารควรจะเป็นแกนนำในการจัดทำแผน รวมทั้งกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผน การนำผลจากการประเมินตนเองมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา และการรายงานผลให้สาธารณชนรับทราบ
2. ครูและบุคลากรในสถานศึกษา มีบทบาทร่วมกับผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินตนเองในการจัดการเรียนการสอน และการทำงานที่มีการวางแผนและเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับแผนพัฒนาสถานศึกษา และจุดมุ่งหมายหลักการ หรือมาตรฐานการศึกษา ที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. กรรมการสถานศึกษา เข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาและการประกันคุณภาพของผู้บริหารและครู ตามหน้าที่ที่กำหนดในมาตรา 40 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
4. ผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีบทบาทโดยเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยให้ข้อคิดเห็น ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา รวมทั้งคอยติดตามผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาและมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุงผู้เรียนที่บ้าน
5. ชุมชน มีบทบาทโดยเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมให้และใช้ข้อมูล เพื่อกำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนพัฒนา ตรวจสอบ ประเมินผล และปรับปรุงสถานศึกษา
6. เขตพื้นที่และหน่วยงานที่กำกับดูแล มีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการและการสนับสนุนทรัพยากร รวมทั้งกำกับ ติดตามให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามแผนพัฒนาสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษา
7. สื่อมวลชน มีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเผยแพร่ข้อมูลในเชิงสร้างสรรค์ เช่น รายงานข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพภายใน

การประกันคุณภาพถือเป็นงานของสถานศึกษาที่ต้องปฏิบัติตามที่รัฐกำหนด ซึ่งผู้บริหารและครูถือเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง แต่ไม่ใช่เพียงสถานศึกษาเท่านั้น การประกันคุณภาพยังเกี่ยวข้องกับ

หลายฝ่ายที่ต้องช่วยกันให้การสนับสนุน แนะนำ และตรวจสอบการประกันคุณภาพ เพื่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามที่ต้องการ

3.การประเมินคุณภาพภายนอก

3.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายนอก

ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายนอกไว้ดังต่อไปนี้

คุณภาพภายนอก หมายถึง ความพึงพอใจในเชิงเศรษฐกิจและสังคมระดับมหัพภาคซึ่งหมายถึงความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต่อความอยู่รอดและการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศชาติในการแข่งขันทางธุรกิจ การค้า และทางเทคโนโลยีระดับภูมิภาคและระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ 2544: 15-16)

การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การติดตามตรวจสอบและตัดสินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา (สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์, 2544: 5)

การประกันคุณภาพภายนอก หมายความว่า การติดตามตรวจสอบและตัดสินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงาน ดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (วารินทร์ สิ้นสูงสุต, 2543: 5)

โดยสรุปแล้วการประเมินคุณภาพภายนอก เป็นการติดตามตรวจสอบและตัดสินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อยกระดับคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาสู่สภาพที่ดีกว่าอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

3.2 หลักการของการประกันคุณภาพภายนอก

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายนอกมีหลักการที่สำคัญ 5 ประการคือ

1. มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ได้มุ่งเพื่อจับผิดลงโทษ หรือตัดสินในการให้คะแนนให้โทษแก่สถานศึกษาที่ถูกประเมิน
2. ยึดหลักความยุติธรรม ถูกต้อง โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลที่สามารถชี้แจงยืนยันได้ (evidence-base) และมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (accountability)
3. มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมาย และหลักการศึกษาของชาติ โดยให้เป็นไปในลักษณะมีเอกภาพเชิงนโยบาย มีความหลากหลายในทางปฏิบัติที่สถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษา และผู้เรียน
4. มุ่งเน้นในเรื่องการส่งเสริม และประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตรมากกว่า การกำกับ และควบคุม
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ และการพัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

3.3 วัตถุประสงค์ในการประเมินคุณภาพภายนอก

วัตถุประสงค์ในการประเมินคุณภาพภายนอก ตามที่ระบุในเอกสารกรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 ประการ คือ

1. เพื่อตรวจสอบ ยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบแนวทางและวิธีการที่สำนักงานกำหนด และสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นจุดเด่น-จุดด้อย ของสถานศึกษา เงื่อนไขของความสำเร็จและสาเหตุของปัญหา
3. เพื่อช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด
4. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพ และประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง
5. เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (จรัส นองมาก, 2544: 108-109)

3.4 การประเมินคุณภาพภายนอก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 49 กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เป็นองค์กรมหาชนรับผิดชอบในการประกันคุณภาพภายนอก โดย

การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้ง ทุก 5 ปี (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2547: 86)

หลังจากที่มีการประเมินและรายงานตนเอง (Self-Assessment Report) ได้ผ่านการประเมินภายในแล้ว และพร้อมที่จะให้หน่วยงานประเมินจากภายนอกเข้ามาตรวจสอบและประเมินคุณภาพ จะประกอบด้วย กิจกรรมดังนี้

2.1 การตรวจสอบและติดตามคุณภาพการศึกษาภายนอก (External Quality Audit) เป็นการตรวจติดตามจากบุคคลที่ 2 (Second Party) มาจากองค์กรหรือสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านการรับรอง

2.2 การประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก (External Quality Assessment) เป็นการตรวจติดตามจากบุคคลที่ 3 (Third Party) มาจากองค์กรหรือสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่ผ่านการรับรองจาก สมศ.มาแล้ว เข้ามาเป็นผู้ประเมิน

2.3 การรับรองคุณภาพการศึกษา (Quality Accreditation) หลังจากการประเมิน คุณภาพจากหน่วยงานหรือองค์กรภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีความเป็นอิสระ เป็นกลาง มีคุณธรรม และมีคุณภาพ โดยคณะกรรมการของสำนักมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรมเป็นผู้รับรอง

โดย สมศ. ได้วางกรอบแนวคิดในการประเมินคุณภาพสถานศึกษา (จำริญ เรื่องจร. : 17-18) ไว้ดังนี้

1. เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินภายนอกในรอบแรก (พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2548) จะมีเพียงชุดเดียวทุกสังกัด

2. ลักษณะการประเมินเป็นการยืนยันสภาพการทำงานตามข้อมูล หรือร่องรอยหลักฐานที่สถานศึกษาจัดเก็บด้วยวิธีที่สถานศึกษากำหนด และร่องรอยหรือข้อมูลที่ผู้ประเมินภายนอกเก็บเพิ่มเติม โดยไม่มีการตัดสินคุณภาพของสถานศึกษาในลักษณะสรุปว่าผ่านหรือไม่ผ่าน แต่เป็นการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อนตามมาตรฐานแต่ละตัวของสถานศึกษา เป็นการเปรียบเทียบการดำเนินงานในแต่ละมาตรฐานของสถานศึกษานั้น ๆ

3. ระดับคุณภาพเฉพาะในรอบแรก กำหนดไว้ 3 ระดับ คือ

ระดับ 3 ดี

ระดับ 2 ขึ้นต่ำที่ยอมรับได้

ระดับ 1 ควรปรับปรุง

4. มิติที่ใช้ในการตัดสินคุณภาพและเกณฑ์การตัดสิน ใช้หลัก 3A คือ

4.1 A1 : Awareness หมายถึง ร่องรอยของการตระหนักรู้ การเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละมาตรฐาน

4.2 A2 : Attempt หมายถึง ร่องรอยของความมุ่งมั่นพยายามที่จะพัฒนาเพื่อปรับปรุงแก้ไข ให้สัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตระหนักรู้ (A1)

4.3 A3 : Achievement หมายถึง สัมฤทธิ์ผลของความมุ่งมั่นพยายาม (A2) ที่แสดงผลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด

5. สรุปได้ว่า

ระดับ 3 ดี หมายถึง ผลการประเมินมีสัมฤทธิ์ผลตามเกณฑ์ ในระดับดี (A3=ดี)

ระดับ 2 ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ หมายถึง ผลการประเมินมีสัมฤทธิ์ผลผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่ไม่ถือว่าดี หรือไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่มีร่องรอยหลักฐานของการตระหนักรู้ และความมุ่งมั่นพยายาม (มีร่องรอย A1 และ A2)

ระดับ 1 ควรปรับปรุง หมายถึง ผลการประเมินมีสัมฤทธิ์ผล ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และไม่มีร่องรอยของความมุ่งมั่นพยายาม (A2) แม้จะมีหรือไม่มีร่องรอยของการตระหนักรู้ (A1) ก็ตาม

6. แนวทางการตัดสินสัมฤทธิ์ผลในแต่ละตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน (A3 : Achievement) จำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

6.1 มาตรฐานที่เกี่ยวกับคุณภาพของบุคคล มีเกณฑ์การพิจารณาระดับคุณภาพที่สำคัญ อยู่ 2 ประเด็น คือ

6.1.1 ประเด็นที่เกี่ยวกับคุณภาพในทุกตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวกับบุคคลจะกำหนดรายละเอียดของแต่ละระดับคุณภาพเอาไว้อย่างชัดเจน (ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของผู้ประเมินภายนอกของแต่ละคน ของแต่ละบริษัท) โดยจะกำหนดเอาไว้ว่าเป็นปรนัยว่า ในแต่ละตัวบ่งชี้นั้น ๆ ระดับ 3 (ดี) จะต้องมียางานอะไรบ้าง ระดับ 2 (ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ) จะต้องมียางานอะไรบ้าง ระดับ 1 (ควรปรับปรุง) มียางานอะไรอยู่บ้าง โดยมีข้อกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ว่า ดี ควรมีลักษณะใดที่สำคัญ 2 ประการ คือ ถ้าเป็นเกรดถือว่าดีจะต้องได้เกรด 3-4 จากระบบการให้เกรด 4 ระดับ และมีรายการที่พึงประสงค์ 8 ใน 10 จากรายการที่กำหนด (80% ขึ้นไป)

6.1.2 ประเด็นที่เกี่ยวกับปริมาณ เมื่อได้ข้อมูลตามประเด็นที่เกี่ยวกับคุณภาพครบถ้วนแล้ว นำมาประมวลผลเพื่อตัดสินสัมฤทธิ์ผลในแต่ละตัวบ่งชี้ โดยยึดถือปริมาณของบุคคลเป็นประเด็นหลัก คือ

ระดับ 1 หมายถึง มีปริมาณของบุคคลที่มีคุณภาพระดับ 3 (ดี) อยู่ทั้งหมดไม่ถึง 50%

ระดับ 2 หมายถึง มีปริมาณของบุคคลที่มีคุณภาพระดับ 3 (ดี) อยู่ระหว่าง 50-74% ของทั้งหมด

ระดับ 3 หมายถึง มีปริมาณของบุคคลที่มีคุณภาพระดับ 3 (ดี) ตั้งแต่ 75% ขึ้นไป ของทั้งหมด

6.2 มาตรฐานที่เกี่ยวกับคุณภาพของกระบวนการดำเนินงาน การพิจารณาตัดสินสัมฤทธิ์ผลของมาตรฐานที่เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาพิจารณาจากกระบวนการดำเนินงานแบบทั้งโรงเรียน ซึ่งมีประเด็นที่จะพิจารณา 3 ประเด็น คือ

- 6.2.1 มีการดำเนินงานโดยใช้กระบวนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม
- 6.2.2 กระบวนการดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นงานปกติ ต่อเนื่องและยั่งยืน
- 6.2.3 กระบวนการดำเนินงานก่อให้เกิดการเรียนรู้ของบุคลากรทุกฝ่ายใน

สถานศึกษา

สรุปได้ว่าการประกันคุณภาพภายนอกถือเป็นหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ดำเนินการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานที่หน่วยกลางกำหนดโดยจะพิจารณาจากมาตรฐานที่เกี่ยวกับตัวบุคคลและมาตรฐานที่เกี่ยวกับคุณภาพของกระบวนการดำเนินงาน โดยถือเป็นการตรวจเพื่อยืนยันต่อประชาชนถึงคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา

4. การประกันคุณภาพการศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะเป็นรากฐานในการพัฒนาความรู้ของผู้เรียนในระดับต่อไป ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ โดยภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดไว้ในมาตรา 43 ว่า “ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาอบรมขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดการให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย “

โดยที่การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาในระดับประถมศึกษา 6 ปี และมัธยมศึกษา 6 ปี รวมเป็น 12 ปี ทั้งนี้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ หลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษาอาชีพ (ปวช.) ถือเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สุนทร พูนพิพัฒน์. 2542: 9)

ในอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน เป็นที่ตระหนักถึงปัญหาวิกฤติของระบบการศึกษาในทุกๆระดับ รวมทั้งในระดับพื้นฐาน ดังนั้น พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในการปฏิรูปการศึกษา ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดให้หน่วยงานที่สังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาต่อไป ซึ่งสามารถเห็นความแตกต่างของสถานศึกษาที่มีระบบการประกันคุณภาพและไม่มีระบบการประกันคุณภาพได้ ดังที่ สบง ลักษณะ (2547 : ออนไลน์) ได้เปรียบเทียบโรงเรียนที่มีระบบประกันคุณภาพกับโรงเรียนที่ไม่มีระบบประกันคุณภาพ ไว้ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงการเปรียบเทียบโรงเรียนที่มีระบบประกันคุณภาพกับโรงเรียนที่ไม่มีระบบประกันคุณภาพ

โรงเรียนที่มีระบบประกันคุณภาพ	โรงเรียนที่ไม่มีระบบประกันคุณภาพ
1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกด้านสูงได้มาตรฐานสม่ำเสมอ	1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แน่นอน สูงต่ำผันแปรตามปัจจัยต่างๆ
2. นักเรียนทุกคนได้มาตรฐาน-สม่ำเสมอ	2. นักเรียนบางคนได้มาตรฐานในบางด้านผันแปรไม่แน่นอน
3. นักเรียนและผู้ปกครองรู้ล่วงหน้าว่าจะได้รับผลอะไรจากการเรียนในสถานศึกษาและเป็นผลที่ตรงกับความต้องการ	3. ไม่รู้ล่วงหน้าชัดเจน แต่คาดการณ์ได้จากลักษณะของโรงเรียน และจากศิษย์เก่าที่ไปศึกษาต่อหรือทำงาน
4. ผู้ปกครอง ชุมชน ครู หน่วยจัดการศึกษาในท้องถิ่นมีส่วนร่วมกำหนดมาตรฐานคุณภาพที่ผสมกลมกลืนระหว่างมาตรฐานสากล มาตรฐานชาติ และมาตรฐานท้องถิ่น	4. ครูสอนตามหนังสือมากกว่าการคิดถึงมาตรฐานคุณภาพ
5. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำการจัดการเพื่อ ควบคุมคุณภาพการศึกษา โดยผนึกกำลังกับครู คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน วางแผนการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บังเกิดผลที่เด็กนักเรียนตามมาตรฐาน มีการตรวจสอบยอมรับในแผนดำเนินงานของโรงเรียน	5. ส่วนใหญ่เป็นความสามารถเฉพาะตัวของผู้บริหาร และครูบางคนที่จะจัดการเรียน การสอนอย่างมีคุณภาพบ้าง มักไม่สามารถแสดงแผนการบริหาร การจัดการและแผนการจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐานครบถ้วนทั่วถึง ชุมชนไม่มีส่วนร่วมทั้งการวางแผน และการตรวจสอบเห็นชอบกับแผน

ตาราง 1 (ต่อ)

โรงเรียนที่มีระบบประกันคุณภาพ	โรงเรียนที่ไม่มีระบบประกันคุณภาพ
6. ครูได้รับการพัฒนาและจูงใจให้วางแผนจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเน้นกระบวนการปฏิบัติเพื่อให้นำไปสู่การบรรลุมาตรฐานคุณภาพการเรียนรู้อย่างครบถ้วนให้ผู้เรียนทุกคนเรียนเต็มศักยภาพผู้บริหารและคณะกรรมการโรงเรียนติดตามตรวจสอบการเรียนการสอนและช่วยให้มีคุณภาพอย่างเป็นระเบียบระบบ 7. มีระบบการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง มุ่งตรงต่อการบรรลุมาตรฐานคุณภาพ และบันทึกลงแฟ้มผลงานที่ผู้บริหารและครูตรวจสอบผลการเรียนและบันทึกผล นำผล มาใช้เพื่อการพัฒนาและรายงานสู่ชุมชน สม่่าเสมอว่าจัดการเรียนการสอน ทำให้บังเกิดผลตามเป้าหมายคุณภาพการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าได้ดีเพียงใด 8. มีระบบการตรวจสอบจากภายนอก เช่น คณะกรรมการโรงเรียน หรือหน่วยงานในอำเภอ จังหวัด เพื่อกำกับการวางแผนการ จัดการเรียน การสอน การปฏิบัติของครู และผลที่เกิดขึ้นกับ ผู้เรียน ใช้เป็นฐานของการพัฒนาและให้รางวัลหรือลงโทษ	6. ผู้บริหารและครูไม่สนใจ การวางแผนการสอน มักสอนโดยยึดเนื้อหา และ หนังสือเรียน ครูเป็นศูนย์กลาง ครูบางส่วนมีความสามารถเฉพาะตัว ช่วย ผู้เรียนบางส่วนที่มีความพร้อมมากให้บรรลุ มาตรฐาน คุณภาพ การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ไม่ชัดเจน ผู้เรียน แต่ละบุคคลไม่ได้รับการ ส่งเสริมให้เรียนรู้เต็มศักยภาพ ไม่มั่นใจว่าผู้เรียน ทุกคนจะบรรลุมาตรฐานคุณภาพ 7. มีการวัดผลประเมินผลตามระเบียบ ไม่ได้ มุ่งตรง ต่อมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดไว้ ไม่มีการเอาใจใส่ กำกับพิจารณาผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มักปล่อย ปล่อยละเลยในคุณภาพการเรียนการสอน เมื่อ ประเมินผลปลายภาคเรียนจึงไม่เห็นผลสำเร็จใน คุณภาพการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่ต้องการ ได้ทั่วถึงผู้เรียนทุกคน 8. ไม่มีระบบตรวจสอบอย่างมีระเบียบระบบ จากภายนอก โรงเรียนจึงปล่อยปละละเลย ให้จัดการศึกษาอย่างไม่มีคุณภาพก็ได้

4.1 ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541) ได้แนะนำโรงเรียนเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็นสองขั้นตอน คือ ขั้นประกันคุณภาพการศึกษา และขั้นรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ในขั้นประกันคุณภาพ

การศึกษาที่ถือว่าเป็นกิจกรรมการบริหารและควบคุมคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความมั่นใจในคุณภาพการศึกษาที่ได้รับมีแนวปฏิบัติเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การจัดทำแผนพัฒนา หรือธรรมนูญโรงเรียน เพื่อทราบทิศทางนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งเป็นความต้องการที่จะทำให้สำเร็จในอนาคต รวมทั้งกรอบของงานแต่ละกลุ่ม
2. การดำเนินงานตามรายงาน หรือธรรมนูญโรงเรียนเป็นการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ลงมือปฏิบัติตามแผนรวมทั้งการอำนวยความสะดวก การช่วยเหลือแนะนำ เพื่อให้งานได้ดำเนินการไปตามกรอบที่กำหนด
3. การติดตามตรวจสอบ ปรับปรุงการดำเนินงาน เป็นการควบคุม กำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการทำงาน นำผลจากการตรวจสอบและประเมินผล แก้ไข ปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อพัฒนาต่อไป
4. การประเมินตนเอง เป็นการประเมินเพื่อสรุปสภาพและผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของโรงเรียน ตามแผนพัฒนาหรือธรรมนูญโรงเรียนว่าประสบผลอย่างไร เป็นไปตามที่คาดหวังหรือวางไว้หรือไม่ อธิบายได้อย่างไร และจะดำเนินการต่อไปอย่างไร ในแต่ละเรื่องซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพที่หน่วยงานกำหนด

นอกจากนี้ สทบ. ลักษณะ (2547: ออนไลน์) ได้เสนอขั้นตอนดำเนินงานระดับโรงเรียน ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย
 - พัฒนา/กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ที่มุ่งไปที่ผลการเรียนที่ต้องการ
 - พัฒนาระบบการจัดการเพื่อควบคุมให้มีการปฏิบัติไปสู่มาตรฐาน
 - พัฒนาระบบการวัดการประเมิน การใช้ปัจจัย การจัดกระบวนการ และผลการเรียนรู้

ตามมาตรฐาน

- จัดตั้งองค์กรภายนอกที่จะมาตรวจสอบการจัดการ และการบังเกิดผลตามมาตรฐาน

2. จัดคณะบุคคลในโรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการโรงเรียนดำเนินการ

- ศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรเพื่อกำหนดมาตรฐานสากล มาตรฐานชาติ และใช้ข้อมูล

ท้องถิ่นกำหนด มาตรฐานท้องถิ่น ใช้กรอบมาตรฐานประเมินสภาพปัจจุบัน (Baseline) ของผลการเรียนการสอน นำมาใช้เป็นตัวกำหนด จัดทำเป็นลักษณะผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังจะเกิดกับนักเรียนชั้น/วิชาต่าง ๆ ตลอด 200 วัน ทำการที่สอดคล้องกับสภาพโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังควรแบ่งเป็นระดับคุณภาพ (Quality Band)

- วิเคราะห์โอกาสในชุมชน ปัญหาความต้องการของชุมชน ศักยภาพของโรงเรียน

ข้อจำกัดของโรงเรียน กำหนดเป็นแผน นโยบายการจัดการศึกษา เป้าประสงค์ของการจัดการศึกษา คุณภาพของนักเรียน ที่มุ่งหวังจะเกิดขึ้นในแต่ละชั้น/วิชา แนวดำเนินการจัดการเรียนการสอน

จุดเด่น จุดเน้นของ โรงเรียนที่ต้องการแสดงแนวความร่วมมือกับโรงเรียนอื่นและแหล่งวิทยาการในท้องถิ่น ฯลฯ เมื่อคณะกรรมการโรงเรียนยอมรับ และเห็นชอบก็ลงนามประกาศเป็นเอกสาร "ธรรมนูญโรงเรียน" ที่เป็นสัญญาประชาคม

3. ผู้บริหารกับคณะครูและการสนับสนุนทางวิชาการจากการศึกษาพิเศษ ดำเนินการปฏิบัติเพื่อให้เป็นวิถีทางนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ระบุไว้ใน ธรรมนูญโรงเรียน

- ครูวางแผนการสอน
- ผู้บริหารสนับสนุนเป็นที่ปรึกษา และพัฒนาครู
- พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่

นักเรียนเป็นศูนย์กลาง เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

- พัฒนาระบบติดตามผลการปฏิบัติของครูและระบบการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่จะต้องนำมาใช้อย่างสม่ำเสมอ แล้วให้องค์กรภายนอก เช่น คณะกรรมการโรงเรียน รับทราบ ให้ความเห็นชอบต่อแผนเหล่านี้

4. ผู้บริหารจัดการระบบมอบงาน อาจมีคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับครู ส่งการให้มีการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามแผนจุดเน้น คือ

- ทุกครั้งที่มีการจัดการเรียนการสอนจะต้องทราบล่วงหน้าว่าต้องการให้ บังเกิดผลการเรียนอะไรที่มุ่งต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
- กิจกรรมการเรียนการสอนต้องได้รับการออกแบบและปรับปรุง เพื่อเร่งเข้าให้บังเกิด ผลการเรียนรู้อย่างแท้จริงกับนักเรียนทุกคน ซึ่งอาจจะต้องใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีช่วยสนองความแตกต่าง ระหว่างนักเรียน เน้นการปฏิบัติเป็นกระบวนการ

- เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนตามกำหนดเวลาของแต่ละหัวข้อเรื่องในแผนการสอน จะต้องมีการประเมินเชิงประจักษ์ว่า นักเรียนบรรลุผลการเรียนรู้เพียงใด และนำผลมาใช้เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ สักยภาพกับนักเรียนทุกคน ซึ่งควรใช้การวัดการประเมินในสภาพจริง (Authentic Assessment) รวบรวมผล การปฏิบัติจริงของนักเรียนลงแฟ้มผลงาน (Portfolio) อย่างมีระบบ

5. ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการ โรงเรียนติดตามการปฏิบัติของครูและผลที่เกิดขึ้น โดยสม่ำเสมอเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาครู พัฒนาระบบการเรียนการสอนพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และพัฒนาระบบการวัดการประเมินเพิ่มเติม

6. องค์กรภายนอก เช่น กลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด เขต กรมเจ้าสังกัด ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานสม่ำเสมอ เพื่อชี้้นำการพัฒนา เพื่อการรับรองมาตรฐานของ โรงเรียน เพื่อให้รางวัลและเพิ่มขวัญกำลังใจ

4.2 ธรรมนูญสถานศึกษา

จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาที่มีระบบการประกันคุณภาพ (Quality Assurance) มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ ธรรมนูญสถานศึกษา การบริหารคุณภาพ การทบทวนคุณภาพภายใน และการรายงาน

ซึ่งธรรมนูญสถานศึกษา (School Charter) หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ ข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาของสถานศึกษาภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือ หมายถึง เอกสารแสดงข้อตกลงร่วมกันของโรงเรียนที่ใช้เป็นแผนหรือแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนสู่จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาตามระยะเวลาที่ได้กำหนด (วารินทร์ สิ้นสูงศุค. 2543: 163)

การที่สถานศึกษาได้มีการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษาย่อมเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าประชาชนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบทั้งในการคิด การวางแผน/และการตัดสินใจ

คุณค่าของธรรมนูญสถานศึกษา

1. สนับสนุนการกระจายอำนาจ
2. ส่งเสริมให้ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง มีบทบาทและได้รับผลประโยชน์มากขึ้น
3. สถานศึกษาได้รับความร่วมมือ การยอมรับ การสนับสนุนจากผู้ปกครอง และชุมชนมากขึ้น
4. คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสูงขึ้น เป็นมาตรฐานยิ่งขึ้น นำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบของธรรมนูญสถานศึกษา

1. ภาพรวมของสถานศึกษา (School Profile)
 - 1.1 ความเป็นมา ประวัติของสถานศึกษา ที่ตั้ง ขนาด สภาพชุมชน แผนผังสถานศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน ปรัชญา/อุดมการณ์ คติพจน์/สัญลักษณ์ เกียรติคุณ ฯลฯ
 - 1.2 สภาพสถานศึกษา อาคารสถานที่ ผู้เรียน ผู้สอน บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค โครงสร้างการบริหาร หลักสูตรและการใช้ การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน
 - 1.3 ทิศทางในอนาคต/ความคาดหวัง/วิสัยทัศน์ มาตรฐานการศึกษา (ปัจจัยกระบวนการและผลผลิต) การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา การประเมินหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การบริหารคุณภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรการเรียนรู้ ฯลฯ
2. ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน (School Philosophy and Goals)

2.1 ด้านการบริหารคุณภาพ

2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

2.3 ด้านการกำกับ ตรวจสอบ ประเมิน และรายงาน

3. จุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (School Priorities) เป็นการจัดอันดับความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับ

- เป้าหมายของสถานศึกษา
- ศักยภาพของสถานศึกษา
- ความต้องการของชุมชน

4. การตรวจสอบและรายงาน (School Accountability) เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องเป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนดตามธรรมนูญสถานศึกษา

5. ข้อกำหนดของบุคลากร (Code of Practice) เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

- คณะกรรมการสถานศึกษา
- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ผู้สอนและบุคลากร
- ผู้ปกครองและชุมชน

6. ข้อกำหนดและหลักปฏิบัติของนักเรียน (Student Code of Conduct) เป็นข้อกำหนดของสถานศึกษาที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติต่อตนเอง เพื่อน สถานศึกษา และ ชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเต็มตามศักยภาพของตนเอง และเสริมสร้างลักษณะพึงประสงค์รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย

7. การกำกับ ตรวจสอบ และรายงาน เป็นภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษาต่อผู้ปกครอง ผู้เรียน มาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยการกำกับ (Monitoring) ตรวจสอบ (Auditing) และการรายงาน (Reporting)

8. แผนการเงินของสถานศึกษา (Financial Plan) เป็นการจัดทำงบประมาณการเงินทั้งหมดของสถานศึกษา

ในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนนั้น วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2540 :166) ได้เสนอ ขั้นตอน 5 ขั้นตอน ในการการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ รวมทั้งปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน
2. กำหนดจุดเน้นในการพัฒนาแต่ละด้านพร้อมทั้งกำหนดแผนและแนวทางพัฒนา

จุดเน้นเหล่านั้น

3. จัดทำรายละเอียดของหัวข้ออื่นๆที่บรรจุไว้ในธรรมนูญ
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์เรียบร้อยและคณะกรรมการโรงเรียนลงนาม
5. จัดพิมพ์และเผยแพร่ธรรมนูญโรงเรียน

โดยการนำธรรมนูญไปปฏิบัติควรมีแนวทางดังนี้ (วารินทร์ สิ้นสูงสุด. 2540: 167)

1. สร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. จัดทำแผนปฏิบัติงาน และปฏิทินปฏิบัติงานประจำปี
3. ลงมือปฏิบัติงานตามแผน
4. กำกับ ติดตามและประเมินการทำงานเป็นระยะๆ
5. จัดเก็บข้อมูลหลักฐานการดำเนินงาน
6. รายงานผลการดำเนินงาน
7. ปรับปรุงและพัฒนางานต่อเนื่อง

ประโยชน์ของธรรมนูญโรงเรียน (สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ : 167-168)

1. สถานศึกษามีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน มีการบริหารคุณภาพที่มีการ ควบคุมคุณภาพ มีการทำงานเป็นมาตรฐานและใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ มีจุดเน้นของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามความสามารถ
2. สร้างความศรัทธาให้แก่ผู้ปกครอง และชุมชน แสดงให้เห็นภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อนักเรียนและผู้ปกครอง มาตรฐานการจัดการศึกษาที่กำหนดและผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมยอมรับ เพราะมีส่วนได้เสียธรรมนูญโรงเรียน

5. การสังเคราะห์งานวิจัย (Synthesis of Research)

ปัจจุบันความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัยมีเพิ่มขึ้นเพราะนักวิชาการตระหนักถึงความสำคัญของงานวิจัยและทำการวิจัยเพิ่มมากขึ้นมากและพบว่าม้งานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาปัญหาเดียวกันแต่ใช้รูปแบบการวิจัยและกลุ่มตัวอย่างที่ต่างกันไป ผลการวิจัยเหล่านั้นมีทั้งที่สอดคล้องและขัดแย้งกัน ซึ่งอาจทำให้ผู้ที่ต้องการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเกิดการสับสนและไม่อาจจะหาข้อสรุปที่เป็นข้อยุติได้ และในสภาพของการวิจัยที่มีความซับซ้อนเกี่ยวข้องกับตัวแปรจำนวนมากในงานวิจัยแต่ละเรื่องศึกษาเฉพาะตัวแปรบางตัวแปรในสภาพการณ์ที่มีการควบคุมตัวแปรอื่น การสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกันมีการควบคุมตัวแปรต่างกัน ย่อมให้ผลสรุปที่ใกล้เคียงกับสภาพการณ์ที่แท้จริงด้วยเหตุนี้นักวิจัยจึงให้ความสำคัญกับการสังเคราะห์งานวิจัยและพยายามพัฒนาวิธีการสังเคราะห์ให้มี

ระบบ มีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีคุณค่าเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้สร้างความเจริญให้กับสังคมได้อย่างแท้จริง

การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นระเบียบวิธีการศึกษาหาข้อเท็จจริงเพื่อตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหานั้นหลาย ๆ เรื่องมาศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลสรุปอย่างมีระบบให้ได้คำตอบปัญหาที่เป็นข้อยุติ (Glass, 1987; นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2529) สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ (อุทุมพร จามรมาน, 2531: 1-2)

1. การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ หรือเชิงบรรยาย เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยในลักษณะของการเขียนบรรยายสรุป จัดหมวดหมู่ประเด็นข้อค้นพบที่ได้จากผลงานวิจัยแต่ละเรื่อง แล้วบรรยายสรุปออกมาซึ่งส่วนใหญ่พบในรายงานการวิจัยบทที่ 2 ที่ว่าด้วยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การสังเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ค่าตัวเลขหรือค่าสถิติที่ปรากฏในงานวิจัยทั้งหลาย เพื่อหาข้อสรุปอย่างเป็นระบบ การสังเคราะห์เชิงปริมาณจึงเป็นการวิเคราะห์ผลวิเคราะห์หรือการวิเคราะห์เชิงผสมผสานหรือการวิจัยงานวิจัย การสังเคราะห์เชิงปริมาณจำแนกตามพัฒนาได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ การสังเคราะห์เชิงบรรยายหรือเชิงคุณลักษณะ การสังเคราะห์เชิงปริมาณที่อาศัยการวิเคราะห์ค่าสถิติที่ปรากฏในงานวิจัย และการสังเคราะห์ขนาดของผล (Effect Size) หรือเรียกเทคนิคการวิธีที่ใช้ในขั้นนี้ว่า การวิเคราะห์เมตาดา (Meta Analysis)

ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัยเหมือนกับการทำวิจัยทั่ว ๆ ไป ที่ต้องมีการกำหนดปัญหา การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์แปลผล และการนำเสนอผล นงลักษณ์ วิรัชชัย (2530: 116) ได้กล่าวถึงการสังเคราะห์งานวิจัย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดหัวข้อปัญหา การสังเคราะห์งานวิจัยเริ่มต้นจากการกำหนดปัญหาการวิจัย ซึ่งต้องเป็นปัญหาการวิจัยที่มีการทำวิจัยแล้วอย่างน้อยสองราย เนื่องจากปัญหาจากการวิจัยที่มีคุณค่า น่าสนใจและเป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบแน่ชัดนั้น มักเป็นปัญหาที่นักวิจัยสนใจและทำการวิจัยเป็นจำนวนมาก ปัญหาในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นปัญหาที่เหมาะสมต่อการสังเคราะห์งานวิจัย

2. การวิเคราะห์ปัญหา เมื่อกำหนดหัวข้อปัญหาแล้ว ผู้สังเคราะห์งานวิจัยต้องนิยามปัญหาให้ชัดเจน ศึกษาแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาให้แจ่มชัด เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดแบบแผนและสมมติฐานการวิจัย

3. การเสาะค้น คัดเลือก และรวบรวมงานวิจัย

3.1 การคัดเลือกงานวิจัย ผู้สังเคราะห์งานวิจัยต้องค้นคว้าและเสาะแสวงหางานวิจัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่กำหนดไว้ การเสาะแสวงหางานวิจัยส่วนใหญ่จะทำได้จากเอกสาร เช่น รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความวิทยานิพนธ์ วารสารงานวิจัย เป็นต้น

3.2 การคัดเลือกงานวิจัย ผู้สังเคราะห์งานวิจัยต้องอ่าน ศึกษาและตรวจสอบงานวิจัยแต่ละเรื่องอย่างละเอียด และทำความเข้าใจว่ามีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ตนเองจะสังเคราะห์มากน้อยเพียงไร ต้องสร้างเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยและทำการคัดเลือกงานวิจัยที่มีคุณภาพดี มีความเที่ยงตรง ภายนอกและความเที่ยงตรงภายในสูงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3.3 การรวบรวมผลของการวิจัย หลังจากคัดเลือกงานวิจัยที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการรวบรวมรายละเอียดและผลการวิจัยของงานวิจัยนั้น วิธีการรวบรวม อาจใช้การจดบันทึก การถ่ายเอกสาร หรือการกรอกแบบฟอร์มก็ได้ ทั้งนี้ผู้สังเคราะห์งานวิจัยต้องใช้ความระมัดระวังในการเก็บข้อมูล ให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ครบถ้วนสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ผลงานวิจัย เป็นขั้นตอนการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งประกอบด้วย ผลที่ได้จากการวิจัย รายละเอียดลักษณะและวิธีการวิจัยจากงานวิจัยทั้งหมดเพื่อสังเคราะห์หาข้อสรุป จากนั้นจึงแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาการวิจัย

5. การเสนอรายงานการสังเคราะห์งานวิจัย การเขียนรายงาน การสังเคราะห์งานวิจัย มีหลักการเช่นเดียวกับการเขียนรายงาน การวิจัยทั่วไป ผู้สังเคราะห์งานวิจัยต้องเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานทุกขั้นตอน พร้อมทั้งข้อสรุป ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการสังเคราะห์งานวิจัย โดยใช้ภาษาที่ถูกต้องกะทัดรัดและชัดเจน

การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นวิธีการในการศึกษาปัญหาจากงานวิจัยที่มีปัญหาเดียวกันมาศึกษา โดยแบ่งเป็นการศึกษาเชิงคุณลักษณะและเชิงปริมาณ ผู้สังเคราะห์จะต้องทำการรวบรวมรายละเอียดและผลการวิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์ สรุป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

5.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการสรุปผลตามเกณฑ์ของผู้อ่าน ดังนั้นผลการวิเคราะห์เนื้อหาจึงแตกต่างกันตามผู้อ่าน เว้นแต่จะเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาตามเกณฑ์ที่กำหนด คำตอบที่ได้จะไม่แตกต่างกัน การวิเคราะห์เนื้อหาเริ่มมีกระบวนการที่เป็นระบบ ระเบียบเมื่อประมาณ 50 ปีที่แล้ว โดยพัฒนามาจากการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ โฆษณา วารสารคดี ฯลฯ (อุทุมพร จามรมาน. 2531: 1) การวิเคราะห์เนื้อหานับเป็นเทคนิคการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณลักษณะที่ได้รับการพัฒนาและใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน (นงลักษณ์ วิชยรัช และ สุวิมล ว่องวานิช. 2542: 3 ; อ้างอิงจาก Hunter and Schmidt.1990)

5.1.1 เกณฑ์ในการวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์เนื้อหามีหลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ของการจำแนกดังนี้ (อุทุมพร จามรมาน. 2531: 9 - 11)

1. เจนนิส (Janis, 1965) จำแนกเป็น 3 แบบคือ
 - 1.1 แบบองค์การปฏิบัติทั่ว ๆ ไป
 - 1.2 แบบอิงภาษา
 - 1.3 แบบอิงสัญลักษณ์
2. เบอร์เรลสัน (Berelson, 1952) จำแนกได้ 17 แบบ คือ
 - 2.1 การบรรยายแนวโน้มของเนื้อหาที่สื่อความหมาย
 - 2.2 การเสาะแสวงหาพัฒนาการ
 - 2.3 การหาความแตกต่างความไม่ลงรอย
 - 2.4 การเปรียบเทียบกับสื่อหรือระดับที่สื่อความหมาย
 - 2.5 การเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์
 - 2.6 การวิเคราะห์โครงสร้าง
 - 2.7 การวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกับแบบสอบถามปลายเปิด
 - 2.8 การเปิดเผยเทคนิคการโฆษณา
 - 2.9 การวิเคราะห์ลักษณะที่ช่วยให้อ่านได้เข้าใจดีขึ้น
 - 2.10 การวิเคราะห์หรือสไตล์
 - 2.11 การระบุความตั้งใจของผู้เขียน
 - 2.12 การวิเคราะห์ระดับจิตใจของกลุ่มคน
 - 2.13 การปกป้องผลจากการโฆษณาในแง่กฎหมาย
 - 2.14 การสอดแนม
 - 2.15 การสะท้อนทัศนคติ ความสนใจ และค่านิยมของกลุ่ม
 - 2.16 การวิเคราะห์เป้าหมายประสงค์ของกลุ่ม
 - 2.17 การบรรยายพฤติกรรมที่แสดงออก
3. สโตนและดัฟฟี (Stone and Dunphy, 1966) จำแนกตามสาขาวิชาได้ 7 สาขาวิชา คือ
 - 3.1 จิตเวช
 - 3.2 จิตวิทยา
 - 3.3 ประวัติศาสตร์
 - 3.4 มานุษยวิทยา
 - 3.5 การศึกษา
 - 3.6 ปรัชญา
 - 3.7 ภาษาศาสตร์

4. โฮลสตี (Holsti, 1969) จำแนกเป็น 3 แบบคือ

4.1 วิเคราะห์หาลักษณะของสื่อความหมาย คือวิเคราะห์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำถามว่า ในสาระต่าง ๆ ที่เป็นข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเรื่องราวอะไร มีความเป็นมาอย่างไร และเกี่ยวข้องกับใคร

4.2 การวิเคราะห์เชิงเหตุผล คือการวิเคราะห์หาเหตุผล ตลอดจนผลจากข้อมูล

4.3 การวิเคราะห์ผล คือการวิเคราะห์เฉพาะส่วนที่เป็นผล ที่เป็นผลของการสื่อความหมาย

5. ครีฟเพนดอร์ฟ (อุทุมพร จามรمان, 2531: 18-19; อ้างอิง Krippendorff, 1980) เสนอเกณฑ์ในการวิเคราะห์เนื้อหาเป็น 6 ประเภท คือ

5.1 การวิเคราะห์เนื้อหาแบบโดยการคำนึงถึงเนื้อหาสาระที่มุ่งวิเคราะห์นั้น มีองค์ประกอบอะไรบ้าง องค์ประกอบดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และมีการแปลงรูปแบบออกมาในรูปความสัมพันธ์อื่นได้บ้างหรือไม่

5.2 การวิเคราะห์เพื่อหามาตรฐาน เป็นการวิเคราะห์เพื่อประเมินคุณค่าของสาระเนื้อหาว่า มีคุณค่ามากน้อยเพียงใด หรือเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่แตกต่างไปจากมาตรฐานมากน้อยเพียงใด

5.3 การวิเคราะห์เนื้อหาดัชนีบางอย่าง เช่น ความถี่ของคำ สัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นแรงจูงใจของผู้เขียน หรือหาดัชนีเพื่อชี้ให้เห็นความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่อเหตุการณ์บางอย่าง

5.4 การวิเคราะห์เนื้อหาและกลุ่มคำแบบต่าง ๆ เช่น การอ้างอิงนายกรัฐมนตรี อาจจะทำได้โดยใช้ตำแหน่ง ยศ มีสถานที่ ชื่อ เป็นต้น

5.5 การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหาความหมาย เช่น การสรุปประเด็นการหาสาเหตุและผลการอธิบายพฤติกรรม

5.6 การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อหากระบวนการภายใน เช่น การวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในแต่ละพื้นที่ต่อการทำนุบำรุงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ของตน

5.1.2 องค์ประกอบในการวิเคราะห์เนื้อหา

แม้ว่าการวิเคราะห์เนื้อหาจะเป็นงานของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ ก็ตาม แต่การวิเคราะห์เนื้อหาจะต้องมีองค์ประกอบอื่นนอกเหนือจากผู้เชี่ยวชาญ (อุทุมพร จามรมาน, 2531: 11 – 13) คือ

1. เนื้อหาที่จะวิเคราะห์ไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปเอกสารสิ่งพิมพ์เสมอไป อาจอยู่ในรูปอื่นก็ได้ เช่น รูปภาพ ละคร เพลง การโฆษณา บทคำพูด การสนทนา เป็นต้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เนื้อหา มีวัตถุประสงค์ใหญ่ 3 ประการคือ

2.1 เพื่อสรุปข้อมูล

2.2 เพื่อหารูปแบบหรือความสัมพันธ์ภายใน

2.3 เพื่อหารูปแบบหรือความสัมพันธ์ภายนอก

3. หน่วยในการวิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์ต้องมีความกระฉับในเรื่องหน่วยที่วิเคราะห์ว่าเป็นหน่วยแบบใด โดยทั่วไปหน่วยในการวิเคราะห์เนื้อหามี 3 ลักษณะคือ

3.1 หน่วยจากการสุมได้จากการสังเกตหรือการสัมผัส แต่ละหน่วยเป็นอิสระต่อกัน

3.2 หน่วยจากการบันทึก เป็นการจัดกระทำข้อมูลจากการสุมมาช่วยเป็นกลุ่มเป็นพวก

3.3 หน่วยจากเนื้อหา เป็นการรวบรวมหน่วยจากการบันทึกมาจัดกลุ่มอีกครั้งหนึ่ง

4. การสุมตัวอย่างและประชากร

การวิเคราะห์เอกสารต้องเกี่ยวข้องกับปริมาณของสิ่งที่นำมาวิเคราะห์มากมาย ดังนั้นนักวิเคราะห์จึงต้องรู้จักการสุมเอกสารออกมาวิเคราะห์ โดยใช้ความรู้ความสารถจำแนกสิ่งที่เกี่ยวข้องที่จะวิเคราะห์ออกจากสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้อง และหลังจากได้ปริมาณสิ่งที่จะวิเคราะห์ออกมาแล้ว ทำการสุมเนื้อหาสิ่งที่จะวิเคราะห์ออกมาเท่าที่เวลาและงบประมาณอำนวยให้

5.1.3 วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่สำคัญของการวิเคราะห์เนื้อหามี 2 ขั้นตอน (อุทุมพร จามรมาน. 2531: 13)

ประกอบด้วย

1. การแปลภาษาเป็นข้อมูล

การแปลภาษาเป็นข้อมูลจะกระทำได้ เมื่อสามารถวิเคราะห์จับประเด็นที่ซ่อนอยู่ในเนื้อหาสาระได้อย่างชัดเจนเสียก่อน แล้วแยกเนื้อหาสาระนั้นเป็นส่วนย่อยๆ การแยกเนื้อหาสาระออกเป็นส่วนย่อยๆ มีหลายแบบเช่น

- แยกเป็นกลุ่มตามเนื้อหาหรือตัวแปร
- แยกเป็นสาย (Chain) เช่นเนื้อหาสาระที่เกิดในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคต นำมาจัดเรียงบน

เส้นเดียวกัน

- แยกเป็นวงกลมย่อย (Loop)
- แยกเป็นมิติ (มิติเดียวหรือมากกว่าหนึ่งมิติ) เช่น จัดกลุ่มตัวแปรตามบุคลิกภาพของคนได้ 5

แบบ ก็จะได้ 5 มิติ

- จัดทำเป็นกิ่งก้านของต้นไม้ (Trees) ซึ่งได้แก่การจัดทำเป็นระเบียบแยกย่อยเป็นสายๆ

เหมือนรากต้นไม้ เช่นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเครือข่าย

2. การแปรข้อมูลออกเป็นตัวเลข

กระทำหลังจากที่วิเคราะห์เนื้อหาเป็นส่วนย่อยแล้ว สามารถทำได้ 2 แบบคือ แปลเป็นจำนวนหรือความถี่ กับการแปลเป็นค่าหรือคะแนน จากนั้นหาความสัมพันธ์โดยใช้วิธีทางสถิติ หรือความเกี่ยวข้องของเหตุการณ์ หรืออาจจะแปลงคุณลักษณะบางอย่างออกมาเป็นจำนวนหรือเป็นค่า การใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในที่นี้มีเงื่อนไขคือ ต้องเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Variable) ของคนกลุ่มเดียวกัน

5.1.4 ความเชื่อถือได้ของผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์เนื้อหา มักจะอิงอยู่กับผู้วิเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ จะเห็นได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาเดียวกันแต่ต่างกันที่คนวิเคราะห์ มักให้คำตอบที่แตกต่างกัน ทั้งนี้มาจากการคลาดเคลื่อนหลายอย่าง เช่น ลักษณะและความสามารถของผู้วิเคราะห์ ความสมบูรณ์ของข้อมูล การสุ่มข้อมูลมาวิเคราะห์ วิธีการวิเคราะห์และการจัดทำรายงาน

ในที่นี้ความเชื่อถือจำแนกออกเป็นความเที่ยง (Reliability) กับความตรง (Validity) (อุทุมพร จามรมาน, 2531: 14 – 15)

1. ความเที่ยงของผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Reliability)

ความเที่ยงของผลการวิเคราะห์เนื้อหา มี 3 ความหมายดังนี้

1.1 ความคงที่ แหล่งความคลาดเคลื่อนจากผู้วิเคราะห์มีความไม่แน่นอนในการพิจารณาวิเคราะห์ และสรุปความหมาย การตรวจสอบความคงที่ทำได้โดยการวิเคราะห์ซ้ำแล้วเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทั้งสองครั้งว่าแตกต่างกันหรือไม่

1.2 ความเหมือนเดิม แหล่งความคลาดเคลื่อนมาจากความไม่คงเส้นคงวาของผู้วิเคราะห์แต่ละคน และความไม่สอดคล้องของผลวิเคราะห์ของผู้วิเคราะห์หลายคน การตรวจสอบความเที่ยงแบบนี้ทำได้โดยการตรวจสอบทุกขั้นตอน

1.3 ความแม่นยำ แหล่งความคลาดเคลื่อนมาจากความไม่คงเส้นคงวาของผู้วิเคราะห์แต่ละคน และความไม่สอดคล้องของผลวิเคราะห์ของผู้วิเคราะห์ด้วยตนเอง และผลการวิเคราะห์แตกต่างมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่ยอมรับกัน วิธีการตรวจสอบความเที่ยงแบบนี้คือ การตรวจสอบเกี่ยวกับเกณฑ์หรือมาตรฐานทุกขั้นตอน

2. ความตรงของผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Validity)

ความตรงของผลการวิเคราะห์เนื้อหา หมายความว่า ผลการวิเคราะห์มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด โดยความตรงของผลการวิเคราะห์เนื้อหา มี 5 ดังนี้

1. ความตรงเกี่ยวกับข้อมูล หมายถึง ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์สอดคล้องกับข้อเท็จจริงมากน้อยเพียงใด หรืออีกนัยหนึ่งคือ นำเนื้อหาที่ถูกต้องมาวิเคราะห์หรือไม่

2. ความตรงตามความหมาย หมายถึง การวิเคราะห์เนื้อหา จัดกลุ่มเนื้อหาให้คำจำกัดความของคำตรงตามความหมายหรือไม่ วิธีการตรวจสอบความตรงแบบนี้ทำได้โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญอื่นมาตรวจสอบ

3. ความตรงตามการสุ่ม หากเอกสารสิ่งพิมพ์เนื้อหาสาระที่จะนำมาวิเคราะห์มีปริมาณมาก จำเป็นต้องมีการสุ่มออกมา เช่น การวิเคราะห์โปรแกรมทางโทรทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน การสุ่มโปรแกรมจึงมีความสำคัญ การระบุประชากรของเนื้อหาจึงมีความจำเป็น การอธิบายการสุ่มตัวอย่างอย่างไม่ลำเอียงเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงแบบนี้

4. ความตรงตามวิธีการ ผลการวิเคราะห์ที่ใช้วิธีการ 2 อย่างน่าจะให้ผลวิเคราะห์ออกมาเหมือนกัน

5. ความตรงตามทฤษฎี ผลการวิเคราะห์น่าจะสอดคล้องกับทฤษฎี หลักการหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง

ความตรงของผลการวิเคราะห์เนื้อหานี้เพื่อให้ผลการวิจัยไม่เกิดความลำเอียงในเรื่องข้อมูลเรื่องความหมาย เรื่องการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เรื่องวิธีการวิเคราะห์ และเรื่องทฤษฎี ทั้งนี้จะทำให้ได้งานวิจัยที่มีผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

5.2 การวิเคราะห์อภิมาน

กลาซ (G.V. 1976) ได้ใช้ศัพท์คำว่า “Meta – analysis” เป็นครั้งแรก ในสุนทรพจน์ที่กล่าวในฐานะประธานคณะกรรมการดำเนินการประชุมประจำปีของสมาคมวิจัยการศึกษามเมริกัน (American Research Association = AERA) และในบทความทางวิชาการปี ค.ศ. 1976 โดยให้ความหมายว่า “Meta – analysis” เป็นการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ (Analysis of analysis) ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อสังเคราะห์งานวิจัย

5.2.1 ความหมายการวิเคราะห์อภิมาน

มีผู้ให้คำจำกัดความของการวิเคราะห์อภิมาน ไว้ดังนี้

กลาซ (G.V. 1976) กล่าวว่า การวิเคราะห์อภิมานหมายถึง การวิเคราะห์ทางสถิติของผลการวิจัย โดยเพื่อรวมงานวิจัยเข้าด้วยกัน โดย 1) ค้นหางานวิจัยที่ต้องการประมวล โดยมีการระบุวิธีการค้นหอย่างชัดเจน 2) ใช้ตัวแปรเชิงปริมาณบ่งชี้ลักษณะของงานวิจัย 3) คำนวณขนาดอิทธิพล 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดอิทธิพลกับตัวแปรเชิงปริมาณของลักษณะงานวิจัย

โรเซธาน (Rosenthal, R. 1984) เรียกการวิเคราะห์อภิมานอีกชื่อหนึ่งว่า Quantitative assessment of research domains โดยอธิบายว่าเป็นการรวมหรือเปรียบเทียบผลการวิจัยตั้งแต่ 2 เรื่องขึ้นไป โดยที่ค่าทางสถิติจากงานวิจัยแต่ละเรื่องอาจเป็นขนาดอิทธิพล หรือผลจากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ เช่น ค่า t หรือ Z

เฮดเจส (Hedges, L.V. 1985) ใช้การวิเคราะห์ห่อภิมาณในความหมายของการสังเคราะห์ผลทางสถิติจากงานวิจัยเพื่อประมาณค่าที่เป็นจริงของขนาดอิทธิพล โดยใช้การทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของขนาดอิทธิพล

ฮันเตอร์และชมิท (Hunter, J.E and Schmidt, F.L. 1992) ใช้การวิเคราะห์ห่อภิมาณในความหมายของการสังเคราะห์ผลทางสถิติจากงานวิจัยเพื่อประมาณค่าที่แท้จริงของขนาดอิทธิพล โดยใช้การปรับแก้ความคลาดเคลื่อนต่าง ๆ เช่น ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มความคลาดเคลื่อนจากความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ เป็นต้น

โดยสรุปแล้วการวิเคราะห์ห่อภิมาณเป็นการวิเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณแบบหนึ่ง ที่นำงานวิจัยที่ศึกษาในเรื่องเดียวกันมาหลายเรื่อง เพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ ซึ่งจะได้ผลการวิจัยที่กว้างและลึกกว่างานวิจัยแต่ละเรื่อง

5.2.2 รูปแบบการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

Bangert – Drowns, R. และคณะ เขียนบทความเปรียบเทียบวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ในปี 1986 กล่าวถึงการวิเคราะห์ห่อภิมาณ 5 รูปแบบ (คุชฎี โยเหลา . 2547: 2-7) คือ

1. แบบของกลาส (Glassian meta-ananlysis) มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการตอบคำถามว่า ผลงานวิจัยในเรื่องที่สนใจสรุปรวมได้อย่างไร และจะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่สนใจได้อย่างไร โดยใช้ผลการวิจัยเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาความแตกต่างของผลการวิจัย และวิเคราะห์ความแปรปรวนหรือการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อดูว่าขนาดอิทธิพล (Effect size) มีความสัมพันธ์กับลักษณะบางอย่างของงานวิจัยหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ จะทำให้ทราบถึงค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล ผลการเปรียบเทียบขนาดของอิทธิพล แยกตามลักษณะของงานวิจัย (t-test , Anova) และ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนที่อธิบายได้โดยลักษณะของงานวิจัย (Multiple Corelation analysis)

2. แบบที่ใช้งานวิจัยเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ (Study effect meta – analysis) เป็นวิธีการที่ปรับปรุงมาจากแบบของกลาส โดยแมนสฟิลด์และบัสซี (Mansfield and Busse) มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการตอบคำถามว่าทริทเมนต์มีผลหรือไม่ จะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้งานวิจัยเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยถ้าตัวแปรตามจากงานวิจัยมีหลายตัวแปร แต่มีโครงสร้าง (Construct) คล้ายกันก็จะรวมขนาดอิทธิพลจากตัวแปรตามหลายตัวนี้เป็นขนาดอิทธิพลรวมตัวเดียวต่องานวิจัยหนึ่งเรื่อง ผลการวิเคราะห์ที่ได้จะเหมือนแบบของกลาส

3. แบบรวมความน่าจะเป็น (Combined probabability method) เป็นวิธีการที่นำเสนอโดยโรเซทธาน (Rosenthal) มีจุดมุ่งหมายเพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพล และศึกษาความเชื่อมั่นของค่าประมาณนี้ โดยใช้งานวิจัยเป็นหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับกรณีของการวิเคราะห์ขนาดอิทธิพล ส่วนในกรณี

ของการวิเคราะห์ความน่าจะเป็นหน่วยของการวิเคราะห์คือหน่วยทดลอง (Subject) โดยผลการวิเคราะห์ที่ได้จะอยู่ในรูปของค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล ความน่าจะเป็นรวม และ fail-safe N

4. แบบประมาณค่าขนาดอิทธิพลโดยมีการทดสอบความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล

(Approximate data pooling with test of homogeneity) เป็นวิธีการที่เสนอโดย เฮดเจส (Hedges, L.V.) โรเซนทาลและรูบิน (Rosenthal, R. and Rubin, D.B.) มีจุดมุ่งหมายเพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพลที่เป็นจริงในประชากร โดยใช้หน่วยทดลอง (Subject) เป็นหน่วยของการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบความเท่ากันของขนาดอิทธิพล ผลการวิเคราะห์ที่ได้ คือ ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลในกลุ่มที่มีความเป็นเอกพันธ์

5. แบบประมาณค่าขนาดอิทธิพลโดยมีการปรับแก้ความคลาดเคลื่อน (Approximate data pooling with sampling error correction)

เป็นวิธีการที่เสนอโดย ฮันเตอร์และชมิต (Hunter, J.E and Schmidt) มีจุดมุ่งหมายเพื่อประมาณค่าขนาดอิทธิพลที่เป็นจริงในประชากร ใช้หน่วยทดลองเป็นหน่วยของการวิเคราะห์ ศึกษาการปรับแก้ความคลาดเคลื่อนของขนาดอิทธิพลโดยการหักลบความคลาดเคลื่อนเนื่องจากคุณสมบัติบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับการคำนวณขนาดอิทธิพล เช่น การขาดความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดตัวแปรตาม และสุดท้ายเปรียบเทียบความแปรปรวนในกลุ่มขนาดอิทธิพลกับความแปรปรวนที่เนื่องมาจากการสุ่ม ผลการวิเคราะห์ที่ได้คือค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล

ขั้นตอนของการวิเคราะห์หอกิमान

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542: 10) สรุปจากเอกสารทางวิชาการและหนังสือเกี่ยวกับการการวิเคราะห์หอกิमानว่า ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงานที่คู่ขนานกับการดำเนินงานในงานวิจัยทั่วไปดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา

ขั้นตอนนี้เป็นการตัดสินใจว่า การวิเคราะห์หอกิमानมุ่งหมายจะตอบคำถามวิจัยในประเด็นใด การดำเนินงานในขั้นตอนนี้เป็นแบบเดียวกับขั้นตอนการกำหนดปัญหาการวิจัยทั่วไป ซึ่งต้องรวบรวมการศึกษาวรรณคดีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดปัญหาวิจัย และแนวทางการเลือกงานวิจัยในขั้นต่อไปให้ชัดเจนด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจและรวบรวมงานวิจัย

ขั้นตอนนี้เป็นการนำผลจากการศึกษาวรรณคดีมาเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขต และลักษณะของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ รวมทั้งการกำหนดวิธีการสืบค้นงานวิจัย การกำหนดจำนวนงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ การศึกษางานวิจัยและประเมินคุณภาพงานวิจัยเพื่อคัดเลือกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ทำการศึกษา และเป็นงานวิจัยที่มีมาตรฐานตามที่นักวิจัยต้องการ

ประเด็นในเรื่องการคัดเลือกงานวิจัยนี้ Slavin (1986) เสนอให้เลือกเฉพาะงานวิจัยที่มีคุณภาพ และเป็นหลักฐานที่ดีที่สุดในขณะที่ Glass (1976), McGaw และ Smith (1981) เห็นว่างานวิจัยแม้ว่าจะมีข้อบกพร่อง มีคุณภาพต่ำ แต่ก็ให้ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ในการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์หอกิमान

ขั้นตอนที่ 3 การประมาณค่าดัชนีมาตรฐาน

ขั้นตอนนี้เป็นการนำข้อค้นพบหรือผลการวิจัยแต่ละเรื่องมาประมาณค่าให้เป็นดัชนีมาตรฐาน เพื่อที่จะได้นำไปสังเคราะห์งานวิจัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การสังเคราะห์ข้อค้นพบจากการวิจัย

ขั้นตอนนี้เป็นการใช้วิธีทางสถิติในการสังเคราะห์บูรณาการข้อค้นพบทางการวิจัยทั้งหมด ให้ได้คำตอบปัญหาการวิจัยที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 5 การเสนอรายงานการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

ขั้นตอนนี้เป็นการเสนอรายงานการวิเคราะห์ห่อภิมาณโดยละเอียดตั้งแต่ปัญหาการวิจัย วัตถุประสงค์การสังเคราะห์งานวิจัย ข้อมูลที่ใช้ วิธีการที่ใช้ และผลการดำเนินงานทั้งหมด รวมทั้งการสรุปการอภิปรายผลการวิจัย และการให้ข้อเสนอแนะ

สอดคล้องกับการสรุปขั้นตอนของการวิเคราะห์ห่อภิมาณ โดย ดุษฎี โยเหลา (2547 : 7-9)

ซึ่งสรุปขั้นตอนของการวิเคราะห์ห่อภิมาณไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. เลือกหัวข้อ

หัวข้อสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยแบบห่อภิมาณ ควรเป็นหัวข้อที่มีงานวิจัยมาก ผลการวิจัยมีความขัดแย้งกัน หรือยังหาข้อสรุปที่ชัดเจนไม่ได้ กลุ่มตัวแปรตามจากงานวิจัยเหล่านี้ ควรมีกรอบของการวัดตัวแปรที่สามารถรวมกันได้

2. นิยามตัวแปร

เนื่องจากงานวิจัยแต่ละเรื่องที่น่ามาสังเคราะห์อาจจะมีการนิยามตัวแปรต้น และตัวแปรตามที่แตกต่างกัน เราจึงต้องมีการกำหนดนิยามของตัวแปรอย่างรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์ ผู้วิจัยควรคิดคำนึงอย่างรอบคอบว่านิยามตัวแปรต้นอย่างไร นิยามตัวแปรตามอย่างไร

3. สืบค้นงานวิจัย

กิจกรรมนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเราต้องการสืบค้นงานวิจัยที่เราสนใจให้ได้ทั้งหมด เราจึงต้องการค้นงานวิจัยจากหน่วยงานต่าง ๆ ผลงานวิจัยที่เป็นปริญาพนธ์ ซึ่งอาจต้องค้นด้วยคอมพิวเตอร์และสืบค้นด้วยตนเองในห้องสมุดต่าง ๆ

4. สร้างแบบเก็บข้อมูล

แบบเก็บข้อมูลในการวิเคราะห์ห่อภิมาณ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากงานวิจัยทุกเรื่อง ในการสร้างแบบเก็บข้อมูล เราต้องคำนึงถึงว่าตัวแปรเรามีลักษณะอย่างไร และจะมีตัวแปรอะไรบ้างที่จะส่งผลต่อตัวแปรตาม

5. เก็บรวบรวมข้อมูล

กิจกรรมในขั้นนี้ เราต้องเก็บข้อมูลจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง ส่วนที่ยากที่สุดคือ การเก็บค่าทางสถิติที่จะนำมาใช้วิเคราะห์ เพราะงานวิจัยแต่ละเรื่อง อาจจะใช้สถิติต่างกัน ผู้วิจัยอาจจะต้องแปลงค่าสถิติที่ต่างกันให้เป็นค่า r ก่อน แล้วจึงแปลงค่า r เป็นค่า d อีกทีหนึ่ง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนนี้ ต้องพยายามที่จะทำให้ตัวเลขและตัวแปรต่าง ๆ ที่เราเก็บมามีความหมายให้มากที่สุด สถิติที่สำคัญในขั้นนี้มี 5 ประเภทคือ

6.1 สถิติเพื่อการหาค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล (d หรือ r)

6.2 สถิติเพื่อการทดสอบความเท่ากันของขนาดอิทธิพล (Homogeneity Statistic)

6.3 สถิติเพื่ออธิบายความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล (Systematic variance Statistic)

6.4 สถิติเพื่อแสดงระดับนัยสำคัญ (Overall significance Level)

6.5 จำนวนงานวิจัยที่มีขนาดอิทธิพลเป็นศูนย์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการสังเคราะห์งานวิจัยนี้ใช้งานวิจัยจำนวนมากพอหรือยัง (Fail-safe number)

7. การเขียนรายงานหรือการเสนอผลการวิจัย

การเขียนรายงานหรือการเสนอผลการวิจัย ควรมีองค์ประกอบที่จำเป็น 5 ประการคือ

7.1 ประมวลผลงานวิจัยหรือผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา

7.2 เกณฑ์ที่ใช้ในการค้นและรวบรวมหรือเลือกงานวิจัย

7.3 วิธีวิจัย

7.4 การคำนวณขนาดอิทธิพล

7.5 ข้อค้นพบและข้อสรุป

การคำนวณขนาดอิทธิพล

การคำนวณขนาดอิทธิพลการวิจัยเชิงทดลองของกลาส (โชติ เพชรจีน, 2529 : 185-189 ; อ้างอิงจาก Glass, 1981) มีสูตรดังนี้

$$\text{สูตร} \quad d = \frac{\overline{X_e} - \overline{X_c}}{S_c}$$

เมื่อ	d	คือ	ขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแต่ละเรื่อง
	$\overline{X_e}$	คือ	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
	$\overline{X_c}$	คือ	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
	S_c	คือ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม

การคำนวณค่าขนาดอิทธิพล จากงานวิจัยเชิงทดลองโดยคำนวณจากค่าสถิติทดลองสมมติฐาน
ใช้สูตรของกลาส (Glass, G.V.) ดังนี้

1. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากัน

สูตร
$$d = t\sqrt{2/n}$$

2. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่เท่ากัน

สูตร
$$d = t\sqrt{1/n_e + 1/n_c}$$

เมื่อ	d	คือ	ขนาดของอิทธิพลของงานวิจัยแต่ละเรื่อง
	t	คือ	ค่าสถิติทดสอบสมมติฐาน
	n	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	n _e	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มทดลอง
	n _c	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มควบคุม

การคำนวณค่าขนาดอิทธิพล จากงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (r)

1. การประมาณค่าจากสถิติ F

$$r = \sqrt{\frac{SS_b}{SS_b + SS_w}}$$

2. การประมาณค่าจากค่าสถิติ χ^2

$$r = \sqrt{\frac{\chi^2}{\chi^2 + n}}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด

3. การประมาณค่าจากค่าสถิติ t ในการทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$$t = \frac{\overline{X}_1 - \overline{X}_2}{\sqrt{S^2 (1/n_1 + 1/n_2)}}$$

4. การคำนวณความสัมพันธ์ระหว่างค่าขนาดอิทธิพลและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ กรณีที่เป็นการวิจัยปัญหาเดียวกัน สามารถสังเคราะห์ด้วยกันได้ ใช้สูตร ดังนี้

$$r = \sqrt{\frac{n}{nd^{ne^2}nc + 4n - 8}};$$

การวิเคราะห์ห่อภิมานตามวิธีของกลาส (Glass) จัดว่าเป็นวิธีแรกที่ได้รับการเผยแพร่และนักวิจัยนำไปใช้อย่างกว้างขวางเพราะวิธีการของกลาสเป็นวิธีการที่พยายามสังเคราะห์งานวิจัยเชิงทดลองรวมกับงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ด้วย โดยให้สูตรการคำนวณค่าของอิทธิพลจากค่าสหสัมพันธ์ได้จากงานวิจัยที่ใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม จุดเด่นของการประมาณค่าดัชนีมาตรฐานตามวิธีนี้ คือ การมีสูตรในการประมาณค่าขนาดอิทธิพลจากงานวิจัยที่มีรูปแบบการทดลองแตกต่างกันทุกแผนแบบการวิจัย และมีสูตรในการปรับเปลี่ยนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบอื่น ๆ มาเป็นสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สูตรการประมาณค่าดัชนีมาตรฐานทั้งสองแบบนี้มีทั้งสูตรการประมาณค่าจากสถิติโดยตรงและสูตรการประมาณค่าจากผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ซึ่งนักวิจัยที่ทำการวิเคราะห์ห่อภิมานสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแพร่หลาย (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 77)

อย่างไรก็ดีการวิเคราะห์ห่อภิมานนี้ยังมีข้อบกพร่องเช่นเดียวกับเทคนิคการวิจัยแบบอื่น ซึ่ง โชติ เพชรชัน (2539 : 192) ได้เสนอไว้ดังนี้

1. หากงานวิจัยไม่เสนอค่าหรือข้อมูลบางอย่างไว้ ก็ไม่อาจนำมาใช้วิเคราะห์ห่อภิมานได้
2. ในกรณีที่ผลการวิจัยเป็นผลที่เกิดหาอิทธิพลของตัวแปรแทรกซ้อน ว่าให้มีปัญหาในการวิเคราะห์
3. งานวิจัยที่จะนำมาวิเคราะห์ต้องมีจำนวนมากพอ จึงจะทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่พอที่จะใช้วิเคราะห์ได้
4. หากงานวิจัยแต่ละเรื่องใช้กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้สุ่มมา เมื่อวิเคราะห์สถิติการอ้างอิงสรุปก็ไม่สามารถทำได้และหากบังเอิญงานวิจัยเรื่องนั้นเป็นตัวอย่างและเป็นแบบวิเคราะห์ในการวิเคราะห์ห่อภิมานทำให้สรุปผลได้ยากมาก

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

ยูวดี บุญศรีสวัสดิ์ (2529 : บทคัดย่อ) ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง : การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 7 ด้านคือ สมรรถภาพทางสมอง ความถนัดทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการแก้ปัญหา ทักษะคิดต่อวิชา ขนาดของโรงเรียน และการศึกษาของบิดามารดา โดยศึกษาจากงานวิจัยของหน่วยราชการและวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทฉบับที่ดัดขึ้นไปในประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2507 ถึง พ.ศ. 2526 ผู้วิจัยได้ใช้แบบสรุปลักษณะรายละเอียดงานวิจัย ซึ่งสร้างขึ้นเองช่วยในการจัดบันทึกลักษณะของงานวิจัย ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสังเคราะห์งานวิจัย และใช้แบบประเมินงานวิจัยของศาสตราจารย์ ดร.อุทุมพร จามรมาน ซึ่งดัดแปลงมาจาก Isacc, S. and Michael M.B. โดยผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาเพิ่มเติมและหาความเชื่อถือได้ก่อนนำไปใช้จริง แบบประเมินงานวิจัยด้วยตนเองนี้ช่วยในการคัดเลือกงานวิจัยและวิทยานิพนธ์จำนวน 118 เล่ม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกเอาเฉพาะเรื่องที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้ในทางสถิติมาศึกษาเพียง 87 เล่ม ซึ่งเมื่อนับจำนวนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า มีจำนวน 559 ตัว ทั้งนี้เพราะงานวิจัยบางเล่มมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หลายค่า และได้ทำการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 559 ตัว ก่อนนำไปสังเคราะห์ โดยตรวจสอบความคลาดเคลื่อนจากการวัด และความคลาดเคลื่อนจากการสุ่ม ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 559 ตัว เป็นสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เชื่อถือได้ และนำมาสังเคราะห์ได้ทั้งหมด โดยใช้การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณแบบการวิเคราะห์เมตต้าตามแนวคิดของสมิทท์ – ฮันเตอร์ (Schmidt – Hunter) ซึ่งผู้วิจัยทำการสังเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ความแปรปรวนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 7 ด้าน ต่างมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3 วิชา กับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 7 ด้าน ในระดับประถมศึกษา กับมัธยมศึกษา จากจำนวนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 559 ตัว มีค่าเฉลี่ย .5043 มีความแปรปรวน .0137 และมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์สูงสุดกับความสามารถในการแก้ปัญหา ($r=.6771$) และต่ำสุดกับความคิดสร้างสรรค์ ($r=.2706$) ในขณะที่องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 7 ด้าน มีความสัมพันธ์สูงสุดกับผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย ($r=.5102$) รองลงมาคณิตศาสตร์ ($r=.4846$) และต่ำสุดคือวิทยาศาสตร์ ($r=.4361$)

1.2 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละระดับพบว่า ค่าเฉลี่ยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ต่างมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในระดับประถมศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์สูงสุดกับความถนัดทางการเรียน ในขณะที่ระดับมัศึกษามีความสัมพันธ์สูงสุดกับการแก้ปัญหา ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุดกับความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 2 ระดับ (ประถมศึกษา กับมัธยมศึกษา)

2. เปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 7 ด้านพบว่า ระดับการศึกษา 2 ระดับคือ ประถมศึกษากับมัศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ภายในวิชา 3 วิชาและภายในองค์ประกอบ 7 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิราภรณ์ มูลมั่ง (2537 : บทคัดย่อ) ทำการสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังกานวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมและเพื่อสร้างภาพรวมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่ศึกษาเกี่ยวกับภาษาศาสตร์เชิงสังคมจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลในประเทศไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2520 ถึงปี พ.ศ. 2533 จำนวน 243 เรื่อง ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าอาจแบ่งงานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคมจำนวน 243 เรื่อง ออกได้เป็น 4 สาขา คือ สาขาภาษาและวัฒนธรรม (35 เรื่อง) สาขาภาษาและสังคม (25 เรื่อง) สาขาภาษาและทัศนคติ (5 เรื่อง) และสาขาการวางแผนภาษา (178 เรื่อง) งานวิจัยในสาขาการวางแผนภาษามีจำนวนมากที่สุดนั้น เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องระบบเสียงในภาษาชนกลุ่มน้อยและภาษาถิ่น และงานวิจัยในสาขาภาษาและทัศนคติดีจำนวนน้อยที่สุด โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อภาษามาตรฐานและต่อภาษาต่างประเทศ ส่วนความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยจะพบว่าใน

การศึกษาการใช้ภาษาของคนในสังคมนั้น จะมีวัฒนธรรมของผู้พูด ทักษะการสื่อสารของผู้พูด และปัจจัยทางสังคมต่าง ๆ เช่น เพศ วัย อาชีพ มารยาท และความสุภาพ เป็นต้น แทรกอยู่ในภาษาที่พูด ส่วนในการวางแผนภาษานั้นจะเป็นการศึกษาหาแนวทางที่จะทำให้คนในสังคมสามารถใช้ภาษาเดียวกัน คือ ภาษาไทยมาตรฐานเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ

ณ อัญชัน ชิตสุข (2537 : บทคัดย่อ) ทำการสังเคราะห์งานวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2521 – 2533 จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2521 – 2533 สร้างภาพรวมและพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างงานวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2521 – 2533 แหล่งข้อมูล ได้แก่ บทคัดย่อวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งพิมพ์เผยแพร่ระหว่าง พ.ศ. 2521 – 2533 จำนวน 61 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสรุปรายละเอียดงานวิจัยซึ่งประกอบด้วยชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่อง ปีที่พิมพ์ สถาบัน จุดมุ่งหมายของงานวิจัย วิธีดำเนินงานวิจัย (ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้/เกณฑ์ สถิติที่ใช้ ทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์) ผลการวิจัย และคำหลัก

ผลการสังเคราะห์งานวิจัย พบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2521 – 2533 งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษ (25 เรื่อง) ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ (17 เรื่อง) เป็นงานวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบวิธีสอนและเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ งานวิจัยที่มีผู้ศึกษารองลงมาคือ งานวิจัยเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (20 เรื่อง) ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ (15 เรื่อง) เป็นการศึกษาความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะทั้ง 4 และความสามารถในการใช้องค์ประกอบทางภาษา งานวิจัยที่ไม่มีผู้ศึกษาเลย คือ งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศและการฝึกอบรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สรุป นักเรียนที่ศึกษาชั้นประถมศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2521 – 2533 มีความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต้องแก้ไขในทุกทักษะ ไม่บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ถึงแม้ครูจะนำเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ก็ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะขาดความพร้อมในด้านสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับคุณสมบัติของครู สภาพโรงเรียน สื่อการสอน วิธีวัดและประเมินผลและแบบเรียนมีเนื้อหามากและยากเกินไป

ประภาพรณ เส็งวงศ์ (2538 : บทคัดย่อ) ทำการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา ระหว่างปี พ.ศ. 2527-2536 ของสถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่มีการดำเนินการวิจัยในเขตการศึกษา 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยในระดับประถมศึกษาที่เกี่ยวกับการเรียน

การสอนภาษาไทยระหว่างปี พ.ศ.2537-2536 ของสถาบันการศึกษาแต่ละหน่วยงานที่มีการดำเนินการวิจัยในเขตการศึกษา 1 โดยการสังเคราะห์เชิงปริมาณ และเชิงคุณลักษณะ จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาที่พิมพ์เผยแพร่ ในระหว่างปี พ.ศ.2527-2536 ซึ่งเป็นงานวิจัยส่วนบุคคล หน่วยงานและวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษาที่ปรากฏอยู่ในแหล่งค้นคว้าและหอสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ ในเขตการศึกษา 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสำรวจงานวิจัย แบบประเมินงานวิจัยด้านตนเองและแบบสรุปรงานวิจัย โดยคณะกรรมการดำเนินการวิจัย เก็บข้อมูลจากแหล่งค้นคว้างานวิจัยในเขตการศึกษา 1 แล้วบันทึกข้อมูลและประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยนำผลงานวิจัยที่ผ่านเกณฑ์การประเมินทุกรายการมาศึกษาค่าสัมพัทธ์ และนำมาสังเคราะห์เชิงปริมาณ ส่วนที่สังเคราะห์เชิงปริมาณไม่ได้นำมาสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ ผลการวิจัย สรุปได้ว่างานวิจัยเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษาในช่วงปี พ.ศ.2527-2536 ของหน่วยงานและสถาบันการศึกษาในเขตการศึกษา 1 มีการพิมพ์เผยแพร่มากที่สุด ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปี พ.ศ. 2534 ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยมีนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเป็นตัวอย่างประชากรมากที่สุด ผลการสังเคราะห์เชิงปริมาณที่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษากับวิธีสอนตามปกติจำนวน 3 เล่ม ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนโดยวิธีสอนตามปกติ ทั้ง 3 เล่ม โดยมีค่าเฉลี่ยของค่าขนาดของผลเท่ากับ 1.313 และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบฝึกที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นกับการใช้แบบฝึกตามคู่มือครู จำนวน 4 เล่ม ปรากฏว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกตามคู่มือครูทั้ง 4 เล่ม โดยมีค่าเฉลี่ยของขนาดของผลเท่ากับ 1.453 ส่วนผลการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะพบว่าการสร้างวัดกรรมที่นำมาใช้ในการทดลองคุณภาพเกณฑ์มาตรฐาน และทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ สำหรับงานวิจัยด้านหลักสูตรและปัญหาการใช้หลักสูตร การจัดการเรียน การสอนตามขั้นตอนที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และวัดผลประเมินผลตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง ส่วนปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการเรียนการสอน ภาษาไทย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือวัสดุ คือ สื่อ หนังสืออ่านเพิ่มเติม และการเสริมความรู้แก่ครูด้านการจัดเกมการสอนและสร้างนวัตกรรมการสอนภาษาไทย

ปริดา เบ็ญการ (2539 : บทคัดย่อ) ทำการวิเคราะห์อภิमानของปัจจัยที่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับอัตราผลตอบแทนแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ ที่ทำขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2522-2538 เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนเกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อการเพิ่มอัตราผลตอบแทนแบบสอบถาม และเพื่อเปรียบเทียบ

ข้อสรุปจากผลการสังเคราะห์ครั้งนี้กับผลการสังเคราะห์ของต่างประเทศ ข้อมูลสำหรับการสังเคราะห์ คือ งานวิจัย 24 เรื่อง มีค่าขนาดอิทธิพล 58 ค่า มีจำนวนอัตราการตอบกลับ 505 ค่าที่ได้จากปัจจัย 5 ด้าน คือด้านตัวแบบสอบถาม ด้านการส่งและการจัดเก็บ ด้านการติดต่อกับผู้ตอบ ด้านการให้สิ่งจูงใจและภูมิหลังของผู้ตอบ เครื่องมือวิจัยเป็นแบบประเมินงานวิจัยและแบบสำรวจงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าขนาดอิทธิพล 3 แบบ คือ ความแตกต่างของอัตราการตอบกลับของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าประมาณไม่คลาดเคลื่อน ความแปรปรวนต่ำสุด การทดสอบด้วยสถิติซี และไค-สแควร์ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามเป็นตัวแปรต้น ค่าขนาดอิทธิพลเป็นตัวแปรตาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้ง 5 ด้านมีผลต่ออัตราการตอบกลับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ที่แตกต่างกัน ตัวแปรที่มีผลให้ขนาดอิทธิพลวัดในรูปการเพิ่มอัตราการตอบกลับ เรียงตามลำดับจากค่ามากที่สุด คือ การติดตาม (26.9%) การติดตามครั้งที่ 2 (20.1%) การเตือนโดยใช้โทรศัพท์ (19.7%) การเตือนโดยใช้ไปรษณียบัตร (18.8%) การให้สิ่งจูงใจ (17.5%) การเตือนด้วยวิธีการต่าง ๆ (17.3%) การแจ้งให้ทราบล่วงหน้าโดยใช้จดหมาย (16.4%) การเตือนโดยใช้จดหมาย (16.4%) การเตือนครั้งที่ 1 (16.0%) การเจาะจงตัวผู้ตอบ (15.0%) การเตือนครั้งที่ 2 (13.0%) การแจ้งให้ทราบล่วงหน้า (12.9%) ผู้ลงนามในจดหมายนำเกี่ยวข้องกับผู้ตอบ (12.8%) การติดตามครั้งที่ 1 (12.6%) การให้หนังสือเป็นสิ่งจูงใจ (9.9%) การจัดหน้า (9.8%) และการกาเครื่องหมายเปรียบเทียบกับกรเขียนรหัสคำตอบ (8.8%) ในจำนวน 17 ตัวแปรนี้มี 5 ตัวแปรที่มีผลสอดคล้องกับผลการวิจัยของต่างประเทศ และได้รับการเสนอแนะให้ใช้เพื่อเพิ่มอัตราการตอบกลับแบบสอบถามที่ส่งทางไปรษณีย์ต่อไป

ไพบุลย์ อ่อนมั่ง (2542 : บทคัดย่อ) ทำการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของพฤติกรรมสุขภาพ โดยการวิเคราะห์แบบเมต้า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ผลของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ โดยการประมาณค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลและทดสอบความสัมพันธ์ของพฤติกรรม ด้วยการสังเคราะห์แบบเมต้า ตามวิธีของฮันเตอร์และสมิธด์ จากงานวิจัย 34 เรื่อง ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติในระหว่างปี 2530-2541 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะถูกปรับด้วยค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมเป็นขนาดอิทธิพล แล้วคำนวณค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลและความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล จากนั้นคำนวณความแปรปรวนจากการสุ่ม แล้วคำนวณค่าร้อยละของความแปรปรวนจากการสุ่มที่สามารถไปดึงออกจากความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล และทดสอบนัยสำคัญค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล ผลการสังเคราะห์พบว่า 1. ผลรวมขนาดอิทธิพลระหว่าง ความรู้กับเจตคติเท่ากับ .3302 ความรู้กับการปฏิบัติเท่ากับ .2344 และเจตคติกับการปฏิบัติเท่ากับ .3068 แต่ขนาดอิทธิพลทั้ง 3 ค่า ยังมีความแปรปรวนอยู่มาก จากอิทธิพลของตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้อง 2. พฤติกรรมด้าน

ความรู้มีความสัมพันธ์กับเจตคติ และเจตคติมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติ

ชัยยงค์ วัจวงศ์ทอง (2542 : บทคัดย่อ) สอองทศวรรษแห่งการวิจัยของภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ : การสังเคราะห์งานวิจัยบัณฑิตศึกษา ปี พ.ศ. 2521 – 2540 การศึกษารวบรวมงานวิจัยที่เป็นปริญญาพันธของนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในช่วงสองทศวรรษ คือ ปี พ.ศ. 2521 – 2540 รวมระยะเวลา 20 ปี ผลการสังเคราะห์งานวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ตลอดช่วงเวลา 20 ปี คือตั้งแต่ ตั้งภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ ปี พ.ศ. 2521 ถึงปี พ.ศ. 2540 มีงานวิจัยของนิสิตบัณฑิตศึกษา รวมทั้งสิ้น 333 ชิ้น แยกเป็นงานวิจัยด้านการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ จำนวน 83 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 24.92 งานวิจัยด้านการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ มี 38 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 11.41 งานวิจัยด้านบริการข้อมูลข่าวสาร มี 51 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 15.32 และงานวิจัยอื่น ๆ มี 161 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 48.35 ของงานวิจัยทั้งหมด 2. งานวิจัยด้านการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ จำนวน 83 ชิ้น จำแนกตามเนื้อหาได้ 18 เนื้อหา คือ (1) ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน (2) ความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกล (3) ความต้องการของนักศึกษาทางไกล (4) กิจกรรมและโครงการ (5) ความคิดเห็นของครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ (6) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (7) การขยายโอกาสทางการ (8) การจัดการศึกษาสำหรับชาวเขาและชนกลุ่มน้อย (9) องค์ประกอบและแรงจูงใจในการมาเรียน (10) ทักษะคิของนักศึกษาผู้ใหญ่ (11) ครูอาสาสมัครเดินสอน (12) พฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่ (13) การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถของนักศึกษา (14) ค่านิยมในการพึ่งตนเอง (15) การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ (16) การศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ (17) บทบาทและรูปแบบในการปฏิบัติงานของครู และ (18) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอน 3. งานวิจัยด้านการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ มี 38 ชิ้น จำแนกเนื้อหาได้ 9 เนื้อหา ดังนี้ (1) ความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนและผู้บริหาร (2) การศึกษาปัญหาความต้องการด้านการศึกษายาอาชีพ (3) องค์ประกอบและปัจจัยในการเลือกเรียนวิชาชีพ (4) พฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์สำหรับครูสอนสายอาชีพ (5) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ (6) การนำความรู้ด้านวิชาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวัน (7) การแนะแนวอาชีพ (8) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (9) การประเมินผล 4. งานวิจัยด้านบริหารข้อมูลข่าวสาร มี 51 ชิ้น จำแนกตามเนื้อหาได้ 13 เนื้อหา ดังนี้ (1) ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน (2) ห้องสมุดประชาชน (3) สื่อการเรียนการสอน (4) การประชาสัมพันธ์ (5) โทรทัศน์ และเทคโนโลยีทางการศึกษา (6) วิทยุกระจายเสียง (7) โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (8) หนังสือพิมพ์แผ่นพับและสื่อสิ่งพิมพ์ (9) การฝึกอบรม (10) ศูนย์การเรียนและแหล่งความรู้หมู่บ้าน (11) โสตทัศนูปกรณ์เพื่อการศึกษา (12) สารสนเทศ และ (13) การสังเคราะห์งานวิจัยด้านข้อมูลข่าวสาร 5. งานวิจัยอื่น ๆ ที่ไม่รวมใน 3 เนื้อหาแรก มี 161 ชิ้น

จำแนกเป็น 19 เนื้อหา ดังนี้ (1) จิตวิทยาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน (2) ปัญหาในการปฏิบัติงานและการเรียนการสอน (3) ปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงาน (4) บทบาทและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ (5) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม โครงการ ของคณะกรรมการหมู่บ้าน (6) การบริหารและพฤติกรรมผู้นำในการให้การสนับสนุนงานการศึกษานอกโรงเรียน (7) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน (8) ผู้สูงอายุ (9) การพัฒนาชนบท (10) บทบาทของโรงเรียนในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนและพัฒนาชุมชน (11) องค์ประกอบและแรงจูงใจในการมาเรียน (12) การวัดและประเมินผล (13) การนิเทศและการติดตามผล (14) การศึกษาแนวโน้มในการจัดกิจกรรม (15) สมรรถภาพการปฏิบัติงาน (16) ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ (17) สาเหตุการไม่ได้เรียนต่อของผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (18) การให้บริการการศึกษานอกโรงเรียนและชุมชน และ (19) การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ระดับอุดมศึกษา 6. เมื่อจำแนกตามรูปแบบของการวิจัย พบว่า การวิจัยเชิงสำรวจ มีมากที่สุด คือ 291 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 87.39 รองลงมา ได้แก่ การวิจัยเชิงทดลองมี 23 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 6.91 การศึกษารายกรณี มี 16 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 4.80 และการวิจัยเชิงคุณภาพมี 3 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 0.90 7. เมื่อจำแนกตามลักษณะเครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล พบว่า ใช้แบบสอบถามมีมากที่สุด คือ 221 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 66.37 รองลงมา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์มี 45 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 13.51 แบบทดสอบมี 23 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 6.91 แบบสำรวจมี 17 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 5.11 และแบบสังเกตและบันทึกมี 16 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 4.80 8. การสังเคราะห์ผลงานวิจัย ในงานวิจัยนี้ได้ จำแนกผลการวิจัยเป็น 4 ด้าน คือ (1) ด้านการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ จำแนกเป็น 18 เนื้อหา (2) ด้านการศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพ จำแนกเป็น 9 เนื้อหา (3) ด้านบริการข้อมูลข่าวสาร จำแนกเป็น 13 เนื้อหา และ (4) ด้านเนื้อหาอื่น ๆ จำแนกเป็น 19 เนื้อหา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (2543 : บทคัดย่อ) ทำการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ(ภาษาไทย)ระดับประถมศึกษาในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการเรียนวิธีการสอน และรูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทของข้าราชการสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา งานวิจัยบุคคลและงานวิจัยของหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ.2523-2542 มีจำนวนทั้งหมด 25 เรื่อง ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ 1.ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า งานวิจัยที่นำมาทำการสังเคราะห์ ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยทางการศึกษา ได้แก่ ไรเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ประเด็นที่ทำการวิจัยนั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเรื่องรูปแบบการเรียนการสอน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ถูกเลือกมาศึกษาในการวิจัยนั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2.ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งประเภทงานวิจัยตามเนื้อหาที่ศึกษาได้ 9 กลุ่ม 2.1 หลักเกณฑ์ทางภาษา สรุปได้ดังนี้ แบบฝึกเสริมทักษะหลักเกณฑ์ทางภาษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพ ใช้ได้ดี 2.2การสอนการฟังและอ่านจับใจความ สรุปได้ว่าความสามารถของการฟังกับการอ่านจับใจความมีความสัมพันธ์กัน 2.3การสอนพูด สรุปได้ว่า ชุดการสอน เรื่องการพูดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพสูง การจัดการเรียนการสอนมีการนำกิจกรรมและสื่อหลายชนิดมาสัมพันธ์กัน โดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกกิจกรรมมากที่สุด 2.4การสอนอ่าน สรุปได้ดังนี้ 2.4.1นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมการเขียนแผนภาพ โครงเรื่อง มีความเข้าใจในการอ่านสูง 2.4.2การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นรูปแบบธรรมเนียมการสอนอ่าน ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาทักษะทางภาษาตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ 2.5การสอนเขียน 2.5.1แบบฝึกการเขียนสะกดคำที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสะกดคำสูงขึ้น 2.5.2การฝึกทักษะการเขียนสะกดคำนั้นต้องมีการฝึกฝนอยู่เสมอ 2.5.3เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ครูต้องพัฒนาสื่อการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา 2.6รูปแบบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา สรุปได้ดังนี้ 2.6.1การใช้แบบฝึกเสริมทักษะกิจกรรมขั้นที่ 5 สร้างความสนใจ เร้าใจให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และมีความสุขในการเรียน 2.6.2 ความคงทนในการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมเร้าใจผู้เรียน ทำให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม 2.6.3การสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ ได้จัดกิจกรรมการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการลงมือกระทำด้วยตนเอง 2.7การสอนอ่านและการสอนเขียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 2.8การสอนทักษะสัมพันธ์ สรุปได้ดังนี้ 2.8.1ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้น และสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ อีกทั้งมีความคงอยู่ในการเรียนรู้ 2.8.2การจัดประสบการณ์ในลักษณะของชุดการสอน แบบศูนย์การเรียนรู้ และการแสดงละครให้แก่แก่นักเรียนนั้น นับเป็นประสบการณ์ที่จะทำให้ให้นักเรียนมีความตื่นตัว กระตือรือร้นอยากที่จะเรียน มีความสนุกสนานในการเรียนตลอดเวลา ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ในเนื้อหาได้อย่างแม่นยำ

วรยุทธ นันทะเสน (2544 : บทคัดย่อ) ทำการสังเคราะห์งานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านทักษะการอ่านของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระหว่างปี พ.ศ. 2531 – 2541 การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะและสังเคราะห์ผลการวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านทักษะการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระหว่างปี พ.ศ. 2531 – 2541 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นปริญาณานิพนธ์/วิทยานิพนธ์ระดับปริญาโท จำนวน 87 เรื่อง ที่วิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านทักษะการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระหว่างปี พ.ศ. 2531 – 2541 ได้มาจากการเลือกมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ทางด้านการสอนภาษาอังกฤษ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากมหาวิทยาลัย

จำนวน 5 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยมหิดล เครื่องมือสำหรับการวิจัย เป็นแบบสรุปลักษณะ รายละเอียดของงานวิจัย ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นข้อมูลพื้นฐานของรายงานการวิจัย และส่วนที่เป็นรายละเอียดของงานวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) และค่าไคว์กำลังสอง ผลการวิจัย พบว่า

1. งานวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านทักษะการอ่าน ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระหว่างปี พ.ศ. 2531 – 2541 จำนวน 87 เรื่อง เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษมากที่สุด จำนวน 49 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 56.32 รองลงมา คือ งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสำรวจพฤติกรรมของผู้สอนและผู้เรียน และงานวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจำนวน 22 เรื่อง และ 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.29 และ 14.94 ตามลำดับ และที่น้อยที่สุด คือ งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาและวิเคราะห์แบบเรียนวิชาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.45

2. วิธีสอนที่ยึดแนวการสอนกระบวนการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ (Interactive Model of Reading) และกระบวนการอ่านจากบนลงล่าง (Top-Down Model of Reading) และการใช้บทเรียนและแบบฝึกทักษะการอ่านสำเร็จรูป โดยยึดแนวคิตฤษฎีการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง (Self-Instruction) ตามแนวการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ส่งผลดีต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของผู้เรียนในทุกด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

นิวา อารีกิจ (2545 : บทคัดย่อ) ทำการสังเคราะห์งานวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนวัตถุประสงค์ของการสังเคราะห์งานวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ เพื่อสังเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัย และเพื่อสังเคราะห์สาระสำคัญของผลของงานวิจัยใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริการการศึกษา ด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านโภชนาการและอนามัย ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากปริญญานิพนธ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างปี พ.ศ. 2519-2542 จำนวน 33 เรื่อง โดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วทำการสังเคราะห์ผล ผลการสังเคราะห์งานวิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะหรือข้อมูลพื้นฐานของปริญญานิพนธ์ เช่น จำนวนและร้อยละของปริญญานิพนธ์จำแนกตามเพศของผู้วิจัย ปีพิมพ์ ประเภท ระดับการศึกษาที่ทำการวิจัย จำนวนตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม พื้นที่ที่ทำการศึกษา ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง การตั้งสมมติฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การ

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์เนื้อหาสาระของผลของงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 4 ด้านตามที่กำหนดไว้ โดยเสนอผลการสังเคราะห์ของแต่ละด้านเป็น 3 ด้านย่อย คือ บทบาทของโรงเรียน ความต้องการชุมชน และ ปัญหาการดำเนินงาน

ตอนที่ 3 ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของปริญญานิพนธ์ ทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

กชกรณ์ เอกกิตติ (2545 : บทคัดย่อ) ทำการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2537 – 2544 สารนิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสรุปลักษณะข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยและสังเคราะห์งานวิจัยในระดับปริญญาโทที่ทำวิจัยเกี่ยวกับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2537 – 2544 ในด้านผู้บริหาร ด้านอาจารย์ ด้านนักศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอน และด้านการบริการพยาบาล โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์ผลงานวิจัยเชิงคุณลักษณะ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือวิทยานิพนธ์และปริญญานิพนธ์ในระดับปริญญาโทจำนวน 50 เรื่องจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ทำการวิจัยระหว่างปี พ.ศ. 2537 – 2544 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ลักษณะข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยส่วนใหญ่ พบว่า ร้อยละ 40 เป็นงานวิจัยด้านนักศึกษา ร้อยละ 38 ใช้กลุ่มตัวอย่างต่ำกว่า 100 คน ร้อยละ 70 เป็นงานวิจัยของบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร้อยละ 28 ทำในสาขาจิตวิทยาแนะแนว ร้อยละ 26 ทำในปี พ.ศ. 2542 ร้อยละ 38 ใช้วิธีวิจัยกึ่งทดลอง ร้อยละ 34 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ร้อยละ 62 มีการตั้งสมมติฐานแบบมีทิศทาง ร้อยละ 62 ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ร้อยละ 52 ใช้สถิติบรรยายค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ 50 ใช้ค่าสถิติอ้างอิงการทดสอบค่าที่ 2. งานวิจัยด้านผู้บริหาร จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพลังอำนาจในการปฏิบัติงาน และรูปแบบการตัดสินใจของผู้บริหาร ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร ด้านแบบของผู้นำและพฤติกรรมผู้นำ งานวิจัยด้านอาจารย์ จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการสอน ด้านปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาอาจารย์ งานวิจัยด้านนักศึกษา จำแนกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านบริการนักศึกษา ด้านการพัฒนานักศึกษาและด้านปัญหาและการปรับตัว งานวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านวิธีการสอน และด้านการบริหารวิชาการ งานวิจัยด้านสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนการสอน จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านผลการดำเนินโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานของอาจารย์พยาบาล และด้านสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของนักศึกษาพยาบาล และงานวิจัยด้านการบริการ

พยาบาล จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะของพยาบาล ด้านปัจจัยคัดสรรต่อการให้การพยาบาล และด้านแรงจูงใจในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย

นัยนา ต้นติวิสุทธิ (2546 : บทคัดย่อ) ทำการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา การสังเคราะห์งานวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สรุปข้อค้นพบและข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย โดยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาในการสังเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริหารไว้ 4 ด้านเกี่ยวกับ 1) สภาพการจัดการบริหารงานวิชาการ 2) สภาพปัญหาในการบริหารงานวิชาการ 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ และ 4) พฤติกรรมผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นปริยญาณิพนธ์ วิทยานิพนธ์ หรือรายงานการค้นคว้าอิสระของนิสิต นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในช่วงปี พ.ศ. 2530 – 2544 จำนวน 50 เรื่อง นำเสนอผลการสังเคราะห์งานวิจัยเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลคุณลักษณะของงานวิจัย ประกอบด้วย ชื่อผู้วิจัย ชื่องานวิจัย ประเภทของงานวิจัย สถาบัน และปี พ.ศ. ที่ทำวิจัย ระดับของสถานศึกษาที่ทำวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา สมมติฐานการวิจัย ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์ผลการวิจัยใน 4 ด้าน สรุปได้ว่า

1. สภาพการจัดการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล และงานนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก 2. สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการ ขาดการวางแผนและติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและขาดการส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานวิชาการของครู 3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานวิชาการร่วมกับครู มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการปฏิบัติงานวิชาการ และมีความต้องการในการพัฒนางานวิชาการ 4. พฤติกรรมผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไปของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้

8.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

วินเทอร์ (Winter, 1998) การวิจัยโครงสร้างของครอบครัวและการศึกษาด้วยวิธีเมต้าได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของครอบครัวและ ผลที่โรงเรียน นักวิจัยได้ทำการวิเคราะห์งานวิจัยจำนวน 45 เรื่องเพื่อหาผลรวมของงานวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์หลัก 4 ด้านคือ 1. เพื่อศึกษาบทความที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของครอบครัวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2. การเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดของผลที่โรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของครอบครัว 3. ปัจจัยทางด้านจำนวนประชากร อาจจะมีผลเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 4. ระบุรูปแบบที่เป็นไปได้ นักวิจัยได้ค้นคว้าจากฐานข้อมูลบทความ ERIC และ PSYCHOLOGICAL ซึ่งรวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยประเมินออกมาในรูปของคะแนนและการทดสอบและลักษณะของครอบครัว การวิจัยครั้งนี้ได้ทำขึ้นที่ประเทศอเมริกากับคนที่ใช้ภาษาอังกฤษโดยมีการจัดกลุ่มตามความสำเร็จการหย่าร้าง ครอบครัวที่มีพ่อแม่คนเดียว ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การทำงานของแม่ ผลกระทบขององค์กร โดยเฉพาะมีผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็กชาย เมื่อเกิดการแยกทางกันขึ้นในระหว่างที่เด็กกำลังพัฒนา บทบาทของครูที่คาดหวังและบทบาทของโรงเรียน ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจะประสบความสำเร็จมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีการแตกแยกขึ้น ดังนั้นโรงเรียนและบ้านจึงมีผลกระทบต่อกันและกัน ภาวะความเครียดของการแตกแยกจะเกิดผลกระทบต่ออีกฝ่ายหนึ่ง

โรเบิร์ต โอ บราวน์ จูเนียร์ (Glass, 1981; citing Robert, 1967 : 183) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาพีชคณิตของนักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบโปรแกรมกับนักเรียนที่เรียนจากการบรรยาย เพื่อเปรียบเทียบผลการสอนด้วยบทเรียนโปรแกรมกับการสอนตามปกติ โดยใช้ตัวอย่างประชากรจากโรงเรียนเจ็ดแห่งเป็นนักเรียนเกรดแปดและเก้า บทเรียนที่นำมาใช้สอนเป็นบทเรียนโปรแกรมชนิดเส้นตรงซึ่งจัดทำ โดย “The University of Illinois Committee on School Mathematics” ผลการทดสอบความสามารถทางคณิตศาสตร์ทั่ว ๆ ไป ปรากฏว่า กลุ่มที่เรียนจากครูโดยมีบทเรียนโปรแกรมประกอบ ได้ผลดีกว่ากลุ่มที่เรียนจากครูด้วยวิธีบรรยายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คูลิก และคนอื่น ๆ (Kulik and others, 1982 : 133-138) ได้ใช้การวิเคราะห์แบบเมต้า กับงานวิจัยที่เปรียบเทียบผลการสอนแบบโปรแกรมกับการสอนตามปกติในระดับมัธยมศึกษา จากงานวิจัยจำนวน 90 เรื่อง คัดเลือกไว้เป็นตัวอย่างในการวิจัยตามเกณฑ์ 3 ข้อ (เป็นงานวิจัยที่ศึกษาในชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นงานวิจัยที่วัดเฉพาะผลการสอนแบบโปรแกรมกับการสอนตามปกติเท่านั้น ไม่คำนึงถึงความแตกต่างด้านความถนัดของกลุ่มที่จะศึกษา) ได้ 47 เรื่อง มีตัวแปรอิสระที่ศึกษา 18 ตัว โดยใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมในการคำนวณขนาดของผลมาตรฐาน ได้ค่าเฉลี่ยของผลมาตรฐานจากงานวิจัย (47 เรื่อง) เท่ากับ .08 เมื่อจำแนกตามรายวิชาได้ค่าเฉลี่ยของผลมาตรฐานของวิชาคณิตศาสตร์ (23 เรื่อง) เท่ากับ -.69 ค่าเฉลี่ยของผลมาตรฐานของวิชาวิทยาศาสตร์ (9 เรื่อง) เท่ากับ .44 ค่าเฉลี่ยผลมาตรฐานของวิชาวิทยาศาสตร์สังคม (6 เรื่อง) เท่ากับ .67 คูลิก (Kulik) สรุปว่า การสอนแบบ

โปรแกรม ไม่ได้ช่วยให้ประสิทธิภาพในการสอบปลายภาคของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาดีขึ้น การสอนแบบโปรแกรมเหมาะสมที่จะใช้กับวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์

แอธปิลลา สมิทเชน และ โคเฟิล (Athappilly, Smidchems and Kofel. 1983 : 485-493) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนวิชา คณิตศาสตร์ จำนวน 134 เรื่อง จากแหล่งต่าง ๆ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกว่าต้องเป็นงานวิจัยเชิงทดลอง ตัวแปรตามเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ตัวแปรอิสระเป็นการสอนแบบต่าง ๆ โดยให้การสอนแบบเก่าเป็นกลุ่มควบคุมใช้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุมในการคำนวณขนาดของผลมาตรฐาน และทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยสถิติทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยสถิติทดสอบที่ได้ข้อค้นพบ คือ ค่าเฉลี่ยของผล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งสังเคราะห์งานวิจัย เฉพาะปริญยานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาโท ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวบรวมงานวิจัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542-2547 จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและแหล่งอื่น เช่น หอสมุดแห่งชาติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นงานวิจัย ปริญยานิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ โดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากเป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัย ผู้วิจัยต้องใช้งานวิจัยจำนวนมากมาใช้ในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ถูกต้องแม่นยำ และครอบคลุมเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุด จากการสืบค้นจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ของแต่ละแห่ง และการเข้าเว็บไซต์ ระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่ากลุ่มตัวอย่างงานวิจัยที่สามารถนำมาสังเคราะห์ได้จริง มีจำนวน 100 เรื่อง สำหรับการวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนงานวิจัยที่สามารถนำไปวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อภิมานนั้นได้จำนวน 28 เรื่อง โดยมีเกณฑ์และขั้นตอนในการเลือกงานวิจัย ดังนี้

1. ศึกษารายชื่องานวิจัยเฉพาะปริญยานิพนธ์และวิทยานิพนธ์ของนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาโท ในช่วงปี 2542-2547 ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์ในห้องสมุดของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และหอสมุดแห่งชาติ โดยถือการสำรวจครั้งสุดท้ายเดือนตุลาคม 2547 เป็นเกณฑ์

2. เลือกงานวิจัยที่ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา 3 ขั้นตอน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

3. เลือกรงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้ปฏิบัติงานระดับผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารระดับกลาง ครู และ เจ้าหน้าที่

4. ศึกษางานวิจัยเชิงเปรียบเทียบและเชิงสหสัมพันธ์ ที่มีค่าสถิติ t, F, r หรือ χ^2 ที่มีค่าสถิติที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหานั้นจะต้องมีเกณฑ์ในข้อ 1-3 และสำหรับการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคอภิมาณจะต้องมีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ ทั้ง 4 ข้อ

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและตำราเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและเทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมาณ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย

2. สร้างแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย เพื่อบันทึกข้อมูลรายละเอียดของงานวิจัย การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่จำเป็นต่อการสังเคราะห์ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและเทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

3. นำแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้กรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์พิจารณา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบลักษณะรายละเอียดของงานวิจัยตามข้อเสนอของกรรมการควบคุม

4. นำแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัยเก็บข้อมูลกับงานวิจัยเพื่อตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหาในเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย เพื่อใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นส่วนหนึ่งของประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

5. แบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย ประกอบด้วยรายการต่างๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย มีข้อความเกี่ยวกับ ชื่อ-สกุลผู้วิจัย ชื่องานวิจัย สถาบันผลิตงานวิจัย และปีการศึกษาที่ทำงานวิจัย

ตอนที่ 2 รายละเอียดของงานวิจัย มีข้อความเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา สมมติฐานการวิจัย การคัดเลือกตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สํารวจรายชื่องานวิจัยเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 – 2547 จากสิ่งพิมพ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือรวบรวมคํยอวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาที่เปิดสอน และจากการสืบค้นหัวข้อวิทยานิพนธ์จากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตนเอง เก็บรวบรวมข้อมูลจากห้องสมุดต่างๆ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 – 2547 ผู้วิจัยรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพได้รวม 100 เรื่อง
3. ดำเนินการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อบันทึกในแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัยและทบทวนงานวิจัยอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลในแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย
4. ดำเนินการศึกษาข้อมูลในแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย เพื่อคัดเลือกและจำแนกประเภทของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและเทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมานต่อไป

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ศึกษาข้อมูลในแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัยทั้งหมด จำนวน 100 เรื่องที่ได้จากการบันทึกข้อมูลจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง แล้วแยกประเด็นการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา

1. เพื่อสรุปภาพรวมของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา จากแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย จำนวน 100 เรื่อง บันทึกลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยแต่ละเรื่องที่เกี่ยวข้อง จำนวนงานวิจัยที่จำแนกตามสถาบันการศึกษาและปีการศึกษาที่ผลิต ประเภทของการวิจัย จำนวน กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา สมมติฐานการวิจัย การคัดเลือกตัวอย่างประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบแผนการวิจัย สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ลงในตารางเพื่อแจกแจงความถี่แล้วแปลงเป็นค่าร้อยละ สรุปเชิงบรรยายเพื่อให้เห็นภาพรวมชัดเจนยิ่งขึ้น

2. เพื่อสรุปผลงานวิจัย และข้อเสนอแนะจากแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัย

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ห่อภิมาน

การนำค่าสถิติทดสอบสมมติฐานจากงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบและงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ จำนวน 28 เรื่อง มาคำนวณค่าขนาดอิทธิพล โดยใช้สูตรของกลาส (Glass, G.V.) ดังนี้

1. การคำนวณหาค่าขนาดอิทธิพล

1.1 นำค่าสถิติ t-test มาคำนวณค่าขนาดอิทธิพล d โดยใช้สูตร

1.1.1 ในกรณีขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากัน

$$\text{สูตร} \quad d = t \sqrt{2/n}$$

1.1.2 ในกรณีขนาดของกลุ่มตัวอย่างไม่เท่ากัน

$$\text{สูตร} \quad d = t \sqrt{1/ne + 1/nc}$$

เมื่อ	d	คือ	ขนาดของอิทธิพลของงานวิจัยแต่ละเรื่อง
	t	คือ	ค่าสถิติทดสอบสมมติฐาน
	n	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	ne	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มทดลอง
	nc	คือ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างของกลุ่มควบคุม

1.2 นำค่าสถิติ F test มาคำนวณค่าขนาดอิทธิพล r

$$\text{สูตร} \quad r = \sqrt{\frac{SS_b}{SS_b + SS_w}}$$

จากนั้นนำมาแปลงให้อยู่ในค่าขนาดอิทธิพล d โดยใช้สูตร

$$\text{สูตร} \quad d = \frac{2r}{\sqrt{1-r^2}}$$

1.3 การประมาณค่าจากค่าสถิติ χ^2

$$r = \sqrt{\frac{\chi^2}{\chi^2 + n}}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งหมด

จากนั้นนำมาแปลงให้อยู่ในค่าขนาดอิทธิพล d โดยใช้สูตร

$$\text{สูตร} \quad d = \frac{2r}{\sqrt{1-r^2}}$$

1.4 การนำค่าสถิติจากงานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{สูตร} \quad d = \frac{2r}{\sqrt{1-r^2}}$$

2. การคำนวณค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล โดยใช้

$$\text{สูตร} \quad \bar{d} = \frac{\sum di}{n}$$

เมื่อ $\bar{d}$ คือ ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพล
 $\sum di$ คือ ผลรวมของขนาดอิทธิพลของงานวิจัยแต่ละเรื่อง
 n คือ จำนวนงานวิจัยทั้งหมด

3. การคำนวณค่าความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

$$\text{สูตรการหาค่าความแปรปรวน} \quad S^2 = \frac{\sum (d_i - \bar{d})^2}{n-1}$$

$$\text{สูตรการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน} \quad sd = \sqrt{\frac{\sum (d_i - \bar{d})^2}{n-1}}$$

บทที่ 4

ผลการสังเคราะห์ข้อมูล

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ห่อภิมาณ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปี พ.ศ. 2547 โดยการบรรยายสรุปคุณลักษณะเบื้องต้นของงานวิจัยและผลงานวิจัยจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา รวมทั้งการศึกษาหาค่าขนาดอิทธิพล และค่าความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล เสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 1.1 ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 1.2 ผลการสังเคราะห์ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 1.2 ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 1.1 ผลการสังเคราะห์คุณลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 100 เรื่องด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยที่จำแนกตามสถานบันการศึกษาและปีการศึกษาที่วิจัย สาขาวิชา แบบแผนการวิจัย ระดับการศึกษา ขนาดกลุ่มตัวอย่าง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา สมมติฐานการวิจัย ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และสถิติวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นแสดงภาพรวมของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาดังแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปี พ.ศ. 2547 โดยแจกแจงความถี่และแสดงค่าร้อยละตามลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัย ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงความถี่ และร้อยละ จำแนกตามลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยเกี่ยวข้อง

ลักษณะข้อมูล	ระดับตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
1. สถาบันการศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	17	17
	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	15	15
	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	12	12
	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	6	6
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย	6	6
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	6	6
	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	5	5
	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	5	5
	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	3	3
	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	4	4
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	3	3
	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	3	3
	มหาวิทยาลัยทักษิณ	2	2
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม	1	1
	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	2	2
	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	2	2
	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี	2	2
	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์	2	2
	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี	1	1
	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	1	1
	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1	1
	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	1	1
2. ปีการศึกษาที่ผลิต	2542	3	3
	2543	10	10
	2544	17	17
	2545	20	20

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	ระดับตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
2. ปีการศึกษาที่ผลิต	2546	33	33
	2547	17	17
3. สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา	79	79
	หลักสูตรและการสอน	5	5
	การบริหารอาชีวศึกษา	3	3
	การศึกษานอกระบบ	3	3
	การวัดผลการศึกษา	2	2
	สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา	2	2
	การวิจัยการศึกษา	1	1
	จิตวิทยาการศึกษา	1	1
	การวิจัยและพฤติกรรมศาสตร์	1	1
	การศึกษาปฐมวัย	1	1
	การอุดมศึกษา	1	1
	เทคโนโลยีการศึกษา	1	1
4. แบบแผน ของการวิจัย (ประเภท/วิธีการวิจัย)	สำรวจ	46	46
	สำรวจ/เปรียบเทียบ	40	40
	ความสัมพันธ์	7	7
	เปรียบเทียบ	5	5
	สำรวจ/บรรยาย	2	2
5. การคัดเลือก กลุ่มตัวอย่าง	สุ่มอย่างง่าย	21	21
	สุ่มแบบแบ่งชั้น	17	17
	สุ่มแบบหลายขั้นตอน	14	14
	ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง	14	14
	สุ่มแบบแบ่งชั้น สุ่มอย่างง่าย	4	4
	เลือกแบบเจาะจง	5	5
	สุ่มแบบหลายขั้นตอน สุ่มอย่างง่าย	3	3

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	ระดับตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
5. การคัดเลือก	สุ่มแบบกลุ่ม	1	1
กลุ่มตัวอย่าง	ไม่ระบุ	21	21
6. กลุ่มตัวอย่าง	ผู้บริหาร และ ครูผู้สอน	62	62
	ผู้บริหาร	19	19
	ครูผู้สอน	8	8
	ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา	7	7
	ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการ ผู้ปกครองและนักเรียน	4	4
8. ตัวแปรตามที่ศึกษา	การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	78	78
	ความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประกัน	9	9
	คุณภาพการศึกษา		
	กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	5	5
	ปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน	5	5
	การศึกษา		
	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลภายในสถานศึกษา	1	1
	ความวิตกกังวลต่อการเตรียมรับการประเมินคุณภาพ	1	1
	การศึกษา		
	พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร และผลการดำเนินงาน	1	1
	ประกันคุณภาพการศึกษา		
9. สมมติฐานการวิจัย	ทางเดียว	3	3
	สองทาง	52	52
	ไม่ตั้งสมมติฐาน	45	45
10. เครื่องมือที่ใช้	แบบสอบถาม	79	79
ในการวิจัย	แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์	10	10
	แบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ	5	5
	สอบถาม, สังเกต, สัมภาษณ์, บันทึกผลสัมฤทธิ์	2	2
	แบบสัมภาษณ์	1	1
	แบบสอบถาม, ศึกษาเอกสาร	1	1

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	ระดับตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
10. เครื่องมือที่ใช้	แบบสังเกต	1	1
ในการวิจัย	แบบสอบถาม,แบบบันทึกข้อมูล	1	1
11. การตรวจสอบ	IOC ความเชื่อมั่น	41	41
คุณภาพ	ความเชื่อมั่น	21	21
เครื่องมือ	ความเชื่อมั่น อำนาจจำแนก	11	11
	IOC	9	9
	IOC ความเชื่อมั่น อำนาจจำแนก	8	8
	ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง	2	2
	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	2	2
	ความเที่ยงตรง	1	1
	ไม่ระบุ	5	5
12. สถิติพื้นฐานที่	ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	66	64
ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	14	14
	ความถี่,ร้อยละ	7	7
	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	7	7
	ความถี่	1	1
	ร้อยละ	1	1
	มัธยฐาน ฐานนิยม ควอตีล พิสัย สัมประสิทธิ์ความ	1	1
	สอดคล้อง		
	ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	1	1
	มัธยฐาน ฐานนิยม ความเบ้ ความโด่ง		
	ไม่ระบุ	2	2
13. สถิติทดสอบ	ไม่ระบุสถิติทดสอบสมมติฐาน	43	43
สมมติฐาน	t-test	39	39
	Pearson	5	5
	F-test	3	3
	t-test F-test	3	3
	Regression	3	3

ตาราง 2 (ต่อ)

ลักษณะข้อมูล	ระดับตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
13. สถิติทดสอบ	t-test Pearson	2	2
สมมติฐาน	Chi square	1	1
	Spearman	1	1

จากตาราง 2 การรวบรวมงานวิจัยจากสถาบันต่างๆ พบว่า สถาบันที่ศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17 รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15 และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 12

การรวบรวมงานวิจัยจากปีที่ผลิต พบว่า ปีที่ผลิตงานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากที่สุด คือปีการศึกษา 2546 จำนวน 33 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาคือ ปีการศึกษา 2545 จำนวน 20 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 20 ปีการศึกษา 2544 และ 2547 พบงานวิจัยจำนวนเท่ากัน จำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17

การรวบรวมงานวิจัยจากสาขาวิชา พบว่า ผู้ศึกษาในสาขาวิชาที่ทำการศึกษากับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากที่สุด สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จำนวน 79 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 79 รองลงมาคือ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5

การรวบรวมงานวิจัยจากประเภทของการวิจัย พบว่า มีการวิจัยเชิงสำรวจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากที่สุด จำนวน 46 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาคือ การวิจัยเชิงสำรวจ/เปรียบเทียบ จำนวน 40 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40 และ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ จำนวน 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 7

การรวบรวมงานวิจัยจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย มีมากที่สุด จำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21 รองลงมาคือ การสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17 และ การใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่างกับการสุ่มแบบหลายขั้นตอนมีจำนวนเท่ากัน 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17

การรวบรวมงานวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีงานวิจัยที่มีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนมากที่สุด จำนวน 62 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 62 รองลงมาคือมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จำนวน 19 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19 และ กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน จำนวน 8 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8

การรวบรวมงานวิจัยจากตัวแปรตามที่ศึกษา พบว่า การวิจัยตัวแปรการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มีมากที่สุด จำนวน 78 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมาคือ ความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา และความคิดเห็นในการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 9 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9

การรวบรวมงานวิจัยจากสมมติฐานการวิจัย พบว่า งานวิจัยที่มีการตั้งสมมติฐานแบบสองทาง มีจำนวน 52 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาคือ ไม่มีการตั้งสมมติฐาน มีจำนวน 45 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 45 และการตั้งสมมติฐานแบบทางเดียว จำนวน 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3

การรวบรวมงานวิจัยจากเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า มีการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย มากที่สุด จำนวน 79 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 79 รองลงมาคือ ใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ จำนวน 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10 และใช้แบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5

การรวบรวมงานวิจัยจากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยวิธี IOC กับ ความเชื่อมั่น มีมากที่สุด จำนวน 41 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 41 รองลงมาคือ ใช้วิธีหาความเชื่อมั่น จำนวน 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21 และ ใช้วิธีหาค่า IOC และความเชื่อมั่นกับอำนาจจำแนก จำนวน 11 เรื่อง เท่ากันคิดเป็นร้อยละ 11

การรวบรวมงานวิจัยจากสถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล พบว่า งานวิจัยที่ใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีมากที่สุด จำนวน 66 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 66 รองลงมาคือ ใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำนวน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 14

การรวบรวมงานวิจัยจากสถิติทดสอบสมมติฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีงานวิจัยที่ไม่มีการระบุสถิติทดสอบสมมติฐานมากที่สุด จำนวน 43 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาคือการใช้ t-test จำนวน 39 เรื่องคิดเป็นร้อยละ 39 และ กับ Pearson จำนวน 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 5

ตอนที่ 1.2 ผลการสังเคราะห์ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำนวน 100 เรื่อง พบผลสรุปการวิจัยจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา ดังตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ลำดับงานวิจัย	ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	ระดับผลการวิจัย		
			สถานภาพ		ขนาดโรงเรียน
			ผู้บริหาร	ครู	
1	กฤษฎา	การดำเนินงานการประกันคุณภาพ	-	ระดับมาก	แตกต่างกัน
	กฤษณะสุวรรณ				
9	จอมพล	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ระดับมาก	ระดับมาก	แตกต่างกัน
	แก้วขวัญ				
11	เจษฎาจุติ	การประกันคุณภาพการศึกษาของ	ระดับมาก	ระดับมาก	-
	พัชร์พินสวัสดิ์	โรงเรียน			
12	ฉลอง	กระบวนการบริหารระบบคุณภาพใน	ระดับมาก	ระดับมาก	-
	จันทร์ลอย	โรงเรียน			
17	ชัชวาทัน ชนะชัย	การประกันคุณภาพการศึกษาของ	ระดับ	ระดับ	ไม่แตกต่าง
		โรงเรียน	ปานกลาง	ปานกลาง	
18	ชาติชาย	การดำเนินการประกันคุณภาพ	ระดับมาก	ระดับมาก	-
	พิมพิไสย	การศึกษาของโรงเรียน			
23	ดิเรก ทวยมีฤทธิ์	การปฏิบัติงานตามขั้นตอนการประกัน	ระดับมาก	-	-
		คุณภาพการศึกษา			
24	ถวิล	ระดับการปฏิบัติในการดำเนินการ	-	-	ไม่แตกต่าง
	เต็มรัมย์	ประกันคุณภาพการศึกษา			
25	ทวีป	การดำเนินงานการประกันคุณภาพ	ระดับมาก	ระดับมาก	-
	เพิ่มสมบัติ	การศึกษา			

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ งาน วิจัย	ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	ระดับผลการวิจัย		
			สถานภาพ		ขนาด โรงเรียน
			ผู้บริหาร	ครู	
28	นภวรรณ ศรีภูธร	การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	ระดับ ปานกลาง	ระดับ ปานกลาง	-
29	นัครินทร์ ขาวพ่อง	กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน	ระดับมาก	ระดับมาก	-
35	บุญก่าย นิมกุล	การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	ไม่แตกต่าง
36	บุญถิ่น วงศ์สิทธิ์	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	-
37	ประกิจ แฟมไชสง	สภาพการดำเนินการตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	ไม่แตกต่าง
43	ผ่องพรรณ วงศ์จันทร์เชียว	การบริหารงานประกันคุณภาพสถานศึกษา	ระดับ ปานกลาง	-	แตกต่างกัน
45	พนินาฏ วงศ์สุวรรณ	การประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับ ปานกลาง	-	แตกต่างกัน
51	เพ็ญศิริ ทานให้	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	-	ระดับ ปานกลาง	-
52	ไพจิตร ปานข่อยงาม	การดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน	-	ระดับ ปานกลาง	-
55	มงคล ชูทิพย์	สภาพการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	แตกต่างกัน
59	รัตนารณ์ สมบูรณ์	สภาพการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	-
65	วัชรระ เจริญรัตน์	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ระดับ ปานกลาง	ระดับมาก	-

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ งาน วิจัย	ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	ระดับผลการวิจัย		
			สถานภาพ		ขนาด โรงเรียน
			ผู้บริหาร	ครู	
71	ศรีสุรางค์ หอมไกรลาศ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา	ระดับ ปานกลาง	ระดับ ปานกลาง	ไม่แตกต่าง
73	สมเกียรติ พละจิตต์	สภาพการดำเนินงานการประกัน คุณภาพ	ระดับมาก	ระดับมาก	แตกต่างกัน
82	สุกิจ กลางสุข	การพัฒนาการดำเนินงานการประกัน คุณภาพภายใน	ระดับ ปานกลาง	ระดับ ปานกลาง	-
85	สุนทร ชัยโคตร	การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	-
87	สุกกิจ เทียนถาวร	การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพภายใน	-	ระดับ ปานกลาง	-
88	สุภาพ ป้อมจันลา	กระบวนการประกันคุณภาพภายใน	ระดับมาก	-	-
89	สุรพล ปะดินัง	กระบวนการการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	-
91	สุรินทร์ อสุระพงษ์	การดำเนินงานตามกระบวนการบริหาร ระบบคุณภาพ	ระดับมาก	-	แตกต่างกัน
96	อรทัย ชุมพลกุล	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	-	ระดับมาก	-
97	อรุณี นพรัตน์	การประกันคุณภาพและการรับรอง มาตรฐานคุณภาพการศึกษา	ระดับ มากที่สุด	ระดับมาก	-
98	อาภรณ์ ครองกิจการ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา	-	ระดับ ปานกลาง	-
100	อำนาจ สุทธิคุณ	การดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา	-	ระดับมาก	-
5	เกียรติพงศ์ ชินแสง	การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน	ระดับมาก	ระดับมาก	-

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ งาน วิจัย	ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	ระดับผลการวิจัย		
			สถานภาพ		ขนาด โรงเรียน
			ผู้บริหาร	ครู	
15	ชวณะ คำกล้า	การประกันคุณภาพการศึกษาตาม เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	แตกต่างกัน
19	ไชยพร มะลิลา	สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา	ระดับ ปานกลาง	ระดับ ปานกลาง	-
26	ทองสุข แสงกล้า	สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐาน การศึกษาเพื่อประเมินคุณภาพ	ระดับมาก	ระดับมาก	แตกต่างกัน
39	ประคอง เทียมแข่งฮวด	การปฏิบัติด้านมาตรฐานการเรียนการ สอนตามนโยบายการประกันคุณภาพ การศึกษา	-	ระดับ ปานกลาง	แตกต่างกัน
40	ประจวบ เชียงสิน	มาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมิน คุณภาพภายนอก	ระดับมาก	ระดับมาก	-
41	ปรีชา จันทร์สวัสดิ์	การดำเนินงานด้านกระบวนการบริหาร จัดการตามมาตรฐานการศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	ไม่แตกต่าง
50	พินิจ ศรีเร	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการ จัดการศึกษาด้านปัจจัยทางการศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	-
53	ไพบุลย์ ธูระพันธ์	การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาด้านนักเรียน	ระดับมาก	-	-
64	วรรณิ ดีประชา	การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพตาม เกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน	ระดับมาก	ระดับมาก	-
67	วิชัย บำรุงศรี	การดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียน	ระดับมาก	-	-
69	วินัย เดชรัตน์สุวรรณ	การประกันคุณภาพการศึกษาตาม มาตรฐาน	ระดับ ปานกลาง	ระดับ ปานกลาง	ไม่แตกต่าง
74	สมชัย ละครวงษ์	การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพ การศึกษาด้านมาตรฐานการเรียนการ สอน	-	ระดับ ปานกลาง	-

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ งาน วิจัย	ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	ระดับผลการวิจัย		
			สถานภาพ		ขนาด โรงเรียน
			ผู้บริหาร	ครู	
76	สมถวิล กำแหงมิตร	การดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาตามปัจจัยมาตรฐาน	ระดับมาก	ระดับมาก	-
81	สุกัลญา ภูผาโลก	การดำเนินงานด้านมาตรฐานการเรียนรู้ การสอนตามนโยบายการประกัน คุณภาพ	-	ระดับมาก	-
94	เหมวรรณ สุนทรวัฒนกุล	การประกันคุณภาพและมาตรฐาน คุณภาพ	ระดับ ปานกลาง	ระดับมาก	-
3	กิ่งแก้ว เกิดในมงคล	ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายใน	ระดับ ปานกลาง	ระดับ ปานกลาง	-
16	ชวลิต ศรีพวงผกาพันธุ์	ระดับปัญหาการดำเนินงานตาม นโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษา	-	ระดับ ปานกลาง	-
22	ดวงดาว ทองพ่อง	สภาพประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ปัญหาการประกันคุณภาพภายใน	ระดับมาก ระดับน้อย	ระดับมาก ระดับน้อย	แตกต่างกัน
31	นิภาศิริ ใจชื่น	สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการ ประกันคุณภาพภายในด้านผู้เรียน	-	-	แตกต่างกัน
34	บรรเจิด นันทศิริ	ปัญหาการดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษา	ระดับ ปานกลาง	-	แตกต่างกัน
57	รวิวรรณ กลิ่นหอม	สภาพและปัญหาการดำเนินการประกัน คุณภาพภายใน	ระดับ ปานกลาง	ระดับ ปานกลาง	แตกต่างกัน
79	สะอาด ยิดนรดิน	สภาพและปัญหาการปฏิบัติการประกัน คุณภาพการศึกษา	ระดับ ปานกลาง	ระดับ ปานกลาง	-
83	สุชาดา จันทกุล	ปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อ ประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับ ปานกลาง	-	-
86	สุพัฒน์ พรหมวัง	สภาพและปัญหาการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา	ระดับมาก	ระดับ ปานกลาง	ไม่แตกต่าง

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ งาน วิจัย	ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	ระดับผลการวิจัย		
			สถานภาพ		ขนาด โรงเรียน
			ผู้บริหาร	ครู	
4	กุญชร เต็มเปี่ยม	การเตรียมความพร้อมเพื่อการประกัน คุณภาพภายใน	-	ระดับมาก	-
13	นัทรชัย ตะปินตา	การเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกัน คุณภาพการศึกษา	ระดับมาก	-	แตกต่างกัน
14	นัทรชัย ผ่องสุวรรณ	ความพร้อมในการขอรับรองมาตรฐาน คุณภาพการศึกษา	ระดับมาก	-	-
20	ญาณอาภา ทับทิมทอง	การเตรียมความพร้อมเพื่อการประเมิน คุณภาพภายนอก	ระดับมาก	-	-
33	นิรินธน์ กุลชาติวัฒนา	การเตรียมความพร้อมเพื่อรับการ ประเมินคุณภาพจากภายนอก	ระดับ พอใช้	-	-
42	ปัญญา ประเสริฐศรี	ความพร้อมในการประเมินคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา	-	-	ไม่แตกต่าง
56	เมชวิน พุ่มมาลี	ความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพ และรับรองมาตรฐานคุณการศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	-
62	ลักขณา วิไลพันธุ์	การเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกัน คุณภาพการศึกษา	ระดับมาก	-	-
72	สงกรานต์ โสระสิงห์	ความพร้อมในการรับการประเมินจาก ภายนอกตามมาตรฐานโรงเรียน	-	ระดับมาก	-
77	สมเฝ้า ช้างพื้ง	ความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรองรับ การประเมินการประกันคุณภาพ ภายนอก	-	ระดับมาก	-
78	สมสันต์ ลือกำลัง	ความพร้อมในการรับการประเมิน คุณภาพตามมาตรฐาน	ระดับมาก	-	-
30	นันทรัตน์ เอี่ยมวรชัย	ระดับการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภายในสถานศึกษา	ระดับ ปานกลาง	ระดับ ปานกลาง	-

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ งาน วิจัย	ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรที่ศึกษา	ระดับผลการวิจัย		
			สถานภาพ		ขนาด โรงเรียน
			ผู้บริหาร	ครู	
32	นิยม โพธิ์งาม	การดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน	-	ระดับมาก	-
80	สามารถ สืบสำราญ	การปฏิบัติการประเมินคุณภาพ การศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	-
70	วินัย เดชมงคลวัฒนา	ความรู้ความเข้าใจการประกันคุณภาพ การศึกษา	ระดับมาก	ระดับมาก	แตกต่างกัน
93	สุวลักษณ์ เรืองวิเศษ	ความรู้ ความเข้าใจเรื่องการประกัน คุณภาพการศึกษา	-	-	ไม่แตกต่าง
84	สุชีรา มนัสตรง	ความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	ระดับมาก	-	แตกต่างกัน
90	สุรวุฒ ณะ ระนอง	ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน	-	-	-
95	อเนก ยุกตะทัต	การดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาโดยการมีส่วนร่วม	-	ระดับมาก	-
8	จรุงทิพย์ ศรีโคตรรา	ความวิตกกังวลต่อการเตรียมรับการ ประเมินคุณภาพการศึกษา	-	-	แตกต่างกัน
10	จิรนนท์ จันทร์สว่าง	ทัศนคติของครูปฐมวัยต่อการประกัน คุณภาพในโรงเรียน	-	-	แตกต่างกัน
21	ฐิติพร เด็กหลี	ประสิทธิผลการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา	-	ระดับมาก	-
49	พินิจ ภาคภูมิ	การใช้วงจรคุณภาพในมาตรฐานด้าน กระบวนการของการประกันคุณภาพ	ระดับมาก	-	แตกต่างกัน
58	รัตนา สนั่นเอื้อ	ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติ กรรมการบริหารสถานศึกษาและผล การดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียน	ระดับมาก	-	-

จากผลการวิจัยดังสรุปตามตารางที่ 3 แสดงว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 82 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 49 เรื่อง เมื่อสังเคราะห์ตามตำแหน่งพบว่าผู้บริหารและครูมีระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพอยู่ในระดับมาก รองมาเป็นระดับปานกลาง โดยไม่พบการดำเนินงานประกันคุณภาพในระดับน้อย และเมื่อสังเคราะห์ตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบผลการวิจัยที่แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและไม่แตกต่างกัน โดยงานวิจัยส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน รองมาเป็นการศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 11 เรื่อง โดยพบความพร้อมของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากในทุกผลการวิจัย และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบผลการวิจัยจำนวน 2 เรื่อง ที่แสดงความคิดเห็นในด้านความพร้อมของสถานศึกษาที่แตกต่างและไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้การศึกษาดำเนินงานการประกันคุณภาพและการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาแล้ว ยังพบงานวิจัยที่ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ จำนวน 7 เรื่อง โดยผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาในการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง และพบงานวิจัยที่แสดงระดับปัญหาน้อยเพียงเรื่องเดียว เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบครูและผู้บริหารในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ยังพบงานวิจัยศึกษาการประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 เรื่อง โดยผลการวิจัยส่วนใหญ่แสดงการดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับมาก งานวิจัยที่ศึกษาความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 เรื่อง โดยพบความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพอยู่ในระดับมากของผู้บริหารและครู และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน พบผลการวิจัยจำนวน 2 เรื่อง ที่แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและไม่แตกต่างกัน และงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพสถานศึกษา จำนวน 2 เรื่อง โดยพบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบงานวิจัยเพียงหนึ่งเรื่องที่แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

ตอนที่ 2.2 สรุปผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนหรือสถานศึกษา

2.2.1.1 การควบคุมคุณภาพ

1. ควรมีการพิจารณาจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรของโรงเรียนเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรจัดอบรม สัมมนา จัดให้มีการประชุมชี้แจงบุคลากรและพัฒนาบุคลากร เรื่องการประกันคุณภาพภายในอย่างสม่ำเสมอและเปิดโอกาสให้นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ

3. ควรมีการจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่คณะกรรมการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานท้องถิ่น

4. ควรให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานและประเมินผล เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

5. ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เรื่องการประกันคุณภาพสถานศึกษา เช่น การอบรมสัมมนาและเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพสถานศึกษา และควรหาวิธีการในการปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้ทุกฝ่าย เห็นคุณค่า ประโยชน์ และความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

6. ควรพัฒนาระบบและวิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพให้สอดคล้องกับ วัฒนธรรมขององค์กรพร้อมทั้งเร่งรัดจัดทำคู่มือซึ่งมีความชัดเจนและง่ายต่อความเข้าใจสำหรับให้ทุก หน่วยงานใช้เป็นแนวทางในการถือปฏิบัติ

7. ควรจัดการประชุมปฏิบัติการเพื่อให้ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมกัน กำหนดปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน และโรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ปรัชญาและ เป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน

8. ควรดำเนินการกำหนดมาตรฐาน และแนวทางการดำเนินงานให้ชัดเจนและ ประกาศหรือประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในสถานศึกษาชุมชนได้รับทราบและให้เข้ามามีส่วนร่วมใน การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

9. ควรกำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนเป็นของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับ สภาพและความต้องการของตนเอง และ พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับ เกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก

10. ควรจัดกิจกรรมทุกตัวบ่งชี้อย่างหลากหลาย นำมาบูรณาการลงในสาระการ เรียนรู้ทุกสาระและทุกมาตรฐานการเรียนรู้ พร้อมทั้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี ครูนำมาเขียนลงใน แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจะได้นำไปจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้

11. ควรปฏิบัติทุกกิจกรรมในแต่ละตัวบ่งชี้อย่างต่อเนื่องตลอดปีในทุกสาระการ เรียนรู้และทุกมาตรฐานการเรียนรู้ ตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ พร้อมทั้งให้มีการผดุงทุกมาตรฐาน ไว้ให้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยการนิเทศติดตาม กำกับจากคณะกรรมการประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษาตามปฏิทินการปฏิบัติงาน

12. ควรเร่งรัดให้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์คุณภาพที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพได้อย่างแท้จริงและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและทิศทางการพัฒนา

13. ควรกำหนดเป้าหมายตลอดจนกรอบในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน และควรมีการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้ครูซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติเข้าใจขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยเฉพาะด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาในการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนและการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน

14. ควรพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมสาระสำคัญและกิจกรรมหลักของการประกันคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและดำเนินงานให้เกิดความสมดุลในทุกกิจกรรม

15. ควรระดมทรัพยากร ได้แก่ งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์จากภาครัฐและภาคเอกชน สนับสนุนการจัดให้มีห้องคอมพิวเตอร์หรือห้องศูนย์วิทยบริการเพื่อสามารถให้บริการเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศในการประกันคุณภาพการศึกษาและในการบริหารงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน และเชิญวิทยากรหรือผู้นำชำนาญการมาให้การอบรม แนะนำวิธีการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพ รวมทั้งจัดทำคู่มือจัดระบบสารสนเทศประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในโรงเรียนทราบเพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุง/พัฒนา และใช้ประโยชน์จากระบบสารสนเทศและสนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเรื่องคอมพิวเตอร์

16. ควรมีงบประมาณสนับสนุนการศึกษาวิจัย วิเคราะห์ตัวบ่งชี้แต่ละมาตรฐานด้านผู้เรียน และเป็นข้อมูลในการกำหนดตำแหน่งผู้เกี่ยวข้อง

17. ควรจัดทำโครงการแผนงานเพื่อจัดทำงบประมาณมาใช้สนับสนุนในระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวิเคราะห์ระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษา

18. ควรมีการวางแผนในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นการให้ความรู้กับนักเรียนในการศึกษาจากอินเทอร์เน็ตมากขึ้น เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียน

19. ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยระดมความคิดด้วยกระบวนการ การมีส่วนร่วมของครู บุคลากรและคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมทั้งการให้ความรู้ ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีในการมีส่วนร่วมดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

20. ควรประสานงานกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณให้มากขึ้น

2.2.1.2 การตรวจสอบคุณภาพ

1. ควรมีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน ขอบข่าย ภาระหน้าที่ให้บุคลากรทุกคนเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน ตามโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติงานด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรดำเนินการตรวจสอบระบบประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนและจัดให้มีการอบรมทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบต่อไป
3. ควรนำผลการตรวจสอบไปปรับปรุงแก้ไข จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ และควรพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบที่ชัดเจน
4. ควรสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการใช้สื่อเทคโนโลยีในการบริหารงานอย่างมีระบบ สามารถตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. ควรจัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ครูผู้รับผิดชอบและครูผู้สอน เกี่ยวกับการจัดทำคู่มือแผนงาน โครงการ เครื่องมือ หลักเกณฑ์ และวิธีการในด้านการตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและด้านการรายงานคุณภาพการศึกษา
6. ควรมีการปรับปรุงระบบการนิเทศติดตามประเมินผล สร้างความเข้าใจกับบุคลากรภายในโรงเรียนให้เห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือกับบุคลากรภายนอกในการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมการประเมินผล จัดทำแผนงาน โครงการร่วมกัน แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตามและประเมินผล โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถมีส่วนร่วมมากขึ้น
7. ควรจะดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียนในด้านการตรวจสอบ ภายในอย่างมีระบบแบบแผนและต่อเนื่อง
8. ควรจัดทำแผนและวางแผนตรวจสอบ ทบทวนคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน กำหนดบุคลากรรับผิดชอบให้บุคลากรหลายฝ่าย เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายในการตรวจสอบและควรมีปฏิทินในการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งนำผลตรวจสอบมาร่วมกันทบทวนเพื่อพัฒนา
9. ควรจัดทำรายงานสรุปภาพรวมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนทุกปีเพื่อรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณะชน รวมทั้งเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาในปีต่อไป และพร้อมสำหรับรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา
10. ควรมีการสรุปรายงานผลหรือประเมินผลการดำเนินงานต่างๆ เป็นระยะ เพื่อความสะดวกในการรวบรวมผลสรุปผลเมื่อเสร็จการดำเนินงานหรือสิ้นปีการศึกษา

11. ควรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำแผนการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างชัดเจน ผู้ที่เกี่ยวข้องนำแผนที่ร่วมกันจัดทำไปปฏิบัติ มีการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานและปรับปรุงพัฒนางานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
12. ควรจะรักษาคุณภาพไว้อย่างต่อเนื่องและพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้นไปอีกรวมทั้งแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาข้อที่มีคุณภาพปานกลางหรือน้อยให้มากขึ้น
13. ควรที่จะพิจารณาผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกส่วน ครอบคลุมบุคลากรทุกฝ่าย ในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อเป็นการระดมความคิดอย่างหลากหลาย เปิดเผยและสามารถตรวจสอบได้
14. ควรวางแผนแก้ไข ปรับปรุงโดยใช้ข้อมูลที่โรงเรียนมีอยู่หลาย ๆ ด้าน โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด และร่วมปฏิบัติงาน
15. ควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานให้มากขึ้น กำหนดทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นระบบสามารถตรวจสอบและประเมินตนเองได้

2.2.1.3 การประเมินคุณภาพ

1. ควรมีการประเมินนักเรียนทุกด้านตามสภาพจริงตามที่หลักสูตรกำหนด โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมอย่างหลากหลาย และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนานักเรียน
2. ควรจัดให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมศึกษาเกี่ยวกับระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้โรงเรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. ควรสร้างความตระหนักให้กับคณะครูและผู้มีส่วนได้เสียได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ศึกษาฐานโรงเรียนที่ผ่านการประเมินภายนอก เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละมาตรฐานให้เป็นผู้ประสานงานให้ครู นักเรียนได้ร่วมกันปฏิบัติทุกคน ทุกมาตรฐานตัวบ่งชี้ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ประเมินตามปฏิทินการปฏิบัติงาน สรุปผลการดำเนินงานในแต่ละปี รายงานหน่วยงานเกี่ยวข้องและสาธารณชน
4. ควรจัดให้มีการประเมินภายในโดยคณะกรรมการประเมินภายในสถานศึกษาแล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียน
5. ควรดำเนินการประเมินคุณภาพตามกรอบมาตรฐานสถานศึกษาที่ร่วมกันกำหนดและต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มประสบการณ์และทุกสาระการเรียนรู้ จัดทำเครื่องมือประเมิน หาวิธีการที่หลากหลายในการประเมินและโรงเรียนต้องจัดให้บุคลากรภายนอก เช่น กรรมการสถานศึกษา ศิษยานุศิษย์ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมทำการประเมิน
6. ควรให้ผู้บริหารเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในทุกขั้นตอน

7. ควรจัดอบรมหรือพัฒนาองค์ความรู้ด้านการประกันคุณภาพ การวัดและประเมินผล การประเมินตนเองและการติดตามประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนให้แก่ครู อาจารย์ เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นที่จะสร้างคุณภาพให้แก่การปฏิบัติงานและผลงาน

8. ควรมีระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ ตามระยะเวลาอย่างต่อเนื่องจนสิ้นสุดตามแผน มีการรายงานความก้าวหน้าของการจัดกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรคของการปฏิบัติงาน พร้อมจัดทำเอกสารเครื่องมือและระยะเวลาที่ชัดเจน

9. ควรมีการวางระบบฐานข้อมูลและประมวลผลเพื่อการประเมินผลภายในและภายนอก ให้เป็นระบบที่ใช้งานได้สะดวก ประหยัดและยืดหยุ่น

10. ควรกำหนดให้มีการประเมินตนเองทั้งโดยภาพรวมและรายบุคคล เพื่อนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงเพื่อพัฒนางาน ถ้าผลการปฏิบัติในห้วงเวลาที่ผ่านมายังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็จะต้องแสวงหาวิธีการดำเนินการให้เหมาะสมกว่าเดิม แต่ถ้าเป็นไปตามเป้าหมายแล้วในการดำเนินการต่อไป จะต้องเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ

11. ควรมีการวางระบบการประเมินภายในที่มีฐานการทำงานของโรงเรียนและเป็นระบบที่ยึดติดกับการทำงานปกติ

12. ควรนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษา มาวิเคราะห์ วิจัย เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข สร้างนวัตกรรมพัฒนาครูและผู้บริหารในลำดับต่อไป

13. ควรตื่นตัวและติดตามการเคลื่อนไหวของการประเมินคุณภาพภายนอกจากสื่อต่างๆ และหน่วยงานต้นสังกัดอย่างสม่ำเสมอ

14. ควรมีการตรวจสอบเครื่องมือการประเมินให้มีความเที่ยงตรงและได้มาตรฐาน จัดทำคู่มือประเมินคุณภาพการศึกษาได้ครอบคลุมชัดเจนเผยแพร่ให้ครู อาจารย์ รวมทั้งจัดกิจกรรมให้ความรู้และฝึกอบรมการตรวจสอบประเมินคุณภาพการศึกษาและควรจัดทำเครื่องมือการตรวจสอบประเมินและเกณฑ์การประเมิน

15. ควรมีการนำผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาของแต่ละ โรงเรียนที่อยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกันมานำเสนอข้อมูลซึ่งกันและกัน แล้วช่วยกันวิเคราะห์สภาพสถานการณ์ของปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันแล้วร่วมมือกันวางแผนแก้ไขปัญหา ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะทำให้สามารถเกิดความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

2.2.2.1 การควบคุมคุณภาพ

1. ควรมีภาวะผู้นำ และพัฒนาตนเองตลอดเวลา ต้องมุ่งมั่นที่จะสร้างระบบคุณภาพเพื่อให้ผลผลิตสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแก่ผู้บริหารรองลงไปทุกระดับ

2. ควรมีทักษะในการบริหารและใช้กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการนิเทศการศึกษาได้อย่างกลมกลืนและเหมาะสมกับสถานการณ์

3. ควรใช้ทักษะการบริหารการทำงานเป็นทีม การบริหารโดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม ในการบริหารและการจัดการ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

4. ควรมีมุมมองต่อปัจจัยที่เอื้อต่อการประกันคุณภาพการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาที่รับผิดชอบตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาที่จำเป็นต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานเพื่อนำโรงเรียนเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ควรกำหนดแผนและแนวทางการปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ในมาตรฐานด้านกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นระบบ และครบทุกขั้นตอนจะทำให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการบริหารสถานศึกษา

6. ควรจัดวางระบบการนิเทศให้ดี มี เครื่องมือที่ได้มาตรฐาน ชี้แจงแนะนำ กระบวนการที่จะพัฒนาครูหรือขอความร่วมมือไปยังสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเพื่อให้เข้ามาดูแลหรือวางระบบของโรงเรียนให้ถูกต้องและได้มาตรฐาน จะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพที่ดี

7. ควรจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรในการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ครูทำงานอย่างมีความสุข จัดแหล่งเรียนรู้ สื่อ เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีการเก็บข้อมูลจากหลายๆ แหล่งเพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

8. ควรจัดสรรและจัดหางบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ เพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างเร่งด่วน

9. ควรจัดทำคู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรโดยมีคณะกรรมการและใช้เครื่องมือที่เหมาะสม ในการดำเนินการควรทำตามขั้นตอนการวางแผน การปฏิบัติ การประเมินและการปรับปรุง

10. ควรมีการจัดประชุมอบรมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดเก็บระบบข้อมูลสารสนเทศโดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้เรื่องการจัดเก็บข้อมูลและระบบสารสนเทศมาให้ความรู้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ในการจัดทำระบบสารสนเทศใน สถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้สึกรักในการเป็นเจ้าของความรับผิดชอบและความผูกพันที่จะมุ่งมั่น ร่วมมือ ร่วมใจกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุผลตามสำเร็จ

11. ควรส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนตามมาตรฐาน คุณภาพการศึกษาและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

12. ควรให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมอบรม สัมมนาหรือประชุมพร้อมกันในการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมอบรม สัมมนาหรือประชุมพร้อมกันในการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ไม่ควรเน้นเฉพาะบุคลากรแกนนำ

13. ควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา นำไปสู่การปฏิบัติเป็นภารกิจประจำวัน สร้างแรงจูงใจการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีความผูกพัน ยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และเต็มใจที่จะปฏิบัติตามนโยบาย โดยถาวร จะส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติตลอดไป

14. ควรกำหนดแนวทางการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะต้องสร้างความร่วมมือ โดยเน้นการร่วมตัดสินใจของทุกฝ่ายเป็นการสร้างการยอมรับแผน ระบุการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคคล ต้องมุ่งให้ทุกคนตระหนักและรับผิดชอบตามหน้าที่และภารกิจของตนที่ต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามแนวทางที่กำหนดไว้ โดยให้การติดตามช่วยเหลือการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจริงจัง เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรเพื่อให้มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาดียิ่งขึ้น

2.2.2.2 การตรวจสอบคุณภาพ

1. ควรให้ความสำคัญ เร่งรัด กระตุ้น การใช้วงจรคุณภาพในขั้นตอนการตรวจสอบ และทุกขั้นตอนเพื่อให้ระบบการควบคุมคุณภาพเป็นระบบ ครบวงจร และส่งผลให้การบริหารระบบการประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น และ ควรเร่งรัดติดตาม นิเทศ และรายงานผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอและจริงจัง เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ควรสร้างความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือของครูและบุคลากรในการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และนำข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนมาเป็นข้อมูลในการจัดทำ การเขียนรายงานต้องชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญ โดยแสดงหลักฐาน ข้อมูล และผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องตรงเชื่อถือได้ ซึ่งได้จากกระบวนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตลอดปี โดยนำเสนอรูปแบบที่น่าสนใจเข้าใจง่ายและจะต้องจัดเก็บไว้ในระบบสารสนเทศของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องแสดงภาระความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนให้ทราบผลของการปฏิบัติงาน

3. ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น

4. ควรติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานอยู่ตลอดเวลา และจัดสรรบุคลากรให้มีจำนวนเพียงพอกับงาน มิฉะนั้นจะทำให้ครูและบุคลากรอื่นๆ รับภาระงานมากเกินไป

5. ควรจัดระบบสารสนเทศควบคู่ไปกับการดำเนินงานทุกขั้นตอนและจัดทำให้เป็นปัจจุบัน เพื่อสามารถใช้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาต่อไป

6. ควรให้ความสำคัญในการกำหนดแผนที่จะนำไปสู่การนิเทศกำกับติดตาม และจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกันและเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน ควรกำหนดให้มีการตรวจสอบและทบทวนเป็นกิจกรรมของทุกฝ่าย สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบและทบทวนตนเองให้เกิดขึ้นกับครูทุกคนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน

2.2.2.3 การประเมินคุณภาพ

1. ควรบริหารแบบให้บุคลากรมีส่วนร่วมโดยให้ครู อาจารย์ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน เพื่อจะได้กำหนดเกณฑ์หรือมาตรการร่วมกันและเป็นที่ยอมรับของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน

2. ควรมีการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าการพัฒนางานและพัฒนาตนเองของครูโดยดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

3. ควรรวบรวมผลการประเมินภายในมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผลในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงงานของตนเองต่อไป

4. ควรใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาและมีผู้ส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมตรวจสอบประเมินผล และร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษา

5. ควรผลักดันให้ครูในโรงเรียนพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา มีการประเมินภายในตามสภาพจริงแล้วปรับปรุงแก้ไขพร้อมที่จะรับการประกันจากภายนอก

6. ควรร่วมกำหนดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้มีการจัดงบประมาณในการพัฒนาสื่อให้เพียงพอสอดคล้องกับการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ เพื่อให้ครูผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพและการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนางานของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้นและการนำไปใช้ในการวางแผนต่อไป

2.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับครูหรือบุคลากรภายในโรงเรียน

2.2.3.1 การควบคุมคุณภาพ

1. ควรตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ภารกิจ และกระตือรือร้นที่จะปรับบทบาทหน้าที่ของตนเองแล้วรองรับการปฏิรูปการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทั้งทางด้านคุณภาพนักเรียน คุณภาพการเรียนการสอน และคุณภาพการบริหารจัดการ
2. ควรร่วมมือกับทุกฝ่ายในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา การกำหนดตัวบ่งชี้และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดคุณภาพทางการศึกษา
3. ควรมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีเจตคติเชิงบวก สถานศึกษาต้องทำงานร่วมกับชุมชนโดยเปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนได้ร่วมคิด ร่วมเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจเพื่อเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาให้โรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ

2.2.4 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ

2.2.4.1 การควบคุมคุณภาพ

1. ควรกระตุ้นให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของวงจรคุณภาพ โดยกำหนดเป็นนโยบาย จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในทุกปีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และนำวงจรคุณภาพมาใช้ทุกโรงเรียนอย่างจริงจังและควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน
2. ควรมีการสำรวจความพร้อมของสถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียน โดยการให้ความช่วยเหลือติดตามผลการดำเนินงานในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในลักษณะเอกสารเผยแพร่ วิทยุทัศน์หรือ เผยแพร่ความรู้ผ่านระบบทางไกล การจัดอบรมและการสัมมนาทางวิชาการ โดยส่งเสริมให้โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและบุคลากรภายนอกได้เข้ามามีส่วนร่วม เป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
3. ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านอัตราค่าจ้างครู อาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ด้านเทคโนโลยี และ ควรส่งเสริมงบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษาดูงาน อบรม สัมมนาประชุมเชิงปฏิบัติการตามความต้องการของโรงเรียนอย่างเพียงพอ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่โรงเรียนในการประเมินคุณภาพภายใน
4. ควรทบทวนเรื่องการจัดสรรอัตราค่าจ้างครู โดยเฉพาะครูประจำวิชาที่ขาดแคลนและให้เพียงพอตามเกณฑ์ที่กำหนด หรือการบรรจุ การรับย้ายโดยให้เป็นไปตามความขาดแคลนและความต้องการของโรงเรียน
5. ควรจัดประชุมอบรมเกี่ยวกับการบริหารงานตามมาตรฐานโรงเรียนให้แก่ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาได้ทราบและเข้าสู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง มิใช่รับทราบแต่เพียงนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานตามเอกสาร

6. ควรวางแผน จัดทำแผนงานที่ชัดเจนในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ มีความตระหนักและมีทักษะสำหรับการออกแบบ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

7. ควรส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนกำหนดและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนของตนเอง ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของโรงเรียน ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้โรงเรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองให้ถึงขีดสุด ซึ่งจะเกิดความหลากหลายในการจัดการศึกษา และส่งผลต่อการพัฒนาจุดเด่นของแต่ละโรงเรียน อันจะก่อให้เกิดเอกลักษณ์และรูปแบบการจัดการศึกษาของตนเอง

8. ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการรวมกลุ่มกัน เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายการทำงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การทำงานเกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันทางวิชาการและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยในการทำงานด้านนี้

2.2.4.2 การตรวจสอบคุณภาพ

1. ควรให้การนิเทศ กำกับ ติดตามเกี่ยวกับการประเมินภายใน ตั้งแต่ขั้นการเตรียมการ การดำเนินการตามขั้นตอนคุณภาพ โดยเฉพาะการตรวจสอบประเมินผลและการนำผลมาปรับปรุงและพัฒนางานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. ควรดำเนินการตรวจสอบระบบประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนและจัดให้มีการอบรมทั้งผู้บริหาร โรงเรียนและครูเพื่อนำความรู้ที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบต่อไป

3. ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยควรมีการประเมินตรวจสอบและการมีกิจส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และมีการกำกับ ติดตามผลอย่างจริงจัง

4. ควรได้มีการติดตาม ตรวจสอบให้กำลังโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.2.4.3 การประเมินคุณภาพ

1. ควรพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียนให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประเมินภายในทุกคนทุกระดับ

2. ควรดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน ในด้านการตรวจสอบภายในและการประเมินตนเองทุกชั้นตอน การดำเนินงานควรมีการตรวจสอบภายนอก มีการช่วยเหลือโรงเรียนอย่างมีระบบแบบแผนและต่อเนื่อง

3. ควรจัดให้มีคณะนิเทศ กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ โรงเรียนในการประเมินคุณภาพภายใน

ตอนที่ 3 สรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ทอิกมาน

จากการรวบรวมงานวิจัยตั้งแต่ปี 2542 – 2547 จำนวน 100 เรื่อง พบว่า มีงานวิจัยที่สามารถนำมาสังเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษา กับตำแหน่งผู้ปฏิบัติงาน และ ขนาดโรงเรียน 28 เรื่อง ตามตาราง 4 และ 5 ดังนี้

ตาราง 4 แสดงอิทธิพลของการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง

ลำดับ งาน วิจัย	ชื่อผู้วิจัย	การประกันคุณภาพการศึกษา	ขนาด กลุ่ม ตัวอย่าง	ค่าสถิติ	ขนาด อิทธิพล
3	กิ่งแก้ว เกิดในมงคล	ปัญหาการดำเนินงานการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	184	$t=1.86$	.535
8	จรุงทิพย์ ศรีโคตา	ความวิตกกังวลต่อการเตรียมรับ การประเมินคุณภาพการศึกษา	369	$t=5.09$	.632
16	ชวลิต ศรีพวงผกาพันธ์	ปัญหาการดำเนินงานตามนโยบาย การประกันคุณภาพทางการศึกษา	346	$t=0.63$	.084
17	ชัตทวัน ชนะชัย	สภาพการบริหารการประกัน คุณภาพการศึกษา ปัญหาการบริหารการประกัน คุณภาพการศึกษา	383	$t=2.392$ $t=-.476$	.380 -.070
35	บุญก่าย นิยมกุล	การดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษา	372	$F=1.415$	.134
40	ประจวบ เชียงสิน	ความคิดเห็นต่อมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก	458	$t=4.57$	.482
41	ปรีชา จันทร์สวัสดิ์	สภาพการดำเนินงานด้านกระบวนการ บริหารจัดการตามมาตรฐาน การศึกษา ปัญหาการดำเนินงานด้านกระบวนการ บริหารจัดการตามมาตรฐาน	353	$F=11.494$ $F=13.293$	.232 .266

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ งานวิจัย	ชื่อผู้วิจัย	การประกันคุณภาพการศึกษา	ขนาด กลุ่ม ตัวอย่าง	ค่าสถิติ	ขนาด อิทธิพล
42	ปัญญา ประเสริฐศรี	ความพร้อมในการประเมินคุณภาพ ภายนอก	164	F=0.55	.086
48	พิทักษ์ ภิรมย์ไกรภักดิ์	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ คณะกรรมการการประถมศึกษา ความคาดหวังต่อการดำเนินงาน ของคณะกรรมการการประถมศึกษา	304	t=1.789 t=3.041	.213 .362
50	พินิจ ศรีเร	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษา	207	t=1.8	.346
64	วรรณิ ดีประชา	ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพตามเกณฑ์ มาตรฐาน3 องค์ประกอบ ความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน การประกันคุณภาพตามเกณฑ์ มาตรฐาน7 ปัจจัย	256	t =1.066 t =.908	.145 .123
72	สงกรานต์ โสระสิงห์	ความพร้อมในการประเมินคุณภาพ ภายนอก	540	F=.9	.042
73	สมเกียรติ พละจิตต์	สภาพการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในโรงเรียน ปัญหาการดำเนินงานการประกัน คุณภาพภายในโรงเรียน	714	t=0.43 t=0.31	.034 .025
86	สุพัฒน์ พรมวัง	สภาพการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน ปัญหาการดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน	294	F=.29 F=3.31	.031 .107

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ งานวิจัย	ชื่อผู้วิจัย	การประกันคุณภาพการศึกษา	ขนาดกลุ่ม ตัวอย่าง	ค่าสถิติ	ขนาด อิทธิพล
94	เหมวรรณ สุนทรวัฒนกุล	ความคิดเห็นในการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาตามแนว ปฏิบัติ 8 ประการ	382	$t=-1.8$	-.226
		ความคิดเห็นในการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาตาม เกณฑ์และตัวชี้คุณภาพ 7 ปัจจัย		$t=-.27$	-.034
ค่าขนาดอิทธิพลรวม					3.929
ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล					.179

ผลการวิเคราะห์ตาราง 4 พบค่าขนาดอิทธิพลของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง จำนวน 22 ค่า จากงานวิจัย 15 เรื่อง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .179 ค่าขนาดอิทธิพลของการประกันคุณภาพการศึกษาด้านความวิตกกังวลต่อการเตรียมรับการประเมินคุณภาพการศึกษา มีค่าสูงสุด .632 รองลงมาคือ ด้านปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่า .535 และ ด้านความคิดเห็นต่อมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก มีค่า .482 และขนาดอิทธิพลที่มีค่าต่ำที่สุดคือด้านความคิดเห็นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวปฏิบัติ 8 ประการ มีค่า -.226

ตาราง 5 แสดงอิทธิพลของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ลำดับ งานวิจัย	ชื่อผู้วิจัย	การประกันคุณภาพการศึกษา	ขนาด กลุ่ม ตัวอย่าง	ค่าสถิติ	ขนาด อิทธิพล
1	กฤษฎา กุ่มมะสุวรรณ	สภาพการดำเนินงานการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ปัญหาการและอุปสรรคการดำเนิน งานการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา	328	F=46.88 F=35.18	.473 .422
6	แก้วเวียง วิโรจน์รัตน์	การดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายในโรงเรียน	315	F=14.46	.291
8	จรุงทิพย์ ศรีโคตา	ความวิตกกังวลต่อการเตรียมรับ การประเมินคุณภาพการศึกษา	369	F=27.63	.362
9	จอมพล แก้วขวัญ	การดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียน	272	F=5.084	.251
17	ซัดทวัน ชนะชัย	สภาพการบริหารการประกันคุณภาพ ปัญหาการบริหารการประกันคุณภาพ	383	F=.313 F=3.203	.041 .129
34	บรรเจิด นิ่มศิริ	ปัญหาการดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษา	131	F=4.05	.295
35	บุญก่าย จิมกุล	การดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษา	372	F=1.368	.132
37	ประกิต แฟมไรสง	สภาพการดำเนินงานตามนโยบาย การประกันคุณภาพการศึกษา	653	F=0.023	.012
39	ประคอง เทียมแข่งฮวด	ระดับปฏิบัติด้านมาตรฐานการเรียน การสอนตามนโยบายประกัน คุณภาพการศึกษา ระดับปัญหาด้านมาตรฐานการเรียน การสอนตามนโยบายประกัน คุณภาพการศึกษา	211	F=20.279 F=7.728	.404 .263

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ งานวิจัย	ชื่อผู้วิจัย	การประกันคุณภาพการศึกษา	ขนาด กลุ่ม ตัวอย่าง	ค่าสถิติ	ขนาด อิทธิพล
41	ปรีชา จันทร์สวัสดิ์	สภาพการดำเนินงานด้านกระบวนการ การจัดการจัดการตามมาตรฐาน ปัญหาการดำเนินงานด้านกระบวนการ การจัดการจัดการตามมาตรฐาน	353	F=1.722 F=7.077	.096 .197
42	ปัญญา ประเสริฐศรี	ความพร้อมในการประเมินคุณภาพ ภายนอก	164	F=0.581	.085
45	พนินาฏ วงศ์สุวรรณ	การปฏิบัติงานการประกัน คุณภาพการศึกษา	215	t=4.074	.566
47	พิทยา คงนาน	สภาพการดำเนินงานด้านกระบวนการ การตามมาตรฐานโรงเรียน ปัญหาการดำเนินงานด้านกระบวนการ การตามมาตรฐานโรงเรียน	525	F=6.61 F=8.91	.158 .183
48	พิทักษ์ ภิรมย์ไกรภักดิ์	ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของ คณะกรรมการการประถมศึกษา ความคาดหวังต่อการดำเนินงาน ของคณะกรรมการการประถมศึกษา	304	F=1.797 F=2.162	.109 .119
50	พินิจ ศรีเร	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษา	207	t=-3.27	-.469
55	มงคล ชูทิพย์	สภาพการวางแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนตามแนวทาง การประกันคุณภาพการศึกษา	272	F=5.974	.206
70	วินัย เดชมงคลวัฒนา	ความรู้ ความเข้าใจการประกัน คุณภาพการศึกษา ปัญหาและอุปสรรคการประกัน คุณภาพการศึกษา	435	F=8.211 F=5.473	.191 .157

ตาราง 5 (ต่อ)

ลำดับ งานวิจัย	ชื่อผู้วิจัย	การประกันคุณภาพการศึกษา	ขนาดกลุ่ม ตัวอย่าง	ค่าสถิติ	ขนาด อิทธิพล
71	ศรีสุภาวศ์ หอมไกรลาส	การดำเนินงานประกันคุณภาพ คุณภาพการศึกษา	322	F=2.53	.216
72	สงกรานต์ โสระสิงห์	ความพร้อมในการประเมินคุณภาพ ภายนอก	540	F=2.13	.090
73	สมเกียรติ พละจิตต์	สภาพการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในโรงเรียน ปัญหาการดำเนินงานการประกัน คุณภาพภายในโรงเรียน	714	F=5.03 F=2.24	.123 .083
74	สมชัย ละครวงษ์	การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพ การศึกษาด้านมาตรฐานการเรียนการสอน	353	F=4.51	.158
86	สุพัฒน์ พรมวัง	สภาพการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน ปัญหาการดำเนินงานการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน	294	F=1.57 F=3.47	.104 .153
91	สุรินทร์ อสุระพงศ์	การดำเนินงานตามกระบวนการ บริหารระบบคุณภาพของโรงเรียน	331	F=3.5	.123
				ค่าขนาดอิทธิพลรวม	5.723
				ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล	.179

ผลการวิเคราะห์ตาราง 5 พบค่าขนาดอิทธิพลของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานจำแนกตามขนาดโรงเรียน จำนวน 32 ค่า จากงานวิจัย 23 เรื่อง มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .179 ค่าขนาดอิทธิพลของการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่าสูงสุดเท่ากับ .566 รองมาด้านสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่า .473 และ ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเท่ากับ .422 ขนาดอิทธิพลที่มีค่าต่ำที่สุดคือด้านการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา มีค่า -.469

ตาราง 6 การทดสอบนัยสำคัญของค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลด้วยการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแปรปรวน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้นที่ศึกษา	N	$\sum d$	$\bar{d}$	S.D.	S_d
ตำแหน่ง	15	3.929	.179	.209	.044
ขนาดโรงเรียน	23	5.723	.179	.175	.031

ผลการวิเคราะห์ตาราง 6 พบว่า ค่าเฉลี่ยอิทธิพลของการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปรตำแหน่งและขนาดโรงเรียนมีค่าเท่ากัน เท่ากับ .179 โดยมีค่าความแปรปรวนของขนาดตำแหน่งเท่ากับ .044 และค่าความแปรปรวนของขนาดโรงเรียนเท่ากับ .031

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) และ การวิเคราะห์ห่อภิมาณ(Meta Analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหานั้นเป็นการบรรยายสรุปข้อมูลเบื้องต้นสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนเทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมาณจะเสนอข้อมูลงานวิจัยโดยใช้สถิติวิเคราะห์ที่แสดงเป็นตัวเลขหรือปริมาณเพื่อเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลของการประกันคุณภาพการศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ห่อภิมาณ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย

ปริญญานิพนธ์ระดับปริญญาโท ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา พิมพ์เผยแพร่ในระหว่างปีการศึกษา 2542-2547 จำนวน 100 เรื่อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่เป็นงานวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

2.1 การสำรวจงานวิจัยใช้วิธีสำรวจรายชื่องานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ผลิตผลงานวิจัยตั้งแต่ปีการศึกษา 2542-2547 จากสิ่งพิมพ์ของหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ หนังสือรวบรวมบทคัดย่อ วิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษาจากการสืบค้นหัวข้อวิทยานิพนธ์จากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ และจากการใช้บริการสืบค้นข้อมูลระหว่างมหาวิทยาลัย

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากหอสมุดแห่งชาติ และหอสมุดของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร สามารถรวบรวมและนำมาใช้สังเคราะห์จำนวน 100 เรื่อง

2.3 การบันทึกข้อมูลงานวิจัยลงในแบบสรุปลักษณะรายละเอียดของงานวิจัยเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการสังเคราะห์ด้วยเทคนิควิเคราะห์เนื้อหา

2.4 การพิจารณาคัดเลือกงานวิจัยเชิงเปรียบเทียบและเชิงสหสัมพันธ์ที่มีสถิติทดสอบสมมติฐานที่คุณสมบัติตามเกณฑ์สามารถนำมาสังเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมาณจำนวน 28 เรื่อง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคำนวณ และวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อตอบปัญหา หรือ วัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

3.1 การวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนข้อมูลเบื้องต้นใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ จำนวน และร้อยละ และการบรรยายสรุปเนื้อหาจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะงานวิจัยแต่ละเรื่อง

3.2 การเปรียบเทียบตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้สูตรของกลาสในการหาค่าขนาดของอิทธิพล และค่าความแปรปรวนของขนาดอิทธิพล

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สรุปข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

จากการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สถาบันที่ศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากที่สุด คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีการศึกษาที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุดคือ คือปี พ.ศ. 2546 สาขาวิชาที่ทำการศึกษเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากที่สุด คือ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ประเภทของการวิจัยที่มากที่สุด คือ การวิจัยเชิงสำรวจ การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มากที่สุด คือการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มตัวอย่างที่พบมากที่สุดเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแปรตามที่ศึกษามากที่สุดการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา งานวิจัยที่มีการตั้งสมมติฐานแบบสองทางมีมากที่สุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า มีการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย มากที่สุด การรวบรวมงานวิจัยจากการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยวิธี IOC กับ ความเชื่อมั่น มีมากที่สุด สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุดคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบสมมติฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมากที่สุดคือ การใช้ t-test

ตอนที่ 2 สรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการสังเคราะห์ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 82 เรื่อง พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเมื่อจำแนกตามตำแหน่งพบว่า ผู้บริหารและครูมีระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพอยู่ในระดับมาก รองมาเป็นระดับปานกลาง โดยไม่พบการทำงานในระดับน้อย และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบความคิดเห็นที่แตกต่างและไม่แตกต่างกัน โดยงานวิจัยส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน นอกจากการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ยังพบงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพ โดยผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และพบงานวิจัยที่แสดงระดับ

ปัญหาน้อยเพียงเรื่องเดียว เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบครูและผู้บริหารในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันทั้งนี้ยังพบงานวิจัยที่ศึกษาถึงความพร้อมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพ โดยพบความพร้อมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบผลการวิจัย ที่แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างและไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 สรุปผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมาณ

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามตัวแปร ตำแหน่งและขนาดโรงเรียน พบความเท่ากันของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลเท่ากับ .179 โดยค่าขนาดอิทธิพล ตำแหน่ง มีจำนวน 22 ค่า จากงานวิจัย 15 เรื่อง และค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลขนาดโรงเรียน มีจำนวน 32 ค่า จากงานวิจัย 23 เรื่อง ซึ่งมีค่าความแปรปรวนที่ต่างกัน โดยตัวแปรตำแหน่งมีค่าความแปรปรวนมากกว่า เท่ากับ .044 และตัวแปรขนาดโรงเรียนมีค่าความแปรปรวนเท่ากับ .031

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา พบงานวิจัย ส่วนใหญ่ศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ร่องมาเป็นการศึกษาสภาพปัญหาในการประกันคุณภาพ การศึกษาความพร้อมในการดำเนินงาน และ ศึกษาความรู้ ความเข้าใจในการประกันคุณภาพ ตามลำดับ โดยพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กำหนดหลักการและความมุ่งหมายของการ จัดการศึกษาที่ต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพ ที่โรงเรียนต้องจัดให้มีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในและประเมินคุณภาพ ภายในสถานศึกษาทุกปี พร้อมทั้งให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อสร้างความมั่นใจว่า ผู้เรียนไม่ว่า จะอยู่ในท้องถิ่นใดก็ตาม จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน (สมศ. 2546 : 8) ทำให้สถานศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา และมุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากร ภายในสถานศึกษา มีการจัดทำคู่มือพัฒนาบุคลากรทุกระดับให้มีความรู้ รวมทั้งการประชุมปฏิบัติการ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ทั้งที่จัดโดยหน่วยงานต้นสังกัดและจัดภายใน แต่ละสถานศึกษา พร้อมทั้งมีการประชุมร่วมกันระหว่างสถานศึกษาต่างๆ ในแต่ละสหวิทยาเขต เพื่อ พัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ (อนุศักดิ์ สมิตสันต์. 2546 : 15) ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ รัตนา สนั่นเอื้อ (2546) ที่พบการดำเนินงานประกันคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก มีการจัดทำแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา วิเคราะห์ภารกิจและขอบข่ายงาน การจัดการศึกษาของ

โรงเรียน การจัดทำมาตรฐานโรงเรียนและมาตรฐานการเรียนการสอน การทำความเข้าใจกับบุคลากร คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการประกันคุณภาพตลอดจนจัดทำคู่มือการใช้มาตรฐาน ของโรงเรียน และผลการวิจัยของ พินิจ ศรีเร (2543) ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการจัด การศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการจัด การศึกษา อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ เจษฎาวุฒิ พัวพันสวัสดิ์ (2546) ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครู มีการพัฒนามาตรฐานการศึกษาดำเนินการในการประกันคุณภาพอยู่ใน ระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ยังพบผลการสังเคราะห์งานวิจัยการประกันคุณภาพ การศึกษาที่ศึกษาความพร้อมของสถานศึกษา และ ความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการประกันคุณภาพ โดยงานวิจัยส่วนใหญ่แสดงความพร้อม ความรู้ และความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ใน ระดับมาก สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความพร้อมของสถานศึกษาในการอบรมบุคลากรให้มีความเข้าใจที่ ถูกต้องต่อการดำเนินการประกันคุณภาพ ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ นัตรชัย ผ่องสุวรรณ (2544) ที่ศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาในการประกันคุณภาพ พบว่า ครูใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการรับรอง มาตรฐานคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับสูง และผลการวิจัยของ อรทัย ชุมพลกุล (2545) ศึกษาการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการประกัน คุณภาพในระดับมาก โรงเรียนมีสภาพและความพร้อมด้านการปฏิบัติการด้านปฏิรูปการเรียนรู้ของ ผู้เรียน สภาพการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ สภาพการบริหารจัดการ สภาพความพร้อมของ บุคลากร และสภาพความพร้อมด้านสื่อ นวัตกรรมและงบประมาณ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้เมื่อจำแนกตามตัวแปรตำแหน่งที่ศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการดำเนินงานการประกัน คุณภาพอยู่ในระดับมาก รองมาเป็นระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นแกน หลักในการบริหารและดำเนินการร่วมกับแกนนำอื่นๆ ในการผลักดัน ส่งเสริม สนับสนุนและประสาน ให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องภายนอก ร่วมกันทำงานเป็นทีม เพื่อพัฒนาระบบ การกันคุณภาพ สอดคล้องกับบทบาทของผู้บริหารในการจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลให้มีการประกันคุณภาพภายในที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้บริหาร ควรจะเป็นแกนนำในการจัดทำแผน รวมทั้งกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผน การนำผลจากการ ประเมินตนเองมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา และการรายงานผลให้สาธารณชนรับทราบ (อนุศักดิ์ สมิตสันต์, 2546 : 26) ทั้งนี้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2544:61) ได้ เสนอยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ว่าเป็นองค์ประกอบและเงื่อนไขสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ไม่ว่าจะใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในแบบใดก็ตาม ถ้าจะทำให้สำเร็จ ผู้บริหารจะต้องเห็น ความสำคัญในการดำเนินงานการประกันคุณภาพ เข้ามาบริหารจัดการและมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นและคอย ติดตาม กำกับดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานให้มีความต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ จอมพล แก้วขวัญ (2547) ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครู

ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าในโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรดำเนินการ ได้อย่างเต็มความรู้ ความสามารถ บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีการจัดระบบบริหารงานที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปัจจุบัน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรตำแหน่งครู พบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก รองมาเป็นระดับปานกลาง เช่นเดียวกับผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องมาจากครูและบุคลากรในสถานศึกษา ถือเป็นผู้ปฏิบัติงานหลักในการดำเนินงานของโรงเรียน มีบทบาทร่วมกันในการดำเนินการประกันคุณภาพ ดังเช่นที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546:19) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ความร่วมมือของบุคลากรมิได้เป็นเรื่องของคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ และมีใช้การดำเนินงานแบบต่างคนต่างทำ แต่เป็นเรื่องที่ทุกคนจะต้องทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาที่ต้องการ โดยจะต้องร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วางแผนการทำงาน ออกแบบการประเมินตนเอง และช่วยกันพัฒนาปรับปรุงก็จะทำให้การประกันคุณภาพภายในมีความต่อเนื่องและยั่งยืน แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบงานวิจัยที่ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการประกันคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพและแนวทางในการดำเนินงานที่สร้างความสับสน ความไม่เข้าใจ ให้เกิดขึ้นกับครู อาจารย์ และผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งกระบวนการเผยแพร่ในเรื่องดังกล่าว ยังไม่สร้างความตระหนักในการกิจที่ต้องปฏิบัติ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาหลายแห่งมีความรู้สึกต่อต้านในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากความไม่เข้าใจในหลักการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของการใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการก็เป็นได้ (จำรูญ เรืองขจร. 2543 : 42) ดังจะเห็นได้จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาถึงสภาพปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ดังที่ จำรัส นองมาก (2550 : ออนไลน์) ได้สรุปถึงสภาพปัญหาการประกันคุณภาพในปัจจุบันที่เกิดขึ้น เนื่องมาจากการไม่เข้าใจในการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างแท้จริง ทำให้นำไปปฏิบัติได้ไม่ถูกต้อง รวมทั้งการดำเนินการอย่างไม่ต่อเนื่องอันเนื่องมาจากการไม่นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุง หรือผู้ถูกประเมินไม่ยอมรับความจริงในด้านการประเมิน ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ ชวลิต ศรีพวงผกาพันธุ์ (2543) ที่ศึกษาระดับปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียน พบว่า ข้าราชการครูมีปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องมาจาก ครู อาจารย์ขาดความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา และขาดแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเอง เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบความคิดเห็นต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีผลสอดคล้องและไม่สอดคล้องกัน โดยพบความคิดเห็นที่แตกต่างมากกว่า ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีจำนวนบุคลากรในโรงเรียนครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ทำให้ภาระ

รับผิดชอบในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาไปอยู่กับครูบางคน เป็นผลให้ภาระในการทำงานมีมากทำให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่มีบุคลากรจำนวนมาก มีการมอบหมายงานอย่างชัดเจน เป็นผลให้ความคิดเห็นของครูต่อการดำเนินการประกันคุณภาพแตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีบุคลากรมาก การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีการมอบหมายภาระหน้าที่ต่างๆ ให้คณะครูหลายมีส่วนร่วมกันรับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารจะเป็นผู้เฝ้ากำกับติดตามงานต่างๆ ของโรงเรียนมากกว่าการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองย่อมมีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กที่มีบุคลากรน้อย ผู้บริหารและครูต้องทำงานร่วมกันเมื่อประสบปัญหาอุปสรรคในการทำงานก็สามารถทราบถึงสาเหตุและหาแนวทางแก้ปัญหาได้ทันที จึงทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน

จากผลการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ห่อภิมาณจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา พบว่าตัวแปรตำแหน่งและตัวแปรขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่เท่ากัน เท่ากับ .179 แสดงให้เห็นถึงสถานภาพตำแหน่งและขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน ส่งผลถึงความคิดเห็นต่อการประกันคุณภาพที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการสังเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเมื่อพิจารณาถึงขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ ดวงดาว ทองผ่อง (2545) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์เนื้อหาเมื่อจำแนกตามสถานภาพที่แตกต่างกันพบว่าครูและผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพไม่แตกต่างกัน โดยพบผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะค่าความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลตำแหน่งเท่ากับ .044 ซึ่งได้จากค่าขนาดอิทธิพลจำนวน 22 ค่า จากงานวิจัย 15 เรื่อง ซึ่งมากกว่าค่าความแปรปรวนของขนาดโรงเรียนที่มีค่าเท่ากับ .031 ซึ่งได้จากค่าขนาดอิทธิพลจำนวน 32 ค่า จากงานวิจัย 23 เรื่อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เสนอแนะในการจัดฝึกอบรมการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักในความสำคัญของการประกันคุณภาพ ดังนั้น โรงเรียนในฐานะหน่วยการจัดการศึกษาควรส่งเสริมการอบรม สัมมนา และจัดทำคู่มือการประกันคุณภาพ ให้กับผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้เกี่ยวข้องและผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานภายในสถานศึกษา ด้านการควบคุมคุณภาพ การศึกษา ด้านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา
2. จากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพในระดับมาก ในขณะที่ครูมีการดำเนินงานในด้านการตรวจสอบและการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น โรงเรียนและผู้บริหารควรมีนโยบายในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีการดำเนินงานครบทุกด้าน โดยมีการกำหนดกรอบในการทำงานและจัดแผนงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
3. จากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า ผู้ดำเนินงานปฏิบัติการด้านการประกันคุณภาพมีความต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากรในการดำเนินงาน ดังนั้น โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนทรัพยากรสนับสนุนในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทำงานอย่างมีความสุข
4. จากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า การจัดระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญในการเผยแพร่ข่าวสารและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนได้ทราบอย่างชัดเจน ดังนั้น โรงเรียนและผู้บริหาร ควรให้ความสำคัญในการวางระบบสารสนเทศ และมีการปฏิบัติ พัฒนางานสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างระดับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพ เช่น มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ ฯลฯ
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยดำเนินการวิจัยเชิงทดลองเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น
3. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้แนวทางการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยเทคนิคอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล สุตาประเสริฐ. (2547). *สาเหตุที่ต้องประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา*. (ออนไลน์)
แหล่งที่มา: <http://thaiedresearch.org>. วันที่สืบค้น 30 กันยายน 2547.
- กรมวิชาการ. (2542). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ
- กรมสามัญศึกษา. (2545). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมิน
คุณภาพภายนอก*. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาหัวหน้าหน่วยงานศึกษานิเทศก์จังหวัด
กรมสามัญศึกษา.
- . (2545). *เอกสารการสัมมนาครูและบุคลากรทางการศึกษา*. กรมสามัญศึกษา.
- . (2542). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพ
ภายนอก*. กรมสามัญศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *เลี้ยงเด็ก เลี้ยงชาวบ้าน เลี้ยงครู* สู่ก้าวอย่างอย่างมั่นคงในการปฏิรูป.
กรุงเทพฯ: ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา.
- . (2545). *เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2542-2543, กรกฎาคม-พฤศจิกายน). *รายงานความก้าวหน้าการปฏิรูปการศึกษาในรอบ 16
เดือน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อม
รับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- จรัส นองมาก. (2543, ตุลาคม). *การประกันคุณภาพการศึกษาจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงในเชิง
ประจักษ์*. วิชาการ. 3(10):34-44.
- . (2544, พฤศจิกายน). *ปฏิบัติการ ประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชันพรีนติ้ง.
- . (2545). *คู่มือการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน*.
- . (2550). *ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาในการรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 2*.
(ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.onesqa.or.th>. วันที่สืบค้น 20 พฤษภาคม 2550.
- จิราภรณ์ มูลมั่ง. (2537). *การสังเคราะห์งานวิจัยทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ.

- ชัยยงค์ วัจวงศ์ทอง.(2521-2540). สองทศวรรษแห่งการวิจัยของภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โชติ เพชรชื่น. (2529). เทคนิคการวิเคราะห์ห่อถักในวิธีการแสวงหาข้อเท็จจริงเชิงปริมาณและคุณภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณ อัญชัน ชิตสุข. (2521-2533). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐพล ชุมารฐายี. (2545). บันไดสู่การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท บั๊ค พอยท์ จำกัด.
- คุณฤทัย โยเหลา. (2547). ความคิดรวบยอดของการวิเคราะห์เมตต้า : เอกสารประกอบการบรรยายที่สถาบันราชประชาสมาสัย กระทรวงสาธารณสุข.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวาณิช. (2542, กรกฎาคม – ธันวาคม). “การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ห่อถักและการวิเคราะห์เนื้อหา. *วิธีวิทยาการวิจัย*. 12(2) : 1 - 14.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *การวิเคราะห์ห่อถัก*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2545, กันยายน – ธันวาคม). การเชื่อมโยงองค์ความรู้จากการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อถัก. *วิธีวิทยาการวิจัย*. 15(5) :295-319.
- นัยนา ตันติวิสุทธิ. (2546). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพบุลย์ แจ่มพงษ์. (2541,มิถุนายน). การประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.8(7):37-42.
- ไพบุลย์ อ่อนมั่ง. (2544). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของพฤติกรรมสุขภาพโดยการวิเคราะห์แบบเมตต้า. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธเนศ จำเกิด. (2543, กันยายน). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : มโนทัศน์ที่จำเป็นต้องทบทวน. *วิชาการ*. 3(9): 72.
- . (2547). รายงานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.thaiedresearch.org/article/info2.php?id=61>. วันที่สืบค้น 30 กันยายน 2547.

- บัณฑิต แทนพิทักษ์. (2543, ตุลาคม-ธันวาคม). "การประเมินภายในของสถานศึกษา," *นิตยสารการศึกษา*. 1(3): 30-44.
- . (2544). "การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา," ใน *รวมบทความการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์.
- ยิ่ง กิริติบุรณะ. (2543, มีนาคม-มิถุนายน). การประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 28(3): 33-45.
- ยุวดี บุญยศรีสวัสดิ์. (2529). ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง: การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วรภัทร ภูเจริญ. (2543). *คู่มือ ISO 9000 สำหรับผู้บริหารการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วารินทร์ สิ้นสูงสุด. (2542). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สยามมิตรการพิมพ์.
- . (2543). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สยามมิตรการพิมพ์.
- วีระยุทธ์ นันทเสน. (2544). การวิเคราะห์งานวิจัยทางการเรียนการสอนด้านทักษะการอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระหว่างปีพ.ศ. 2531-2541.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2545). *คุณภาพ : ความสำเร็จที่ต้องเริ่มจากภายในสถานศึกษา : การประชุมวิชาการงานบริหารสัมพันธ์ ครั้งที่ 26*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และ เฉลิมชัย หาญกล้า. (2546, มกราคม). *คุณภาพ : ความสำเร็จที่ต้องเริ่มจากภายในสถานศึกษา*. *วิชาการ*. 6(1) : 50.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *แนวคำนึงงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศิริยุภา พูลสุวรรณ. (2530). *การศึกษาประสิทธิภาพของสื่อการสอนโดยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ*. ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, อุดลำนาร.
- . (2541, ธันวาคม). การสังเคราะห์ผลการวิจัยตามนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษา. *วิชาการ*. 1(12) : 12-18.

สงบ ลักษณะ. (2547). *แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา:

<http://arc.ripb.ac.th/edu-homepage/pakunkunapub.html>. วันที่สืบค้น 30 กันยายน 2547.

สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์. (2544). *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. จตุพร ดีไซน์.

สมนึก ดาดี. (2545, พฤษภาคม). *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา*. ครูเชียงราย. 38(239).

สมศักดิ์ สันธะระเวชญ์. (2541, ตุลาคม). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. วิชาการ. 1(10).

สมหมาย จันทรเรือง. (2544 กันยายน). *พัฒนาการการศึกษาไทย อดีต ปัจจุบัน และในสหัสวรรษใหม่*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สัญญา เศรษฐพิทยากุล. (2541). *การออกแบบระบบการสอนในสถาบันการศึกษา*. 22(3):8-9.

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. *กรอบการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินภายนอก*. วิชาการ. 5(9).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ : บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.

----- . (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2544). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ : สกยบู้กดส์.

----- . (2546). *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

----- . (2546). *ผลงานวิจัยด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.

สุภางค์ จันทวานิช. (2540). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2543). *บทสรุปรายงานการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : บางกอกบล๊อค.

สุนทร พูนพิพัฒน์. (2542, มกราคม – มิถุนายน). *พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติและรูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษา*. *รังสิตสารสนเทศ*. 5(1): 7.

- สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ. (2542, มิถุนายน-ธันวาคม). การประกันคุณภาพการศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *ประกันคุณภาพ*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 1(1).
- สุกัลยา ธรรมรักษา. (2546, กันยายน-ธันวาคม). *สาระสำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพ
การศึกษา*. วิชาการ. 23(3).
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. (2546). *โรงเรียนกับการประกันคุณภาพ*. วิชาการ. 2(46).
- อัญญา ไสสุก. (2544, กุมภาพันธ์). การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างไรและเพื่อใคร. *ศาสนรัฐ
ประศาสนศาสตร์*. 3(13).
- อำรุง จันทวานิช. (2542, เมษายน-มิถุนายน). แนวคิดการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ. *รัฐสารวิจัย*. 41(2).
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2545). *การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การประชุม
วิชาการงานบริหารสัมพันธ์ ครั้งที่ 26*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2531). *การวิเคราะห์การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ*.
กรุงเทพฯ : หจก. ฟันนี่พลับพลึง.
- อุทุมพร จามรมาน. (2527). *การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2531). *การวิเคราะห์การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ*.
กรุงเทพฯ : หจก. ฟันนี่พลับพลึง.
- (2531). *การสังเคราะห์งานวิจัย : เชิงปริมาณ*. กรุงเทพฯ : หจก. ฟันนี่พลับพลึง.
- Carter, C. & Davidson, A. (1998). "Quality Assurance in Scottish Higher Education" *Quality
Assurance in Higher Education: An International Perspective*. 99 (November): 57-
68.
- Geoffrey, D. D. (1994). *Developing Quality Systems in Education*. New York: Routledge.
- Glass, G. V. et al. (1981). *Meta-Analysis in Social Research*. California : Sage Publication, Inc.
1981.
- Kelly, A. G. (2004). *Meta-analysis*. (Online). Available: <http://www.pitt.edu>. Retrieved
September 30, 2004.
- Mullen, Brian. (1989). *Advanced Basic Meta-Analysis*. New Jersey: Lawrence Erlbaum
Associates, Inc.

ภาคผนวก ก

รายชื่องานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

รายชื่องานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา
ปี พ.ศ. 2542 - 2547 จำนวน 100 เรื่อง

ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	ปี	สถาบัน
1	กฤษฎา กุ่มมะสุวรรณ	การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จ. ปทุมธานี	2545	สถาบันราชภัฏ พระนคร
2	กาญจนา ศรีทอง	ตัวแปรที่สัมพันธ์กับความพร้อมของผู้บริหารใน การประเมินคุณภาพภายในเพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2547	มศว.
3	กิ่งแก้ว เกิดในมงคล	ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี	2547	สถาบันราชภัฏ รำไพพรรณี
4	กฤษริ เต็มเปี่ยม	การเตรียมความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาสังกัดครอวิทยาลัย อาชีวศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร	2546	สถาบัน พระจอมเกล้า ลาดกระบัง
5	เกียรติพงศ์ ชินแสง	การดำเนินงานและปัญหาการประกันคุณภาพ การศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง มหาสารคามจังหวัดมหาสารคาม	2546	ม.มหาสารคาม
6	แก้วเวียง วิโรจน์ รัตน์	การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์	2544	ม.มหาสารคาม
7	เข้มเพชร กำหอม	การศึกษาความเข้าใจมาตรฐานการศึกษา ด้าน กระบวนการ ของบุคลากรตามนโยบายการประกัน คุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา ใน โรงเรียน มัธยมศึกษา จ.ร้อยเอ็ด	2543	ม.ขอนแก่น
ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	ปี	สถาบัน

8	จรุงทิพย์ ศรีโคตร	ความวิตกกังวลต่อการเตรียมรับการประเมิน คุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารและ ผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ร้อยเอ็ด	2547	ม.มหาสารคาม
9	จอมพล แก้วขวัญ	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอบัวเขตจังหวัดสุรินทร์	2547	ม.มหาสารคาม
10	จิรนนท์ จันทร์สว่าง	ทัศนคติของครูปฐมวัยต่อการประกันคุณภาพใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	2547	มศว.
11	เจษฎาวุฒิ พัวพัน สวัสดิ์	การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาจังหวัดกระบี่	2546	ม.เกษตรศาสตร์
12	ฉลอง จันทร์ลอย	การศึกษากระบวนการบริหารระบบคุณภาพใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา	2543	ม.ขอนแก่น
13	ฉัตรชัย ดีะปินตา	การเตรียมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ ศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร	2544	ม.เกษตรศาสตร์
14	ฉัตรชัย ผ่องสุวรรณ	ความพร้อมในการขอรับรองมาตรฐานคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 1	2544	ม.เกษตรศาสตร์
15	ชวนะ คำกล้า	การประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดระนอง	2546	ม.เกษตรศาสตร์
16	ชวลิต ศรีพวงผกาพันธุ์	ระดับปัญหาการดำเนินงานตามนโยบายประกัน คุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครพนม	2543	ม.มหาสารคาม
ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	ปี	สถาบัน

17	ชัตวัน ชนะชัย	สภาพและปัญหาการบริหารการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ	2546	สถาบันราชภัฏ เลย
18	ชาติชาย พิมพ์ไสย	การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์	2543	ม.ขอนแก่น
19	ไชยพร มะลิลา	การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์กรมสามัญศึกษา	2546	สถาบันราชภัฏ กาญจนบุรี
20	ญาณอาภา ทับทิมทอง	การเตรียมความพร้อมเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผ่านการรับรองการประกันคุณภาพภายในเขตกรุงเทพมหานคร	2545	ม. เกษตรศาสตร์
21	ฐิติพร เด็กหลี	ประสิทธิผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปราณบุรีจังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2546	สถาบันราชภัฏ สวนดุสิต
22	ดวงดาว ทองผ่อง	สภาพและปัญหาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร	2545	มศว.
23	ดิเรก ทวยมีฤทธิ์	การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและขั้นตอนการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา	2544	ม.ขอนแก่น
24	ถวิล เต็มรัมย์	การศึกษาระดับการปฏิบัติและอุปสรรคในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จ.บุรีรัมย์	2545	สถาบันราชภัฏ บุรีรัมย์
ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	ปี	สถาบัน

25	ทวีป เพิ่มสมบัติ	การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตบึงกุ่ม	2545	สถาบันราชภัฏ พระนคร
26	ทองสุข แสงกล้า	สภาพการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อ การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู	2546	ม.ขอนแก่น
27	นงนุช สุภาวัฒนพันธ์	การพัฒนาตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการประยุกต์ใช้มาตรฐาน ISO 9000 สำหรับ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดขอนแก่น	2542	ม.จุฬา
28	นภวรรณ ศรีภูธร	การประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียน นาร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู	2544	ม.ขอนแก่น
29	นักรินทร์ ชาวพ่อง	กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ส่งผลต่อ การประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	2547	สถาบันราชภัฏ เพชรบุรี
30	นันทรัตน์ เอี่ยมวรชัย	การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลภายในสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีสถานภาพ แตกต่างกัน	2547	สถาบันราชภัฏ อยุธยา
31	นิภาศิริ ใจชื่น	สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพ ภายในด้านผู้เรียนของโรงเรียนในกลุ่มเจ้าพระยา สังกัดกรุงเทพมหานคร	2546	ม.รามคำแหง
32	นิยม โพธิ์งาม	การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการ ประเมินคุณภาพภายในโรงเรียนนาร่อง จังหวัด ขอนแก่น	2544	ม.ขอนแก่น
ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	ปี	สถาบัน

33	นิรินธน์ กุลชาติวัฒนา	การศึกษาความพร้อมเพื่อรับการประเมินคุณภาพ จากภายนอกในรอบแรกในปีการศึกษา 2546 ของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี	2546	สถาบันราชภัฏ กาญจนบุรี
34	บรรเจิด นันทศิริ	ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์	2547	สถาบันราชภัฏ พระนคร
35	บุญก่าย นิยมกุล	การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์	2545	ม.มหาสารคาม
36	บุญถิ่น วงศ์สิทธิ์	การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา	2546	ม. ขอนแก่น
37	ประกิจ แฟ้มไธสง	การศึกษาสภาพการดำเนินการตามนโยบายการ ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จ. บุรีรัมย์	2545	สถาบันราชภัฏ บุรีรัมย์
38	ประกิต สิริสุวรรณ	การศึกษาสภาพการใช้สารสนเทศในการ บริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามมาตรฐาน การประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดกรมสามัญ ศึกษา จ.นครปฐม	2546	สถาบันราชภัฏ นครปฐม
39	ประคอง เทียมแข่งฮวด	การปฏิบัติด้านมาตรฐานการเรียนการสอนตาม นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาตามทัศนะ ของครูในโรงเรียนประถมศึกษาเขตคลองสามวา	2546	สถาบันราชภัฏ จันทบุรี
40	ประจวบ เชียงสิน	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ต่อมาตรฐาน การศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	2546	สถาบันราชภัฏ เพชรบุรี
ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	ปี	สถาบัน

41	ปรีชา จันทร์สวัสดิ์	การดำเนินงานด้านกระบวนการบริหารจัดการตาม มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดเลย	2546	สถาบันราชภัฏ เลย
42	ปัญญา ประเสริฐศรี	การศึกษาความพร้อมในการประเมินคุณภาพ ภายนอกรอบแรกตามมาตรฐานการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	2544	สถาบันราชภัฏ พระนคร ศรีอยุธยา
43	ผ่องพรรณ วงศ์จันทร์เขียว	การบริหารงานประกันคุณภาพสถานศึกษาใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เชียงราย	2545	สถาบันราชภัฏ เชียงราย
44	พงษ์วัช วิวังสุ	ปัจจัยสภาพแวดล้อมในการทำงานและลักษณะทาง จิตที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการ ประกันคุณภาพการศึกษา	2546	มศว.
45	พนินาฏ วงศ์สุวรรณ	ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานการ ประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสงขลา	2546	ม.ทักษิณ
46	พัฒนา ขอนพิกุล	การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	2546	สถาบันราชภัฏ เชียงราย
47	พิทยา คงนาน	การดำเนินงานด้านกระบวนการตามมาตรฐาน โรงเรียน พ.ศ. 2541 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หนองบัวลำภู	2546	สถาบันราชภัฏ เลย
48	พิทักษ์ ภิรมย์ไกรภักดิ์	ความคิดเห็นและความคาดหวังเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ	2547	สถาบันราชภัฏ เลย
ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	ปี	สถาบัน

49	พินิจ ภาควงมิ	การใช้วงจรคุณภาพในมาตรฐานด้านกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	2545	สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี
50	พินิจ ศรีเร	การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาโรงเรียนเทศบาลและเมืองพัทยาด้านปัจจัยทางการศึกษาของพนักงานครูเทศบาลสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น	2543	ม.มหาสารคาม
51	เพ็ญศิริ ทานให้	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2544	ม.ขอนแก่น
52	ไพจิตร ปานข่อยงาม	สภาพปัจจุบันและปัญหาการดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์	2547	ม.วงษ์สวัสดิ์กุล
53	ไพบุลย์ ธุระพันธ์	การศึกษาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาด้านนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา	2546	สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
54	ไพบุลย์ เจริญรัตนันท์	รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาสาขาเทคโนโลยีการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	2544	มศว.
55	มงคล ชูทิพย์	การศึกษาสภาพการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย	2545	สถาบันราชภัฏเลย
56	เมชวิน พุ่มมาลี	การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบโรงเรียน	2543	ม.จุฬาลงกรณ์
ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	ปี	สถาบัน

57	รวีวรรณ กลิ่นหอม	สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานจังหวัดนครศรีธรรมราช	2547	ม.เกษตรศาสตร์
58	รัตนา สนั่นเอื้อ	ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหาร สถานศึกษาและผลการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาในโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบึงกุ่ม สังกัดกรุงเทพมหานคร	2546	สถาบันราชภัฏ จันทรเกษม
59	รัตนภรณ์ สมบูรณ์	สภาพการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชน ใน จังหวัดขอนแก่น	2544	ม.ขอนแก่น
60	รุ่งอรุณ สุเวชวัฒนกุล	การพัฒนาโมเดลผลการประกันคุณภาพการ อุดมศึกษาคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย	2543	ม.จุฬา
61	ลลิตวรรณ สิทธินันท์	ความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพภายนอกด้าน ปัจจัยนำเข้าของโรงเรียนเอกชนนำสังกัด กรุงเทพมหานคร	2546	ม.เกษตรศาสตร์
62	ลักขณา วิไลพันธุ์	การเตรียมโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาใน กรุงเทพมหานครเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา	2545	ม.เกษตรศาสตร์
63	วรรณา วรรณมาศ	การประเมินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน บ้านหนองเจ้าเขียบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช	2547	ม.ทักษิณ
64	วรรณิ ดิประชา	ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนเอกชน	2545	สถาบันราชภัฏ นครปฐม
65	วัชรระ เจริญรัตน์	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลตำบลสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี	2547	สถาบันราชภัฏ จันทรเกษม
66	วัชรวิ เทพพุทธารุ	การศึกษาการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	2544	ม.จุฬาลงกรณ์
ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	ปี	สถาบัน

67	วิชัย บำรุงศรี	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนพ.ศ.2541ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี	2544	ม.เกษตรศาสตร์
68	วิทยา ยางสด	ปัญหาการประกันคุณภาพภายในเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนสังกัดกลุ่มโรงเรียนพญาเย็นสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอลำสนธิจังหวัดลพบุรี	2546	สถาบันราชภัฏ พระนคร
69	วินัย เดชรัตนสุวรรณ	การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 5	2545	สถาบันราชภัฏ กาญจนบุรี
70	วินัย เดชมงคลวัฒนา	ความรู้ความเข้าใจและสภาพปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี	2546	สถาบันราชภัฏ จันทระเกษม
71	ศรีสุภางค์ หอมไกรลาศ	การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร	2547	สถาบันราชภัฏ วไลยอลงกรณ์
72	สงกรานต์ โสระสิงห์	ความพร้อมในการรับการประเมินจากภายนอกตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย	2545	ม.มหาสารคาม
73	สมเกียรติ พละจิตต์	สภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร	2545	สถาบันราชภัฏ สกลนคร
74	สมชัย ละครวงษ์	การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษาด้านมาตรฐานการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร	2544	ม.มหาสารคาม
ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	ปี	สถาบัน

75	สมชิต ชันขวา	การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของจิต คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดขอนแก่น	2544	ม.ขอนแก่น
76	สมถวิล กำแหงมิตร	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนแก่นำประกันคุณภาพ การศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร	2546	สถาบันราชภัฏ จันทระเกษม
77	สมเฝ้า ช้างพัง	การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรองรับ การประเมินการประกันคุณภาพภายนอกตามความ คิดเห็นของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนบึงสามพัน สำนักงานการศึกษาอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์	2546	สถาบันราชภัฏ พระนคร
78	สมสันต์ ลือกำลัง	ความพร้อมในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก ของโรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านการประกัน คุณภาพภายในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัด นครราชสีมา	2546	ม.เกษตรศาสตร์
79	สะอาด ยิดนรดิน	สภาพและปัญหาการปฏิบัติการประกันคุณภาพ การศึกษาโดยใช้อนุกรมมาตรฐาน9002ใน สถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา	2545	สถาบัน พระจอมเกล้า ลาดกระบัง
80	สามารถ สืบสำราญ	การศึกษาการปฏิบัติและปัญหาการประเมินคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการประเมินภายใน สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น	2545	ม.ขอนแก่น
81	สุกัลญา ภูผิวโลก	การศึกษาการดำเนินงานด้านมาตรฐานการเรียนการ สอนตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเลย	2543	ม.ขอนแก่น
82	สุกิจ กลางสุข	การพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียนหนองเปิดสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด	2546	ม.มหาสารคาม
ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	ปี	สถาบัน

83	สุชาดา จันทกุล	การจัดระบบสารสนเทศเพื่อประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร	2545	ม.เกษตรศาสตร์
84	สุชีรา มนต์ตรง	การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อ ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง	2547	สถาบันราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา
85	สุนทร ชัยโคตร	การศึกษาดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาสภวิทยาเขต ปราสาทหินจังหวัดนครราชสีมา	2546	สถาบันราชภัฏ นครราชสีมา
86	สุพัฒน์ พรหมวัง	การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร	2542	ม.มหาสารคาม
87	สุภกิจ เทียนถาวร	การดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเขต กรุงเทพมหานคร	2546	สถาบัน พระจอมเกล้า ลาดกระบัง
88	สุภาพ ป้องจันทา	การศึกษากระบวนการประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา	2546	สถาบันราชภัฏ นครราชสีมา
89	สุรพล ปะตินัง	ศึกษากระบวนการการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม	2542	ม.มหาสารคาม
90	สุรวุฒ ณะระนอง	ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขต กรุงเทพมหานคร	2546	สถาบันพระ จอมเกล้า ลาดกระบัง
91	สุรินทร์ อสุระพงศ์	การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบ คุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญ ศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์	2543	ม.มหาสารคาม
ลำดับ	ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	ปี	สถาบัน

92	สุวรรณ สุริยา	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม	2546	ม.มหาสารคาม
93	สุวลักษณ์ เรืองวิเศษ	ความรู้ ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ของครูสังคมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จ.ขอนแก่น	2544	ม.ขอนแก่น
94	เหมวรรณ สุนทรวัฒนกุล	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในการประกันคุณภาพและมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบ กรุงเทพมหานคร	2546	สถาบันราชภัฏ จันทระเกษม
95	อเนก ยุกตะทัต	การศึกษาและการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียนอนุบาลอินทรา อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์	2547	ม.มหาสารคาม
96	อรทัย ชุมพลกุล	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพัฒนศึกษาอำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย	2545	สถาบันราชภัฏ เชียงราย
97	อรุณี นพรัตน์	ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร	2545	สถาบัน พระจอมเกล้า ลาดกระบัง
98	อาภรณ์ ครองกิจการ	ความคิดเห็นของบุคลากรสายอาจารย์ที่มีต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล	2547	มศว.
99	อารีย์ กุดแถลง	การดำเนินงานตามปัจจัยการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ ระดับประถมศึกษา ในเครือสังคมนทลท่าแร่-หนองแสง	2543	ม.มหาสารคาม
100	อำนาจ สุทธิคุณ	การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนมปีการศึกษา2542	2543	ม.มหาสารคาม

ภาคผนวก ข

แบบสรุปรายละเอียดของงานวิจัย

แบบสำรวจงานวิจัยการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 1 : ข้อมูลพื้นฐานงานวิจัย

1. ชื่อ-สกุลผู้วิจัย _____
2. ชื่องานวิจัย _____

3. สถาบันผลิตงานวิจัย _____ ปีการศึกษา _____
 สาขาที่ผลิตงานวิจัย _____
4. ระดับการศึกษาที่ทำการวิจัย

☐ ระดับอนุบาล	☐ ระดับประถมศึกษา
☐ ระดับมัธยมศึกษา	☐ ระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 2 : วิธีการดำเนินงานวิจัย

5. ประเภทงานวิจัย

☐ งานวิจัยเชิงบรรยาย/สำรวจ	☐ งานวิจัยเชิงเปรียบเทียบ
☐ งานวิจัยเชิงสหสัมพันธ์	☐ อื่น ๆ _____
6. วัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อ
 - 6.1 _____
 - 6.2 _____
 - 6.3 _____
 - 6.4 _____
 - 6.5 _____
7. การตั้งสมมติฐาน

☐ ทางเดียว	☐ สองทาง
☐ ไม่มีการตั้งสมมติฐาน	☐ อื่น ๆ _____

8. ประชากร/กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัย

8.1 ประชากร _____

8.2 กลุ่มตัวอย่าง _____

9. การคัดเลือกตัวอย่าง

() แบบง่าย (Simple Random Sampling)

() แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

() แบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

() แบบแบ่งสัดส่วน (Proportion Random Sampling)

() แบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

() แบบการเลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling)

() ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง

() ไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

() อื่น ๆ _____

10. ตัวแปรที่ศึกษา

10.1 ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

11. ประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- () แบบสังเกต () แบบสัมภาษณ์
() แบบสอบถาม () อื่น ๆ _____

12. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- () ค่าความเชื่อมั่น _____
() ค่าดัชนีความสอดคล้อง _____
() ค่าอำนาจจำแนก _____
() ไม่ระบุ

13. วิธีการคำนวณ

- () คำนวณโดยโปรแกรม SPSS () ไม่ระบุ
() อื่น ๆ _____

14. สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

14.1 สถิติพื้นฐาน

- () . ความถี่ () ร้อยละ
() ค่าเฉลี่ย () ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
() อื่น ๆ _____

14.2 สถิติทดสอบสมมติฐาน

- () t-test () F-test
() X^2 -test () z-test
() Correlation () Multiple Regression
() ไม่ระบุ () อื่น ๆ _____

16. ข้อค้นพบในงานวิจัย/ผลการวิจัย

17. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวชฎาภา บรรพพงศ์
วันเดือนปีเกิด	20 กรกฎาคม 2515
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	135/6 หมู่บ้านภาณุรังษี เขตบางพลัด นนทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2532	จบมัธยมปลายที่โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์
พ.ศ. 2538	มนุษยศาสตร์บัณฑิต สาขาการโรงแรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2550	การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ